DĂNUȚ UNGUREANU
MARIAN TRUȚĂ

vegetal

NAUTILUS

Dănuţ Ungureanu s-a născut în anul 1958, la Calafat. A absolvit Facultatea de Energetică din București și a profesat ca inginer câţiva ani, după care a început o lungă carieră jurnalistică, publicând în cotidiane importante. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România.

A debutat cu o povestire în 1981, în revista Știinţă și Tehnică. În 1993 a apărut primul său volum, *Marilyn Monroe pe o curbă închisă*. În același an a publicat la Editura Nemira romanul *Așteptând în Ghermana* (cea mai recentă ediţie Nemira, 2013), pentru care a câștigat Premiul de Popularitate și Premiul I la secţiunea de specialitate a ROMCON. De-a lungul anilor a semnat numeroase povestiri pentru diferite publicaţii și volume colective, textele sale fiind recompensate cu multe premii. A scris, de asemenea, scenete radiofonice și câteva sute de scenarii pentru televiziune. Printre celelalte volume ale autorului se numără *Români deja deștepţi* (2007), *Basme geostaţionare* (2008).

Marian Truţă s-a născut la București pe 24 aprilie 1960. A urmat cursurile Facultăţii de Electronică și Telecomunicaţii din cadrul Politehnicii București. În prezent este freelancer, dedicat scrisului și activismului literar în Societatea Română de Science Fiction și Fantasy. Din 2010 coordonează *Revista Nautilus* a Editurii Nemira. A scris numeroase articole în presa de specialitate și a tradus mai multe volume. Dintre cărţile pe care le-a semnat, amintim *Început de anotimp ploios la Ezary, Vremea renunţării* şi *A doua venire*, cea din urmă apărută la Editura Nemira în 2012. Marian Truţă a câștigat, de-a lungul anilor, mai multe distincţii, printre care Premiul Uniunii Scriitorilor. Locuiește în orașul Chitila, la adăpost de zarva Bucureștiului. Nu are hobbyuri, ci doar o singură pasiune: literatura science fiction.

DĂNUȚ UNGUREANU și MARIAN TRUȚĂ

VEGETAL

„Eu cred că suntem un popor vegetal”

Versul celebru al Anei Blandiana îmi pare o cheie de lectură perfectă pentru prima carte pe care au scris-o împreună Dănuţ Ungureanu şi Marian Truţă. „Eu cred că suntem un popor vegetal” spune dintr-odată despre ce pare a fi vorba în *Vegetal*: despre legătura de dincolo de evuri dintre oameni şi natură, păstrată aproape neschimbată în zonele rurale ale României şi despre sensul dublu al fiecărui semn şi al fiecărei expresii.

Întocmai cum sensul dublu iniţial al versului blandian nu mai este important decât pentru o istorie a disidenţei din anii comunismului, iar acum sensul propriu se ridică la o nouă, neaşteptată, poeticitate, tot astfel lumea de-a gata descrisă de cuplul scriitoricesc Ungureanu-Truţă iese rapid din orizontul de aşteptare al publicului de ficţiune speculativă din 2014, mizând pe un aliaj stilistic perfect forjat de cei doi, fiecare frază fiind lucrată în aşa fel încât lumea din *Vegetal* este construită şi deconstruită simultan la lectură.

Povestea este simplă: undeva, „la ţară”, prin vreun sat dintre Piteşti şi Dunăre, un băiat de 14 ani, Milu, se trezeşte într-o dimineaţă de vară; până la amiază sapă în grădină, cot la cot cu bunică-sa; apare şi o fată, Ina, urâţică, dar isteaţă foc, şi cei doi copii vor pleca după prânz, de-a lungul albiei râului, să se joace în şcoala părăsită, printre foile rupte din cărţile fostei biblioteci… Nu-i aşa că parcă aţi mai citit asta undeva sau măcar ceva foarte asemănător, ori poate că măcar una din vacanţele de vară ale unora dintre dumneavoastră a avut – acum câţiva ani sau câteva zeci de ani – zile care începeau exact aşa?! În *Vegetal*, lucrurile se complică şi veţi ajunge să vedeţi că lumea pe care o ştiaţi şi iubeaţi a devenit o contrautopie ecologică (nu

ecologistă!), aproape tot ce era verde şi bun, acum este verde şi ucigător, întreaga civilizaţie umană s-a prăbuşit sub lancea frunzelor de porumb şi arcanul vrejurilor de dovleac… Este o apocalipsă a verdelui, mereu surprinzător de frumoasă în tragismul ei, şi astfel unică, îndrăznesc să spun, în literatura română de gen. Fantasticul şi ştiinţifico-fantasticul îşi găsesc locul în această apocalipsă prin folosirea cu parcimonie de către autori a visului sau halucinaţiei, pe de o parte, a unei forme de telepatie şi a mutaţiei genetice, pe de altă parte. Ce şi când este folosit oricare cititor poate decide pentru sine, eu spun că este mai bine să se continue lectura în ritm susţinut; *Vegetal* este şi o provocare poetică, nu numai ficţională.

Cuplul Ungureanu-Truţă vine în SF-ul românesc pe locul rămas liber de la cuplul Bărbulescu-Anania, iar romanul *Vegetal* va confirma dacă este un cuplu demn de legenda ce-l precede. Publicul român este familiarizat şi cu exemple străine de scriitori în tandem, de exemplu: pentru SF, fraţii ruşi Strugaţki, pentru literatura satirică, tot ruşii Ilf şi Petrov, pentru literatura istorică, francezii Erckmann şi Chatrian. Într-o deja foarte bine definită manieră, Ungureanu-Truţă reuşesc să scrie nu „numai” SF în *Vegetal*. Replicile personajelor, ale adulţilor din jurul lui Milu, portretele lor, pot foarte bine să fie o mostră de literatură satirică subîntinsă literaturii cu subiect rural dinainte de 1989. Lupta pentru supravieţuire şi maturizarea lui Milu, deşi încărcate de un autentic tragism, cum am spus, sunt o reluare râsu’-plânsu’ a romanelor călătoriilor iniţiatice sau a romanelor de război cu adolescenţi, dinainte de 1989.

Şi totuşi, nu vreau să vă dau de înţeles că povestea din *Vegetal* este scrisă din alte poveşti. Într-un fel, tocmai aici se află surpriza pe care sper că o veţi găsi la sfârşitul lecturii: veţi avea la fiecare rând impresia că ştiţi ce se va întâmpla şi la fiecare rând veţi fi surprinşi, câteodată chiar contrazişi, fiindcă de-adevăratelea lumea lui Milu şi apocalipsa după Milu au substanţă. Şi, dacă la sfârşitul cărţii, veţi crede că Milu s-a salvat şi odată cu el şi ce se mai putea salva, atunci semnul a fost scris, adică Ungureanu-Truţă există ca scriitor şi trebuie să mai scrie.

Cătălin Badea-Gheracostea

Partea întâi
AŞTEPTAREA

1

Când s-a trezit, afară deja era lumină. O dimineaţă de vară, răcoroasă, plină de ciripitul zburătoarelor. Milu se-ntinse sub plapumă, savurând gustul dulce-amărui al începutului de zi. O auzea pe bunică-sa, în curte, cum dădea de mâncare la păsări. Grăunţe de tot felul, pentru un cârd de gâşte şi pentru găini.

Sări din pat în faţa ferestrei şi porni să se îmbrace. Pantalonii cu bretele, cam roşi la buzunare, aveau două petice mari în cur, cusute cu aţă groasă, aproape sfoară, ca să ţină cât mai mult. Cămaşa, mirosind a fum de la focul de-aseară, cu bucăţi de şiret în loc de nasturi. În picioare, tenişii de gumă.

Se stropi pe ochi cu apa dintr-o cană.

— Miluţ, mamă, umple o căldare să dau la vacă, îi ceru bunică-sa când îl văzu în tindă.

Scoase două ciuturi cu apă, turnă în căldare, cu grijă să nu scape vreo picătură pe jos. Fără să mai aştepte, se duse la grajd să verse apa în jgheab. Vaca îl salută bâţâind din cap şi clătinând coarnele. Un minut mai târziu, în bucătăria de vară, Milu bău din laptele muls de bunică-sa dis-de-dimineaţă, pe când el dormea. Apoi se şterse la gură cu mâneca şi ieşi în curtea uscată.

Pe pământul bătătorit nu creştea niciun fir de iarbă. Pământul era tare şi sterp ca betonul, dar Milu n-avea habar ce-i ăla beton. El ştia că scările tindei sunt din ţiment, casa de cărămidă, acoperişul din tablă, fereştile sunt de sticlă şi tocurile din lemn, iar sticla stă lipită cu chit de tocuri. Cam asta era tot ce cunoştea despre casă. A, mai ştia că pe pat sunt velinţe, pe pereţi nişte macaturi şi tablouri pe care le cumpărase demult bunică-sa, de la târg.

În ramele tablourilor erau înfipte nişte poze, iar tabloul în sine înfăţişa un tâmplar alături de o femeie, cum ţin amândoi în braţe un copil care avea un cerc auriu în spatele capului. Milu o întrebase odată pe bunică-sa, când era mai mic.

— Cine e-n tablou' ăla?

— Pruncul Isus, îi spusese ea.

— Da' cine e Isus?

— Mântuitorul lumii.

El nu înţelegea de ce are lumea nevoie de mântuire, nici măcar nu ştia ce-i aia. Rostogolise cuvântul prin gură, de câteva ori, ca şi cum ar fi căutat să-i desluşească aroma şi înţelesul cu vârful limbii. Nu simţise nimic. Mântuirea n-avea niciun gust. Întrebase în schimb, altă dată, când mai crescuse, cine-s oamenii din poza înfiptă în rama tabloului.

— Tac-tu cu mă-ta, îi răspunsese bunica.

Milu ştia că tac-su şi mă-sa muriseră pe când era el foarte mic, aşa i se spusese. Nu şi-i mai amintea. Dar uneori, privind pozele, credea că vede imagini din trecut, de pe vremea când abia ştia să meargă în două picioare. Credea că-l vede pe tac-su că-l cheamă în bătătură şi-i zice „Vin-aici, mânca-ţi-aş ciocu' tău!” Şi el dădea năvală, clătinându-se pe picioarele dolofane, mergând poticnit, dar băţos. Tac-su râdea. De imaginea asta era sigur. De râsul gros al acelui om din poză. Sau să fi fost doar o închipuire?

— Hai, la sapă, îi spuse bunică-sa.

El se duse în pătul, îşi luă săpăliga şi merse după femeie, în grădina din spatele casei. În grădină creşteau în devălmăşie vrejuri de dovleci, roşii, tufe de fasole, porumb, vinete, mărar cât el de înalt, leuştean, un vişin rămuros şi scorburos şi-un cireş. Toate pline de rod.

Mirosea frumos în jur, a soare şi-a verdeaţă proaspătă şi-a găinaţ de găină. Se apucară de treabă. Săpau la rădăcină şi doborau fără deosebire tot ce întâlneau: vrejuri de dovleci, roşii, tufe de fasole, strujenii de porumb, vinetele, mărarul şi leuşteanul. Şi nu numai. Săpau tot ce vedeau, tot ce era verde. Pir şi pălămidă care le-ajungeau până la brâu. Şiraguri de volbură. Lujeri de zambile care-l băteau pe Milu pe umăr.

Plantele nu erau dese. Dar erau multe. Le-a luat o oră să ajungă până la vişin. Sub umbra lui s-au odihnit câteva minute. Milu culese nişte vişine. Erau dulci-acrişoare, îl făceau să închidă ochii de plăcere. Băgă sâmburii în buzunarul nădragilor. Bunică-sa îl luă la zor.

— Hai, că mai avem până la cireş.

Săpară încă preţ de un ceas până să-şi facă drum. Acolo, bătrâna desfăcu un ştergar mare pe care îl zvârli peste masa de lemn de sub crengile pomului. Milu dădu fuga spre casă, să aducă merindele aşezate în coş de bunică-sa, încă de dimineaţă.

În cinci minute se întoarse sub cireş. Bunica se aşezase deja pe unul din cele două taburete, de fapt nişte buturugi. Şedea la masă şi privea spre fundul grădinii.

Dincolo de cireş, se înălţa un zid de porumb, verde crud, pe alocuri galben, înalt, de trei ori mai înalt ca Milu. Şi des că abia se putea trece printre tulpini. Doar în puţine locuri, două-trei, răsăreau uneori luminişuri nu prea mari, schimbătoare, colorate cu zeci de pungi de plastic, roşii, albastre, negre, galbene, aduse de vânt ori împinse chiar de mişcările lanului. Cu pungi de-astea Milu îşi mai căptuşea hainele, încredinţat că la o adică or să împiedice tăişurile cât de cât. Luminişurile dispăreau după o vreme.

De fiecare dată când se puneau la masă, bunica privea la porumbul ăla, cu ochii ei albaştri apoşi. Milu n-ar fi putut spune dacă femeia plânge sau nu. Ştia doar că ochii ei sunt mai umezi ca de obicei.

Încă mai era dimineaţă, amiaza abia se înfiripa. Soarele, ascuns acum de coroana cireşului, începea să încingă plăcut aerul, poate un pic prea mult pentru o zi de sapă. Porumbul foşnea în adierea vântului.

Mâncară brânză dulce, cu o bucată de mămăligă din ajun, şi nişte roşii. La desert, Milu ronţăi un porumb copt în jar. Bunică-sa se mulţumi să molfăie între gingii câteva boabe.

Apoi se ridicară de la masă şi se-apucară să sape zidul de porumb. Tăiau lujerii, îi doborau, călcau peste ei, mergeau mai departe. Rând după rând… Rând după rând… Rând după rând…

Nu ştia cât timp săpase, poate încă un ceas, poate mai puţin. Oricum, începuse să obosească. Atunci o auzi pe Ina strigând la poartă.

— Miluleee… Bă, Miluleee…

— Ce vrei, fă? Strigă el. Sunt în grădină, la muncă.

După câteva minute, fata veni la ei.

— Ce faci?

— Dau cu sapa, nu vezi? Răspunse el mohorât.

— Văd, îi zise fata.

— Atunci la ce-ntrebi?

Bunică-sa se opri din săpat.

— Du-te de adă nişte apă, îi spuse băiatului.

Milu porni spre casă, călcând apăsat tulpinile, tufele de fasole,

vinetele, roşiile. Îi plăcea să audă sub paşi trosnetul lichid al plantelor rupte. Ina îl urma la doi paşi în spate. Era urâtă, înaltă, ciolănoasă, cu ochii mici şi iscoditori, dar deşteaptă foc. Aşa credea Milu.

Când îşi luau zborul, ca nişte vrăbii bezmetice, gândurile lui nu mai puteau fi stăpânite, se ridicau sus, sus de tot, pe deasupra lumii verzi. Îşi închipuia lucruri nenumărate, iar închipuirea îl purta pe unde nu putuse răzbi cu piciorul. Nici el, nici bunică-sa, poate doar ai lui, demult de tot, când el încă nu învăţase să meargă. Frumos lucru închipuirea asta, te ducea oriunde, mai iute şi mai sigur decât căruţa care zăcea în şopron, cu oiştile-n pământ, şi la care Milu visa să înhame un căluţ murg, cum văzuse într-o poză, la şcoala părăsită. Să-i poarte pe-amândoi până la marginea lumii şi dincolo de ea.

Iar Ina îl aducea mereu înapoi, pe pământ, parcă l-ar fi apucat de glezne şi l-ar fi tras jos, lângă ea, în siguranţă. De-aia îi părea bine c-o ştia de când deschisese ochii în verdele împrejmuitor. Şi cu vremea nici nu şi-ar mai fi putut închipui totul fără dânsa…

— Care căluţ, Milule, de unde căluţ? Păi, dacă-l visezi în fiecare noapte, de ce nu-l prinzi?

Îi plăcea de ea când îl înţepa astfel, îi plăcea mereu, da’ parcă mai mult dacă se silea să-l ia-n râs, ca o femeie în toată firea…

Fata îi povestea fel de fel de lucruri, când se jucau pe uliţă. Numai ei doi se jucau, altcineva nu mai era pe-acolo. Ina spunea că mai sunt copii şi-n alte sate, dar Milu n-o cunoştea decât pe ea. Şi, cum din discuţiile ălor mari era deseori gonit, Ina era şi singura cu care putea să stătea nestingherit la palavre.

Se minuna de câte ştie. El n-avea habar de mai nimic, bunică-sa, zgârcită la vorbă, nu-i povestea mare lucru. Dar Ina îi zicea unde duce şoseaua din faţa porţii. Îi spunea că într-o zi ajunsese cu tac-su, Cocoşu, până la râul mare din luncă şi văzuse *calea ferată*, dar niciun *tren* nu trecuse cât stătuse ea cu tac-său acolo. Acuma, Milu se cam codea s-o creadă. Uneori i se părea că fata scorneşte nişte lucruri doar ca să caşte el gura. Oricum, în lipsă de altceva, Milu căsca gura.

— Vii pe uliţă? Îl întrebă fata.

— Am treabă, nu vezi? O repezi el.

— După…

— Mai vorbim.

În curte, umplu grijuliu un urcior cu apă. Ina se îndreptă spre

poartă.

— Să mă strigi când isprăveşti, îi zise.

— Bine, dădu Milu din mână şi porni spre fundul grădinii, cu urciorul în cumpănă pe umăr, cum văzuse că-l cară bunică-sa.

Băură oleacă şi se-apucară iar de săpat.

Cam pe la amiază, ajunseră la parul pe care-l bătuse cu o zi în urmă.

— E bine, spuse femeia. Azi-noapte n-a crescut aşa de tare.

— Pot să plec? Întrebă Milu.

Bunică-sa îi făcu semn să se ducă.

— Să iei nişte vinete, în drum. Şi nişte cartofi de lângă gard, să-ţi fac tocană.

Milu culese două vinete de pe jos şi mai luă cu el câţiva ştiuleţi, să-i coacă pe jar diseară. Ieşi pe drum şi se duse la poarta Inei.

— Inăăă! Am isprăvit, fă.

Fata ieşi numaidecât din casă, de parcă ar fi aşteptat după uşă ca Milu s-o cheme.

— Intră, să-ţi arăt ceva.

Milu se strâmbă.

— Nu intru, că mă bate Cocoşu.

— Nu te bate, nici nu-i acasă. E dus la MAT, cu alde Obretin.

Băiatul se codi.

— Mă bate când se-ntoarce.

— Hai că eşti prost, abia a plecat, nu se-ntoarce curând. Şi de ce să te bată?

Milu nu ştia de ce. Când intrase ultima dată în bătătură, la Ina, taică-su îl uşuise, suduindu-l. Era beat, abia se ţinea pe picioare. Se clătina în mijlocul uşii şi înjura de se cutremurau grinzile de la pod.

— Ina-i acasă? Întrebase Milu, intimidat.

— Băăă, zbiera ăla. Ce vreai cu fie-mea? Tu nu vezi ce e-n jurul vostru? Mai bine vă omor pe amândoi, futu-vă muma-n-cur. Stai că-ţi dau eu o ină să n-o poţi căra…

Coborâse scările prispei cu gândul să-l prindă, dar Milu o tulise deja în şosea, oprindu-se pe marginea şanţului, peste drum. Omul se liniştise ca prin minune şi intrase în casă. Venise apoi Ina, să-i explice că tac-su n-avea nimic de-mpărţit cu el, doar că-l apucau pandaliile când trăgea la măsea.

— Şi vezi şi tu ce e-n jur, precizase. Îl lasă *nervii*.

— Ce naiba să fie? Porumb, răspunsese el.

De ce porumbul, acelaşi dintotdeauna, putea fi motiv de mânie, Milu nu ştia să spună limpede.

— Bine, se lăsă el convins. Intru, da’ numai puţin.

Ina îl luă de mână şi-l duse în spatele casei, unde se afla un şopron căruia tatăl ei îi spunea *atelier*. Era plin de scule şi unelte ciudate, pe care le ştia din spusele fetei. Un polizor. Merge cu curent, îi zisese ea, mai demult, şi el o luase în râs: cum, cu ăla de la uşă sau curentul de la geam? Nu, fraiere, *curent electric*, încercase să-l lămurească, însă explicaţia se poticnise ca-ntr-un zid. Nici ea nu ştia ce-i ăla *curent electric*. Lângă polizor, o menghină şi-un set de pile. Un fierăstrău cam tocit, cu mâner de lemn. Lere. Ciocane şi cuie ruginite, şurubelniţe, piuliţe desperecheate, chei de toate mărimile, raşpele şi cuţite, fâşii de cauciuc (dintr-una îşi făcuse o praştie cu care trăgea după turturelele şi prepeliţele ce zburau peste porumbul din spatele curţii).

— Ce vrei să-mi arăţi? O întrebă.

— Uite-aici.

Ina se aplecă şi cotrobăi în dulapul de lângă masa de lucru. De-acolo scoase un sul de hârtie pe care-l desfăşură pe jos.

— Ce-i asta? Întrebă el, privind la desenul de pe coală.

— O hartă.

— Văd şi eu, da’ la ce-i bună?

Ina îl privi dintr-o parte:

— Ţi-arată pe unde eşti.

Milu începu să râdă.

— Ce tâmpenie! Păi, eu nu pot să văd unde sunt? La ce-am nevoie de hartă?

— Da? Ştii unde eşti? Arată-mi pe asta.

— Sunt în şopron cu tine, la ce-mi trebuie să-ţi arăt pe-o hârtie?

Ina se strâmbă la el:

— Poate că-i ultima hartă din sat. Poate chiar din lume. Îţi dai seama ce valoroasă e? Uite, îi explică, suntem aici.

Şi apăsă cu degetul pe un cerculeţ, aproape de marginea sulului, într-o parte colorată cu mult verde. Verde de la porumb, îşi spuse Milu. Mândru de gândul care-i trecuse prin cap, îi spuse imediat fetei.

— E verde de la porumb.

— Eşti prost, îl repezi Ina. E verde că suntem la câmpie, lângă dealuri. Uite, aici sunt munţii, arătă ea o zonă colorată în maroniu-închis.

— Proastă eşti tu, răspunse Milu. Munţii sunt albaştri şi alburii, am văzut într-o zi de pe acoperişul casei, în zare. Cum să fie maro?

— Harta e o… o convenţie.

— Harta e o prostie. La ce-mi trebuie să ştiu unde sunt privind o bucată de hârtie? Ştiu mereu, sunt la mine acasă sau la tine sau în ogradă sau la şosea, pe marginea şanţului.

Ina nici nu-l băgă în seamă.

— Uite, îi arătă ea alte cerculeţe. Astea-s alte sate.

— Ştii tu…

— Smă-răn-deşti, Ţi-cleşti, Pie-treşti…

Milu citea greu de tot, silabisind. Ina se lăuda că ştie mai bine. Se prefăcea că o crede, n-avea chef s-o controleze şi oricum nu-i păsa. Îi arătase nişte cărţi vechi, într-un cufăr din şopron. *Manualul tinichigiului, 101 articole de tâmplărie, Cartea brigadierului*, îi citise ea titlurile.

— Sunt ale lu' tata, se mai uită câteodată prin ele.

Din ce văzuse Milu, cărţile aveau şi poze. Nişte desene cu oameni care trăgeau la rindea sau ajustau cu pila *profile de tablă*. Sau dădeau găuri cu „burghiul electric model BE – 404”. Ina îi explicase la fiecare imagine în parte ce se ascunde în spatele cuvintelor de dedesubt.

— Îţi zice cum să porţi *ochelari de protecţie* ca să nu-ţi saie *şpan* în ochi. Sau cum să nu rupi *şpiralu* în *bormaşină*… Astea-s cărţi de-ale lu' tata, de când lucra la *Combinat*.

Milu ştia de Combinat de la bunică-sa. Şi taică-su lucrase tot acolo. Şi maică-sa. Ba şi bunică-sa lucrase acolo. Pe timpuri, când lanurile de porumb erau mai mici, când copacii creşteau aproape de ei, când grâul se putea rupe cu mâna. Din vremurile când menta ieşea la umbra gardului în smocuri mici, nu în tufe cât el de mari. Însă bunică-sa nu-i vorbea de vremurile alea. Ea îl învăţa doar să citească pe silabe, să cânte, şi câte altele, chiar să şi coasă. Dar despre ce fusese înainte îi răspundea greu, greu de tot. Sau deloc.

— Nu-ţi trebă să ştii, repeta bătrâna când el mai întreba una şi-alta.

Până când n-a mai fost deloc curios. Ori măcar a renunţat s-o

mai întrebe pe ea.

Milu se ridică în picioare.

— Ce prostii mi-ai arătat, îi zise fetei. Mai bine ne sugeam limbile...

O spusese aşa, într-o doară, dar cu sufletul la gură. Ea nu căzu în cursă. Nu-i răspunse, iar el ieşi din magazie, în bătătura stearpă. Niciun fir de iarbă nu creştea pe lângă casă. Dincolo de magazie, în grădina din spate, tufele de roşii năpădiseră gardul şi se munceau să-l dărâme. Dincolo de gard, dincolo de tufe, se vedea linia verde-întunecată a porumbului. Uriaş, de trei ori cât el, cu frunzele tăioase ale tulpinilor legănându-se uşor.

— Mai bine-ai da la sapă, îi spuse înciudat fetei. O să vă năpădească porumbul de tot.

— Tata dă, dar zice că-i degeaba, răspunse Ina. Că oricum o să ne-ngroape *bălăriile*.

— Porumbu' nu-i bălărie. E folositor.

— Ei, folositor... Bălării. Şi dincolo de el, alte bălării.

— Parcă ziceai că-s alte sate, rânji Milu.

— Da, alte sate, înconjurate de grâu, de porumb, de floarea-soarelui, de pomi şi toate astea înconjurate la rândul lor de altele. Şi tata zice că bălăriile nu mai au mult până să ajungă la noi.

— Tac-tu bea cam prea mult. Mai bine ar săpa, să nu vă cuprindă porumbu', că dacă vă dărâmă casa nu mai aveţi unde sta.

Se duse la poartă.

— Poate vorbim mai pe seară. Acu' mă duc iar la sapă.

Trecu şoseaua, sări sprinten peste şanţ şi intră în curtea lui. Bunică-sa pregătea de mâncare.

— Mai scoate o căldare de apă şi dă la vacă.

Ceva mai târziu, intrară amândoi cu sapele în grădina din spate, unde se-apucară să doboare porumbul. Trecuseră de parul înfipt de Milu cu o zi în urmă. Asta însemna că mâine ar putea să dea mai puţin cu sapa. Milu ştia că zidul de porumb se trage puţin înapoi doar ca să-şi ia avânt. Mai văzuse asta, când săpaseră cu spor zile întregi pentru ca apoi, într-o noapte sau două, toată munca lor să fie acoperită.

Când făcură o pauză, băiatul scoase din buzunar sâmburii vişinelor mâncate de dimineaţă şi-i trimise cu praştia peste zidul verde. Aruncase şi-altă dată sâmburi de cireş, dar şi de vişin sau

de prun, departe, peste tulpinile înalte. Ştia că porumbul răzbate anevoie ori deloc pe sub pomi. Da, îi spusese bunică-sa, aşa-i, dar un copac creşte mai greu. O să dea umbră peste doi ani, peste trei, cine ştie… Şi-l sfătuia să nu se lase în nădejdea umbrei de pom, ci să se bizuie numai pe puterile lui.

Se opriră din săpat după alte două ceasuri. Soarele încă nu cobora spre asfinţit, era lumină destulă. Întors în ogradă, Milu se căţără pe scara de la pod şi de-acolo, sus pe casă, pe acoperiş. Se uită spre miazănoapte. Undeva, departe, foarte departe, dincolo de orice, se înălţau munţii. Albăstrii-argintii, ca nişte zimţi de fierăstrău ştirb, luceau în lumina asfinţitului. Putea vedea de pe casă lanul cum se întinde hăt, în zare. Ghicea la mare distanţă spărturi în mozaicul verde. Poate crânguri. Poate alte sate. Cine să stea în nişte case singuratice, sufocate, rătăcite în pădurea de porumb?

Casa lor era mare. Părinţii fuseseră oameni cu stare şi zidiseră o locuinţă cu camere înalte, cu ziduri groase, cu fereşti largi. Până şi podul era înalt, că Milu nici nu putea să ajungă la bârnele de sus. Ieşea pe acoperiş printr-o lucarnă. Tabla avea trepte până sus, pe creastă. Acolo se înălţa semeţ un turn metalic, un schelet de fier, încă o dată cât casa.

Milu ştia că turnul fusese o antenă.

— Ce-i aia o antenă, bunico? Întrebase.

— Cu ea se prindea televizorul, odată.

Aflase el după aia, cu trudă, punând întrebări întortocheate şi primind răspunsuri în doi peri, că televizorul era ceva care arăta oameni şi locuri. Îl descoperise în pod, acoperit cu un macat. O cutie de lemn lucios, cu o faţă de sticlă bombată – ecranul. Şi-un cablu care ieşea din spate.

— Pentru priză, îl lămurise Ina. Pentru curentul electric.

Ea zicea că o mulţime de lucruri merg numai la curent electric. Televizorul, radioul, polizorul, bormaşina, frigiderul. Multe altele.

— Şi ce naiba se vedea la televizor? O întrebase.

— De unde să ştiu?

— Păi, nu ţi-a zis Cocoşu?

— L-am întrebat odată, da’ m-a dat cu capul de tăblia uşii. Tot ce-am aflat e dintr-un *ziar* vechi în care scria, pe-o pagină, „Programul la televizor”. Duminică, 15 iunie, ora 8, deschiderea programului. *Lumea copiilor*, prima zi de vacanţă. Gazde:

Daniela şi Aşchiuţă. La ora 9 un nou episod din *Aventurile echipajului Val-Vârtej*. La ora 9 jumate, *Viaţa satului*...

— Şi? Mai departe?

— Mai departe nu ştiu, că *ziarul* era rupt.

Ce lume grozavă fusese înainte, cugetase Milu, apoi, repetând în gând „lumea copiilor, Daniela şi Aşchiuţă, echipajul Val-Vârtej, viaţa satului”. Cum anume funcţiona televizorul, fireşte, nu aflase. Nimeni nu ştia.

Se căţără şi mai sus, pe scheletul antenei. Structura metalică era ca o scară de fier, solidă, uşor de urcat. În vârf, unde mai spânzura o bucată de cablu, Milu îşi trecu picioarele printre fiare şi-şi aruncă privirea roată. Cât putea cuprinde de jur-împrejur, în toate zările, doar porumb, până hăt la poalele munţilor albăstrii, porumb ţeapăn, de două ori mai înalt decât tac-su lu’ Ina şi, rareori, un cerc gol, sub coroana unui nuc, ori a unui stejar, ori cine mai ştie ce alt soi de pom.

„Casa e de cărămidă, scara din ţiment,
Iar fereştile de sticlă...”

Aşa cânta doar pentru el, dar mereu se poticnea la versul ăsta cu fereştile. Ar fi vrut să adauge ceva despre acoperişul de tablă argintie, despre cum se luptau el şi a bătrână cât e ziua de lungă, zi după zi, să nu lase casa înfulecată de verdele din jur. Nu găsea versul ăla. Lucru greu, mai greu ca lucrul la sapă.

— Ce vezi? Îl întrebă Ina de jos, din bătătură.

Apăruse fără s-o audă, cum făcea de fiecare dată, fiindcă avea umbletul uşor. „Iar ai venit?” se gândi, dar în loc de asta mai dădu o roată cu ochii peste lume şi-i răspunse măsurat, grav.

— Porumb, zise, ca un adevărat *tractorist*, din ăia despre care povestea tatăl fetei când mai scăpa la sticlele din beci. Cât vezi în jur, numai porumb, până la munţii din zare, doar porumb.

Ina îl privea cu palma streaşină, poate invidioasă că nu se suise şi ea cu el acolo, pe antenă, să-l mai bată iar la cap cu *electricul* ei.

— ’ai jos, îi făcu semn. Să ne jucăm la şcoala părăsită.

Într-o clipă, fu lângă ea, ştergându-şi palmele transpirate de turul nădragilor.

— Da’ nu ne ceartă ai noştri? Se codi, cam ruşinat că într-un moment ca ăsta se-arată mai mult băiat decât bărbat.

— Da’ ce, le spunem? Râse Ina. Ne furişăm prin lăstărişul

pârâului, că pe maluri porumbul e pipernicit, iar în bătătura şcolii n-a crescut nimic, din cauza nucilor ăi mari.

Milu se prefăcu o secundă că socoteşte. Asta-i treabă serioasă, nu poate fi lăsată pe mâna şi mintea muierilor.

— Hai! Zise scurt.

Mai fuseseră la şcoala părăsită de câteva ori, dar demult, când încă mai erau şi oameni cu copii în bucata lor de sat, ori mai puteau răzbate alţii, de prin alte părţi. Ba veneau şi cei mari să se joace acolo, adică nu chiar să se joace, ci să stea rezemaţi de stâlpii pridvorului, să caşte gura la ei, ăi mici, cum intră şi ies chiuind pe fereştile şi uşile acum oarbe ale *claselor*. Să soarbă o ţigară, cu ochii umbriţi, depănând cu glas scăzut nişte amintiri. Poveşti de *elevi*.

Dar de când se-ndesise porumbul nu mai ajunseseră decât o dată, şi-atunci la fel cum zisese Ina, prin lăstărişul din lunca îngustă a pârâului, c-un picior târşit prin albia mică, celălalt sprijinindu-se pe mal.

Aşa făcură şi de data asta, însă mai greu, căci pe firul apei crescuseră din loc în loc pereţi de măceşi cu flori mari cât nişte pălării, ghimpoşi rău, prin care trecură ajutându-se unul pe celălalt, cu mâinile şi picioarele zgâriate.

În curtea şcolii nu erau nici porumbi, nici alte bălării. Parcă-i aşteptase doar pe ei, cum o lăsaseră în urmă cu doi-trei ani. Nucii mari erau acum şi mai mari, iar porumbul, jur-împrejur, îi pândea ţeapăn, înalt, dar cumva temător. „Aşa”, se gândi Milu îmbărbătat. Ina dădu fuga şi luă în braţe un trunchi gros de nu-şi putea atinge degetele cuprinzându-l, iar băiatul o imită îndată, pe partea cealaltă. Acum, împreună, puteau înlănţui tulpina, iar degetele lor se împletiră.

La atingere, Milu lăsă repede mâinile jos.

— În ce clasă ne jucăm? O întrebă.

Fata o zbughise deja în sus, pe scara care ducea în podul şcolii, sprijinită de peretele scorojit, odinioară dat cu var.

— Azi nu ne ducem în nicio clasă, râse. Mai bine ne jucăm cu *Jules Verne*.

Milu o urmă înciudat că nu-i venise lui ideea, căci astfel părea că nu mai e doar el conducător. „Da, dar şi Inei i-a fost necaz că nu s-a suit cu mine pe antenă”, îi mai veni inima la loc. Privind în sus văzu picioarele fetei, arse de soare, dezvelindu-se până sus, şi nişte chiloţi sinilii de bumbac. Închise repede ochii,

urcând aşa, orbeşte, fuştei după fuştei.

În semiîntunericul podului, privirile lor se obişnuiră iute, descoperind numai nişte cuiburi goale de viespi.

— Uite colo!

Etajerele căzuseră, iar cărţile se amestecaseră pe duşumeaua podului, iar apoi le acoperise praful. Pe multe din ele, alea cu pozele cele mai frumoase, scria mare: „Jules Verne”. Ca un semn despre ceva bun, cel mai bun din lume. Băiatul se aplecă şi luă una. Ina făcu la fel, ştergând-o cu poala rochiţei.

— „Do-uă-zeci-de-mii-de-le-ghe-sub…” silabisi ea, cum o-nvăţase tac-su mai demult, tot pe-un *Jules Verne* de-astea, adus acasă şi slujind, foaie cu foaie, la aprinderea focului din plita de gătit.

— „O-co-lul-pă-mân-tu-lui-în-opt-zeci…”, silabisi şi Milu pe-a lui, cum îl învăţase bunică-sa. A ta-i mai frumoasă, recunoscu, privind coperta din mâna Inei. Da’ ce-o fi aia *mări*?

Nu ştia nici ea. Dacă se uitau mai atent, părea că o fiinţă nemaivăzută, cu opt sau mai multe braţe, fugărea nişte oameni îmbrăcaţi în nişte haine ciudate, numai burlane, bretele şi colaci.

Întâi deschiseră cartea la întâmplare, pe la mijloc, căci n-aveau răbdare s-o buchisească de la-nceput, silabă cu silabă. De-acolo şi-aleseră nume, de sub o poză care le furase ochii. Inei îi arătase tac-su că tot ce e cu literă mai mare ca altele înseamnă numele cuiva.

— Eu o să fiu „Ned Land”, zise fata, deşi era limpede ca lumina zilei că-n poză nu se aflau decât nişte bărbaţi musculoşi, dintre care unii chiar cu mustăţi.

— Iar eu o să fiu… ăăă… eu o să fiu… Ăsta! „Că-pi-ta-nul-Ne-mo”, silabisi iar Milu.

„Ce mai nume caraghios, de prostovan”, regretă o clipă mai târziu.

Se jucară aproape un ceas, căutând pozele cele mai frumoase, adică pe alea cu mulţi oameni la un loc, cu lucruri pe care nu le mai văzuseră vreodată şi locuri care-ţi tăiau răsuflarea. Descifrau împreună cuvintele de sub desen, pe şoptite, şi din când în când Milu simţea cum li se-ating tâmplele, ori umerii, ori genunchii, şi-atunci îl străbătea un fior, ca în dimineţile ploioase. „O fi curentul electric, cu care se tot laudă asta”, îşi zise cam întărâtat.

— Uite aici! Strigă Ina, proptindu-i un cot ascuţit între coaste.

„Ridicându-se în barca legănată de oceanul agitat, Ned Land privi cu uimire spre monstrul de metal care se apropia de ei cu iuţeala fulgerului…”

— Pfui… făcu Milu o mutră lungă. *Barcă* e lada asta mare în care stau cu toţii, nu-i greu de ghicit. Da’ de ce se află ăştia în ea? Şi ce-i ăla *oceanul*?

Căci dacă te luai după poză, nu se vedea decât ceva ca un câmp uriaş, fără fir de porumb, sau un râu, cu valuri mai mari şi mai mici, unele înspumate, din care ţâşneau stropi de apă. Iar prin toată această imensitate, venea chiar către ei, şi către Ned Land fireşte, o arătare cu adevărat monstruoasă, plină de spini, faruri şi mii de nituri, ca alea din atelierul lui Cocoşu.

— Stai, zise băiatul. Ce se-aude?

— Nimic, răspunse fata. Nu se-aude nimic. Hai să ne jucăm mai departe.

— Ba se-aude ceva, departe, ca o păcăneală.

— Îţi păcăne ţie creierii! Îl repezi ea.

Răsfoind cartea, găsi o altă poză.

„Faceţi cunoştinţă cu *Nautilus*, submarinul care străbate de ani buni întinderile de sub apă, rosti grav căpitanul Nemo…”

Îşi recăpătară anevoie respiraţia. „Întinderile de sub apă”? „Submarinul”? Aşa ceva nu putea să fie…

Un alt sfert de ceas nu se jucară decât asta. Fata se ridica în picioare, prefăcându-se că se clatină, între două etajere crăpate, făcea ochii mari şi bolborosea, arătând cu degetul către orizontul podului:

— Priveşte! Un monstru de metal se apropie de noi cu iuţeala fulgerului, pe oceanul agitat!

Iar Milu de colo:

— Nu te teme, Ned Land! Fă cunoştinţă cu… ăăă… *Nautilus*, submarinul cu care eu, căpitanul Nemo, străbat de mulţi ani… întinderile de sub apă…

Şi tot înainte. Din nou. Şi încă o dată. De multă vreme nu se mai jucaseră aşa de frumos!

Deodată, îşi dădură seama că soarele nu mai e pe cer, căci suliţele de lumină nu mai străpungeau acoperişul podului. Coborâră panicaţi pe scară şi-o porniră zoriţi spre casă. De-acum seara nu era departe, iar seara…

— Ce de scatoalce o să luăm de la tac-tu! Se oţărî băiatul. Ne

trebuia şcoală, fi-ţi-ar şcoala a dreacu'…

La-ntoarcere se chinuiră şi mai mult. Umbrele serii făceau albia pârâului înşelătoare, iar bălăriile parcă ridicaseră nenumărate alte ziduri şi capcane. Dar firul de apă oglindea luna abia răsărită şi-i călăuzea fără greş, pe o potecă de lumină, către casă. Când se apropiaseră bine, ţinându-se de mână, vântul făcu să freamăte pădurea de porumb de-o parte şi de alta, ca şi cum duşmanul, după ce stătuse la pândă, s-ar fi îndemnat să-i ajungă din urmă, să-i înşface. O luară la fugă.

Aproape de casa Inei, Milu lăsă mâna fetei, ca fript. Nu le mai ardea lor de curent electric acum, când ştiau ce papară vine.

Dar dinăuntru răzbătea lumină şi zvon de glasuri vesele, cum nu se mai întâmplase. Copiii se strecurară cu sfială în camera mare din faţă. Acolo pâlpâiau nu una, ci trei lămpi, iar în jurul mesei şedeau bunică-sa, Cocoşu şi încă un necunoscut. Văzându-l, lui Milu îi sări inima din piept. Un om străin, care nu locuia în satul lor!

— Ete, c-au venit şi plimbăreţii noştri, zise tatăl Inei, cam în zeflemea, totuşi cu glas ceva mai domol, pe care nu i-l auziseră de multe ori. Hai, găsiţi-vă şi voi un loc undeva. V-o fi foame?

Sticla cu ţuică stătea pe masă, iar ei toţi sorbeau din păhărelele cele bune. Când bunică-sa îi zâmbi cu drag, trecându-i degetele prin păr, Milu văzu că faţa ei s-a îmbujorat şi-i lucesc ochii.

Atunci se sculă necunoscutul şi se-apropie de copii. Era înalt cât uşa, cu funii de muşchi sub pielea unsuroasă. Avea faţă de om aprig.

— Băi, copii, băi… zise cu glas dogit de băutură. Vouă nu vi-e frică, mă, de porumbi?

Băiatul simţi un miros cum nu mai întâlnise vreodată, dar pe care parcă-l aştepta de când făcuse ochi pe lume. Trase pe nări izul necunoscutului, copleşit, aproape să leşine. Avea ceva, un strop din ce simţise în atelierul părăsit al lui Cocoşu, însă de-o mie de ori mai tare, mai viu…

— Nu-ţi place cum pute, ă… băi, flaimuceo? Hohoti lunganul. Asta-i vaselină, a mai bună din lume. Cu asta lecuieşti orice boală. Vindecă toate rănile, şi pe-alea de porumbi, şi pe-alea de grâu, pe toate. Şi face lucrurile să se mişte mai uşor, înţelegi? Face lumea să se-nvârtă, să meargă…

Milu căzu în cur lângă perete şi Ina se puse lângă el, luându-l

de mână. O simţi înspăimântată, iar asta îl făcu nu ştiu cum să prindă curaj.

— Nu-ţi fie frică, Miluţ mamă, zise şi bunică-sa, ca totdeauna. E om bun, îl ştim demult, când mai venea pe la noi prin sat. E Tractoristu…

2

Auzise câte ceva despre omul ăsta. Vorbe de-ale oamenilor mari, poveşti sau amintiri. Ori doar un şir de nevoi pe care numai Tractoristu le putea rezolva. „Nu mai am ventile să pun la bicicletă, zicea unul de prin sat, adăugând cu năduf: şi Tractoristu ăla nu mai vine.” Sau: „Dacă vrei musai să te duci prin câmpie, vorbeşte cu Tractoristu. Te-o lua el, de-o mai trăi, de-o mai veni…” Ori: „Cel mai bine repară securile şi cuţitele Tractoristu. Are o tocilă care se-nvârte uşor, ascute de nici nu simţi când te tai.” Tot astfel de lucruri aflase despre el.

În unele poveşti parcă era un zmeu-paraleu, în stare să despartă, numai să fi vrut, drumuri largi prin lanurile de porumb, numai cu-o mână. Altele ziceau că nu-i cu minţile acasă. Se spunea că-i pierduse pe toţi ai lui într-o singură noapte, la o năvală peste măsură a porumbilor. Se năpustiseră lujerii verzi, cu frunze tăioase, prin pereţii casei, doar el reuşise să scape, cocoţat pe-o maşină grozavă, care pufăia şi păcănea, lăsând fum iute, albăstriu. Atunci se ţăcănise, văzând cum porumbul îi înşfacă nevasta şi copiii, cum se prăvale casa, în potopul plantelor.

Milu nu credea toate bazaconiile. Mai întâi că porumbul nu ataca aşa sălbatic. Da, ajunsese la unii până-n zidul casei, însă nu trecuse niciodată prin pereţi. Se întâmpla ca un om mai leneş sau poate ostenit să nu fi hăcuit plantele cu o zi înainte, cât se cuvine. Dimineaţa îşi găsea casa aproape încercuită de lanul foşnitor, se trezea cu ştiuleţi bătându-i în geam sau cu frunze împungând aerul din tindă. Nimic mai mult.

„Dacă am avea de toate prin odăi, şi apă, şi mâncare, nici n-ar mai trebui să tăiem la porumb vreodată. Aş rămâne doar eu cu bunica în casă, pentru totdeauna.” Dar pe urmă îi părea rău, că n-ar mai fi văzut-o pe Ina. Ar fi fost despărţiţi de un zid vegetal, şoptind blând, însă nemilos în adâncul său.

Apoi, cu toate că auzise, nelămurit, c-ar fi prin lume tot soiul de maşinării care păcăne şi scot fum, îi părea de necrezut ca

asemenea alcătuire să poată umbla prin lanul uriaş. Porumbul nu-l dobori decât cu sapa şi cu securea ori, dacă-i destul de fraged, chiar cu secera. Cum să fi arătat o minune care taie singură la porumb? Încerca să-şi imagineze aşa ceva, dar nu reuşea defel. Tot ce-i scornea mintea era o încrengătură de sape, cuţite, seceri care se mişcă alandala, tăind şi despicând pe oricine i-ar fi stat în preajmă.

Fără îndoială că Tractoristu avea un *tractor*. Şi tractorul ăla mergea de colo-colo, printre lanurile de porumb sau de grâu sau de floarea-soarelui, de la un sat la altul. Altminteri, omul n-ar fi fost adevărat, ci doar unul născocit, un strigoi din poveştile bunicii. Dar cum arăta tractorul, Milu n-ar fi fost în stare să spună. Singurul motor pe care-l ştia era la joagărul de la Primărie, pe care Cocoşu îl şi pornise în câteva rânduri. Mare lucru nu văzuse atunci. O roată de *fierăstrău* care se-nvârtea iute, putând să taie un bulumac uite-aşa de gros, şi care făcea un zgomot grozav. Dedesubt pocnea şi zumzăia o chestie, cu roţi şi curele de transmisie, plescăind, clătinându-se. Aşa ceva n-ar fi putut merge niciunde.

Păi, atunci, Tractoristu ăsta era mai mult dintr-un basm. Pe-acolo îşi făcea el veacul. Sau prin vreo carte, se gândi Milu şi-atunci avu o străfulgerare: Tractoristu era căpitanul Nemo.

Cel care scrisese cartea trebuie să-l fi cunoscut. Cumva s-au întâlnit, poate în alt sat, poate chiar la Piteşti, sau în alt oraş. S-au cunoscut, au stat de vorbă, *Jules Verne* fumând o pipă, Tractoristu şezând picior peste picior, cu salopeta unsuroasă, duhnind a vaselină, sorbind ţuică tare dintr-un ţoi, una care ardea plăcut la gingii. Ăla îşi clătina pipa aproape stinsă, arăta cu ea în cele patru zări şi cerea să afle mai multe. Cum poate să treacă cineva prin străfundurile oceanului verde, întreba el?

Tractoristu se gândea un minut sau două şi începea să explice. Povestea cum îşi construise tractorul undeva, pe un deal, unde era un atelier părăsit, ascuns într-o pădurice. „L-am făcut din cele mai bune piese, aveam pe mână un depozit întreg. Motoare de Ford şi de Fiat, câte şi mai câte… Am meşterit zile-n şir, fără odihnă. Nu vream altceva decât să nimicesc tot porumbul din lume, oceanul verde care-mi răpise ce-aveam mai scump.”

Jules Verne dădea din cap şi nota lacom toate cuvintele tractoristului. „La sfârşit, după săptămâni de trudă şi chin, am

terminat maşina asta. I-am zis *Nautilus*. Ce alt nume să fi găsit pentru un tractor cum nu s-a mai văzut pe lume? Cu lame de pluguri am întărit bordurile, iar din fier de coasă am construit un pinten. Nimic nu putea să se-ncontreze cu tractorul ăsta minunat şi cu el am pornit în lume, retezând, smulgând, tăind, croind drumuri între sate. Duceam veşti şi lucruri de trebuinţă, îmbărbătând oamenii striviţi de verdele porumbului."

Celălalt zâmbea, cu pipa în colţul gurii, scriind de zor poveştile şi isprăvile grozave ale tractoristului, zugrăvit în carte, din pricini necunoscute, drept căpitanul Nemo. Aşa trebuie să fi fost. Aşa îl vedea Milu – jumate sălbatic, jumate erou. Un om pe care să-l preţuieşti, dar de care era mai bine să te ţii deoparte.

— Ce faci, mă, dormi? Îl înghionti Ina.

— Nu dorm, se smuci băiatul, dă-mi pace.

— Mie mi-e teamă de omul ăsta, îi şopti ea la ureche.

— Taci, fă, că eşti proastă. Cum să-ţi fie frică de el? Se-mbăţoşă Milu. Un tractorist n-are cum să fie om rău.

— Ce şuşotiţi acolo? Îi luă la rost Cocoşu. Ină, du-te la beci şi mai adă o sticlă. S-a golit asta. Adă şi nişte ţoiuri, că păhărelele-s cam mici.

Fata o zbughi, de parcă i-ar fi fost teamă ca tac-su să nu se răzgândească, iar Milu rămase singur, cum se prelinsese rezemat de perete, cu ochii ţintă pe Tractoristu.

În odaie mai apăruseră nişte vecini. Era unul căruia-i ziceau Potcovaru. Asta pentru că, demult, pe vremea când era mai tânăr şi lumea mai altfel, se ocupa cu potcovitul cailor din sat, dar şi cu altele care se făceau din fier. Pe-atunci lumea îl lua în bâză, că cică e cam neisprăvit, că să-şi ia şi el *servici*, să aibă un salariu ca toţi oamenii, din care să-şi cumpere măcar o pâine pe zi şi-un nădrag plus o cămaşă la câteva luni o dată. Râdea şi el de restul lumii: „Când n-o mai fi niciun *servici* pe lume, ce-o să faceţi, băi, voi, salariaţii? Tot la mine-n bătătură o să veniţi, să vă meşteresc una-alta. Cine-o să fie mai cu moţ atunci?"

Şi, ce să vezi, până la urmă avusese dreptate. Acum toată lumea-l preţuia şi-l băga în seamă. Îi ziceau „Potcovare, fă şi mie o secure din fiarele astea", sau „repară-mi şi mie secera, coasa, cuţitul". Căpăta pentru osteneală ba un blid de lapte, ba o roată de brânză, ba o găină. Duminica, lumea îl chema la masă, că-i bine să-ţi treacă un fierar pragul, de sărbătoare, să ţi

se ierte păcatele, că munceai la tăiatul porumbului şi-n zilele când ar fi trebuit să stai, să te odihneşti.

Mai venise Sandu Pătrăulea, ăsta fusese inspector silvic şi, uneori, făcea câte-o ispravă, pe la amiază, când porumbul, deşi tot ar fi putut tăia rău, era moleşit. Se strecura până sus, pe coasta dealului, printre vechile rânduri de vie. Pe-acolo, după muchia dealului, dincolo de nişte tufe de măceş, se putea intra în pădure. Stătea în pădure cât poftea, porumbul nu venea acolo, printre copaci. Şi chiar şedea câte două sau trei zile, punând capcane. Se-ntorcea cu un sac de bureţi şi cu iepuri în tolbă sau cu câte o potârniche dolofană. Câteodată găsea fragi cât pumnul, ori mure cât o gutuie. Mure dulci-acrişoare, după care Milu se dădea în vânt.

După Sandu apăruse felcerul Ivancea, cu mutra lui roşie, lucioasă, şi nelipsita trusă de prim ajutor în care ţinea acuma doar o sticluţă cu rachiu dublu rafinat şi nişte cârpe albe făcute sul. „Doar pentru urgenţe”, obişnuia el să spună cui îl întreba de ce cară geanta. Urgenţe nu prea erau, aşa că, în timp, sticla de rachiu dublu rafinat se golea încet. „Iar n-am închis-o bine”, se plângea la unul sau altul, pe unde avea drum şi de unde ştia că poate să se aprovizioneze. Lumea nu strâmba din nas, fiindcă Ivancea era priceput când era vorba să fete vreo vită. În plus, vindeca puii de găină abia ieşiţi din găoace cu leacuri născocite pe loc: praf de tăciune amestecat cu mălai uscat.

Cu Ivancea intraseră în odaie Nelu şi Gelu Obretin, doi fraţi din margine, care toată ziua umblau încruntaţi pentru că, spuneau, la ei în curte răzbate porumbul cel mai rău. „Păi, la tine e parfum, îi ziceau vreunuia care începea să se vaite că nu mai face faţă revărsării. La noi e porumbul de două ori cât casa, taie mai rău ca sticla spartă şi vine mai mult decât spre coastă.” Un pic de dreptate aveau. Casa lor era aproape de luncă, cu pământ bun, gras şi umed în spatele ogrăzii. Porumbul creştea acolo neîngrădit, niciun nuc sau alt arbore nu umbrea locul.

Dar aveau şi-o alinare, cât de cât: găseau uneori vrejuri mari de dovleci din coaja cărora îşi croiau pavăze şi chivăre, care-i apărau când se-ncăierau cu porumbii. La nimeni nu creşteau dovleci aşa de mari şi de blânzi ca la fraţii Obretin. Milu, spre exemplu, avea parte numai de ăia mici, abia-i ajungeau la genunchi, şi-aveau coaja atât de tare că ştirbeau securea. Iar vrejurile şi frunzele înţepau rău şi-ţi sângerau pielea când te

frecai de ele.

Apăru şi Ina cu o sticlă de plastic plină şi se duse pe partea lui taică-su, de parcă s-ar fi ferit să n-o înşface Tractoristu. „Şi dacă?” se întrebă Milu. Mare lucru, că doar n-ar fi mâncat-o. Era mare până-n tavan, plin de forţă, ca un munte, dar nu semăna a căpcăun. Ina se speria că aşa era firea ei de femeiuşcă, mai ales de când începuseră să-i crească ţâţele. Îi făcu semn să vie lângă el. Fata se strecură iute pe lângă masă, se-aşeză pe vine şi se înghesui în Milu.

Oamenii mari se puseseră în jurul mesei. Vorbeau toţi o dată, se-mbrăţişau cu nou-venitul, ciocneau ţuicile, le dădeau peste cap şi continuau să vorbească tot felul de lucruri grozave. Dar gălăgia era prea mare, greu putea să prindă ceva de la cap la coadă.

— Satul vostru se ţine tare, spunea Tractoristu. Am văzut că spre câmpie e jale…

— Şi spre Piteşti e mai bine, zicea unul din fraţi. Pe vechea autostradă se poate…

— Unii vor să pornească rafinăria…

— Cică au găsit un depozit de motorină în pădure…

— Au găsit un ştoi…

— O pornesc când o zbura vaca…

— La Piteşti nu-i bine deloc, cum treci de Goloveni te ia porumbul direct de pe şosea…

Ina îi dădu un ghiont.

— Milule, mi-e frică.

— Ce-ai, fă?

— Când eram eu mai mică şi tu la fel, taica a zis odată că trebuie să vină Tractoristu ăsta, da’ n-a mai venit. Cocoşu s-a-mbătat rău şi-o săptămână, pe unde mă prindea, mă plesnea. Şi mă certa că nimic nu fac bine, că aia, că ailantă. Nimic şi nimeni nu-i intra în voie. M-a făcut cu gura aia spurcată în fel şi chip.

— Păi, şi ce vină are Tractoristu?

— Nu ştiu, eu plec. Mă sui în pod. Dacă-ntreabă taica, spune-i că m-am dus să dorm. Da’ n-o să-ntrebe. Au destulă ţuică, au şi mâncare în bucătărie…

Fata se ridică şi se îndreptă încet spre uşă. Milu o privi cum se furişa, străduindu-se să se facă una cu peretele. Nu-i dădea nimeni atenţie. Tac-su se prinsese într-o discuţie cu Sandu Pătrăulea şi, la cum dădea din mâini, greu de crezut c-ar mai fi

băgat de seamă altceva în jur. Fraţii Obretin râdeau zgomotos la spusele tractoristului, iar Ivancea şi Potcovaru îşi făceau de lucru cu sticla.

Îi părea rău că pleacă, ar fi vrut s-o mai ţie. Poate-i plăcuse cum se vârâse în el. Îl moleşea de tot căldura trupului ei, pătrunzându-i prin haine. Îi plăcea mirosul de transpiraţie, de iarbă, de nuc. Îi sorbea vorbele când îl lămurea cu câte o chestie pe care el n-o pricepea. Cu toate că, ştia el bine, cele mai multe le punea de la ea. Minţea de stingea. Erau taine deprinse de femeia crudă, să născocească, să-mbrace frumos lucrurile din jur, în poveşti limpezi, tihnite. „Aşa-s muierile”, aflase Milu de la unul şi de la altul.

Mai aflase că prima femeie din lume, una Eva, turnase la minciuni ademenindu-l pe Adam să fure mere dintr-un pom aflat în Rai. Asta o ştia de la bunică-sa. „Pe vremea aia lumea trăia în Rai”, îi spusese a bătrână. „Şi-n Rai creştea porumb?” întrebase Milu. „Creştea, da’ mai mic şi mai blând şi nu tăia.” „Şi grâu?” „Şi grâu şi floarea-soarelui şi orz şi dovleci şi sfecle. Toate creşteau în bună pace cu Adam şi Eva. Raiul era o grădină bine îngrijită, cuminte.” „Şi-apoi? Ce s-a petrecut?” „Nu mare lucru”, spusese mamaie zâmbind. „Eva l-a ispitit pe Adam la furat de mere.” „Păi, nu erau ei grădinarii? Poate meritau şi ei un măr.”

Dar, după cum spunea povestea, Adam şi Eva nu meritau mărul ăla. Dintr-o pricină pe care bunica n-a stat s-o explice, grădinarii n-aveau voie la toate poamele şi roadele. Şi fiindcă gustaseră din măr, i-au gonit din Rai să-şi facă rost în lume prin trudă şi suferinţă. Să dea la seceră, la sapă…

— Miluţ, la ce te uiţi, mamă? Îl întrebă bătrâna. Hai acasă, că-i târziu.

— Mai stau, bunico!

— Şi Ina a plecat. Şi mie mi-e somn. La ce să mai stai, oamenii au de vorbit.

— Mai lasă-l, Lisandro, se băgă Tractoristu. Văz că-i băiat cuminte. Eşti cuminte, băi, muceo? O asculţi pe mă-ta mare?

Milu dădu din cap că da. Obrajii îi ardeau, de ciudă că-i zisese *mucea*. Auzise cuvinte şi sudălmi mai aspre de la Cocoşu, da’ cine era ăsta, să-i vorbească aşa urât?

— Iote la el ce s-a-mbufnat! Rânji Tractoristu. Ruşinos nepot ai, Lisandră… hăhăhă…

— E, nu-i chiar aşa, îi luă mă-sa mare apărarea. E harnic şi m-

ajută şi-i curajos la porumbi.

El strânse pumnii. Nu-i era deloc frică de bărbat, dar simţea pentru el un amestec de sfiiciune şi nesufereală. De-ar fi fost mai mare poate l-ar fi pus la punct din câteva cuvinte. Şi-acum i-ar fi zis ceva să-l usture, dar vorbele pe care le ştia nu se cădea să le spună. „Oi fi eu copil”, se gândi, „da’ nu *mucea*”.

Însă râsul tractoristului îl îndârji mai tare şi se trezi vorbind:

— Ce faci mata cu tractorul o dată pe an fac eu mai bine cu sapa. Şi-n fiecare zi!

Se făcu linişte în odaie. Câteva clipe nu se mai auzi decât bâzâitul unei muşte care se rotea bezmetică de colo-colo.

— Aşa te vreau, băiete! Izbucni Tractoristu şi hohoti iar, cu capul pe spate.

Lui Milu îi păru deodată că omul râde la cerul întunecat, care acoperă lumea, mult deasupra tavanului, mult deasupra satului sufocat între pereţii vegetali, deasupra lanurilor, a munţilor şi lumii întregi. Şi chiar mult deasupra Raiului.

Râdeau toţi. Ivancea şi Cocoşu, fraţii Obretin şi bunică-sa, iar asta îl mai linişti. Nu râdeau de el ca de-un *mucea-flaimucea*, ca de-un ţâşti-băşti, ci râdeau ca de-un copil care tocmai zisese ceva grozav la anii lui, unul de care şi oamenii mari se minunau. Se simţi un pic mândru, cu toate că n-avea habar ce putuse fi aşa de hazliu în vorbele lui. Dar dacă oamenii mari râdeau cu atâta poftă, vor fi avut, fireşte, pricina lor. Aşa că prinse şi el o urmă de zâmbet, doar un surâs, că nu se cădea să hăhăie cot la cot cu dânşii.

Fără să-şi dea seama cum, nesufereala pentru Tractoristu prinse să se topească pe podea. Lunganul începea să-i fie simpatic, aşa, cu salopeta puţind a vaselină, pătată şi roasă pe la coate şi prin genunchi, cu mânecile zdrenţuite, plină de jeg. Şi faţa lui parcă era acum ceva mai luminoasă. Ochii nu-i mai păreau sălbatici, nu mai scăpărau pieziş, ca ai unui viezure.

Tractoristu îi întinse o cazma cu încheieturi zdravene, în stare să fărâme un bolovan de glod uscat, ca pe nimica.

— Hai să batem palma, zise. Poate-o să te iau *ucenic*.

Milu dădu mâna hotărât, cu deştele răşchirate, de parcă ar fi vrut să-i arate celuilalt cât e de voinic. Îi plăcu strânsoarea bărbătească, zdravănă. Neprefăcută.

— Miluţ, spuse bunică-sa, nu mai sta mult, că ne sculăm devreme. Poate săpăm mai mult mâine, s-avem şi noi după aia

o duminică aşa, ca oamenii. Şi să nu-i superi pe dânşii.

— Cocoşule, zise Tractoristu ceva mai târziu, îl faci pe brotacul ăsta ginere? Hai, că peste doi-trei ani ţi-o… fură pe Ina. Hăhăhă…

Vorbeau vrute şi nevrute, glume mai groase ori mai subţiri, pe unele Milu le pricepea şi râdea, dar mai cu băgare de seamă, cum se cade unui băiat bine-crescut, care a rămas musafir printre străini, singur. Pe altele nu le-nţelegea şi-atunci se făcea că se uită la macaturile de pe pereţi şi grinzile din tavan.

Dar când venea vorba de lumea din afara satului, ciulea urechile.

— Eu am răzbit la Goloveni acu' mai bine de trei luni, făcu Sandu. E drept, m-am dus prin pădure, că ştiu potecile, şi-am coborât în oraş pe la cimitirul vechi, pe unde porumbul n-a ajuns. De-ntors m-am întors pe şosea. În oraş încă e bine, ţimentul rezistă, da' mai sunt doar o mână de oameni, şi ăia obosiţi şi disperaţi. Am auzit o poveste, că un grup de vreo cincizeci, oameni şi femei, a-ncercat să pornească spre Piteşti. Aveau şi copii cu ei. Nimeni nu ştia dacă au reuşit. Unii ziceau că da, se poate trece, alţii că nu se mai poate, că şoseaua e tăiată între dealuri de-un zid de porumb şi de grâu. Şi că i-ar fi halit de vii.

— Acum trei luni încă eram la Piteşti, spuse Tractoristu. N-am auzit nimic de un grup aşa de mare, care să fi venit de la Goloveni. Fie au fost prea puţini ăia de-au răzbit şi de-aia nu s-a dus vestea prin oraş, fie… n-a reuşit nimeni. Fiindcă şoseaua e sigur ruptă între dealuri. Pe-acolo am venit eu şi ştiu.

— Înseamnă c-ai trecut prin Goloveni, după aia? Întrebă Gelu Obretin.

— Nu, am ocolit pe la Dascov, pe la fosta staţie SMT, că nu mai aveam motorină.

— Şi noi stăm prost cu motorina, schimbă vorba Cocoşu. Mai am doar un bidon de douăzeci. Cât să mai dau drumul la joagăr la toamnă…

Chipurile se posomorâră. Şi-aduseseră aminte că, până la urmă, tot o să vină toamna şi după ea iarna. Adică viscol, ger, porumbul îndesit, mai tare decât cremenea. În ultima iarnă, Cocoşu făcuse un drum până la pădure cu nişte batoane de dinamită, cine ştie pe unde le-o fi găsit. Porumbul nu creştea

iarna, dar nici nu murea. Se-ntărea ca fierul şi ca piatra, frunzele de pe tulpini încremeneau ca nişte săbii îndreptate în toate direcţiile şi făceau hăţişuri de netrecut. Răzbiseră cu lemnele de la pădure, dar peste vară porumbul şi dovlecii recuceriseră drumul, ba intraseră şi prin via veche pe-o postaţă zdravănă de pământ, aşa că era din ce în ce mai greu acum de ajuns la copaci. Sandu ştia asta cât se poate de bine.

— Motorină îţi mai las eu, că am două canistre de cincizeci, pe una o las aici, ailantă o duc în sud, la Zăvoieni.

— Treci prin Julniţa? Întrebă felcerul Ivancea.

— Trec.

— Îl ştii pe unul, Mitică Brezoi?

— Îl ştiu.

— Mi-a fost coleg la Şcoala Sanitară. El are grijă de spitalul de la şosea. Spune-i că nu mai am feşe, nu mai am nici antibiotice. Doar nişte paracetamoale vechi. Şi nici spirt. La nevoie, folosesc rachiu dublu rafinat, dar şi ăsta e pe sponci. Poate-ţi dă ceva pentru mine, când o fi să te-ntorci.

— Nu ştiu când o să mă-ntorc, răspunse Tractoristu. De la Zăvoieni o să cobor tot în sud, trec pe la depozitul din Găiliţa şi de acolo… spre Ditu şi spre Dunăre.

— Te-ncumeţi cam departe.

— O să-mi ia cam o lună sau mai puţin, dacă lucrurile merg bine. Da' trebuie să merg spre sud. Umblă un zvon, că prin lunca Dunării au reuşit să dea înapoi valul de porumb. Aşa umblă vorba, zic şi eu ce-am auzit…

Oamenii mormăiră neîncrezători.

— Veşti de-astea am aflat şi noi. Şi nu de azi, de ieri, ci de-o bucată bună de vreme. Dacă erau adevărate se schimba ceva, nu crezi?

Tractoristu dădu şi el din cap, împotrivindu-se.

— La Piteşti am ascultat cu urechile mele, la un radio. Cică e un laborator pe malul Dunării, dincolo de Ditu. Am prins nişte transmisiuni de la ei. C-ar fi în legătură cu alte centre de-astea, risipite prin lume. Ce s-o mai lungesc, am înţeles de la un inginer din Piteşti că oamenii ăia lucrează la o otravă, sau vreun *vermorel*, cu care să scape lumea. Aşa că trebuie să ajung acolo, să verific dacă-i adevărat. Şi, dacă-i adevărat, să-i ajut la răspândirea la ce-or face ei acolo.

Milu asculta şi se minuna. Un *vermorel*… O otravă… Undeva

în sud, într-un loc depărtat – la fel de depărtat ca Luna, se aflau alţii care, uite, se luptau cu bălăriile. Născoceau otrăvuri, cum şi oamenii din satul lui încercaseră deseori. Vărsaseră pe pământ motorină, saramură, leşie, orice-ar fi putut să facă stricăciune verdelui. Însă curând îşi pierduseră orice nădejde. Porumbul, grâul, toate creşteau nepăsătoare la soluţiile şi prafurile împrăştiate. Poate erau şi altele, mai rele, îşi spuse Milu. Unele care să ardă pe dedesubt, să cureţe pământul de viaţă. Dar atunci, n-ar fi fost şi oamenii în primejdie? Dacă ar fi omorât pământul de tot şi plantele de pe el, ce-ar mai fi mâncat vaca? Dar păsările? Din ce-ar mai fi făcut mămăliga dulce şi aurie pe care-o mânca dimineaţa şi seara, cu lapte şi brânză?

Cumva, de undeva, trebuia să vie o pace. În fiecare zi, oamenii împingeau zidul câţiva metri înapoi, câteodată mai puţin, alteori mai mult, dacă oboseau mai repede, ori dacă porumbul îmbătrânea mai iute. Că, se ştie, doar porumbul crud poate fi doborât lesne. Cu cât e mai bătrân, cu-atât îl retezi mai greu. Iar dacă-i vechi de-o lună e mai tare ca fierul sapelor şi frunzele de pe lujeri te pot ucide când nu eşti atent. Frunzele bătrâne te pot omorî chiar şi dacă stai nemişcat în preajma lor. Porumbul te simte şi se-ntoarce spre tine, încet, te caută, te-agaţă, te taie fără milă. La fel grâul. Şi dovlecii. Cu cât sunt mai bătrâne toate, cu-atât se-arată mai rele. Alea tinere sunt blânde, le culegi şi le mănânci. O pace destul de cinstită, până la urmă…

Poate otrava de care pomenise Tractoristu nu era una care să omoare, ci doar să-i cuminţească pe ucigaşii lanurilor. Ca ţuica pentru unii. Uite la Ivancea, când nu bea era mereu încruntat. Cum gusta ceva, i se lumina faţa. Pe de altă parte, uite la Cocoşu. Când nu bea, era potolit. Cum se-mbăta, sărea la harţă cu toată lumea. E drept, nu mereu, doar când şi-amintea de lucrurile de demult. Ciudată e şi beţia asta, îşi zise Milu, cum lucrează la oameni. Pe unii îi întărâtă, pe alţii îi cuminţeşte, după firea fiecăruia. Dar, în cele din urmă, pe toţi îi adoarme. Asta e. Trebuia să fie, aşa, ca o ţuică tare, să ardă, să topească furia plantelor. Ceva care să le îmblânzească.

Şi altă chestie. Cum poţi îmbuna un lujer de porumb? Îi dai să bea şi stai de vorbă cu el? Îi promiţi că n-o să-l mai tai? Îl sapi, dar mai cu grijă, doar ca să-i omori bălăriile care l-au năpădit şi astfel el să te lase în pace, ba chiar să-ţi fie prieten apoi? Poţi să te-mprieteneşti cu un porumb, cu un grâu sau un dovleac?

Afurisită treabă…

— Milule, îl trezi din gânduri Cocoşu. Unde-i Ina?

— A zis că-i e somn şi s-a dus să se culce.

Tatăl fetei îi arătă sticla de jumate, acum aproape goală.

— Te descurci să te duci până în beci? Să aduci alta?

— Da, nene, mă descurc.

— Da’ să ai grijă, când cobori ţii peretele din stânga. Mergi cinci paşi şi dai de raftul cu sticle, pe stânga… Ia o lumânare, să vezi pe unde umbli, da’ vezi să nu te-mpiedici prin beci, să dai foc la casă.

Ieşi din odaie, cu lumânarea aprinsă şi palma căuş în jurul flăcării, să n-o stângă vreo adiere. Căuta să nu privească drept în lumină, să nu se lase orbit. Dincolo de tindă ghicea poteca şi, abia-abia, sub lumina unei jumătăţi de Lună, se întrezăreau poarta şi gardul. După ele, şoseaua care trecea prin mijlocul satului. Dincolo de şosea, puţin mai într-o parte, casa lui. Vedea strălucirea slabă a acoperişului de tablă şi, ceva mai departe, după casă, conturul întunecat şi neregulat al lanului de porumb.

I se părea că aude, ori poate chiar auzea, oftatul plantelor. Şoapte, multe şoapte. Era un murmur slab, cumva foşnet, cumva plescăit. Parcă gemea şi pământul din care creştea porumbul însoţit de restul plantelor. Ceva, ca un fior, cum se-ncreţeşte pielea pe răcoare, un fierăstrău tocit care se freacă de-o tulpină putredă. Ca şi cum un greiere uriaş îşi înfigea zimţii picioarelor în pântecul moale. Suna a disperare, de neînţeles. Poate doar plantele gemeau şi foşneau şi clefăiau în creşterea lor, că doar ele erau vii. Iar pământul rămânea mut, piatră moartă.

Ascultase de multe ori, noaptea, zgomotul ăsta. Un sunet slab, dar greu şi dens, care pătrundea prin orice. Degeaba-şi punea perna peste urechi, degeaba-şi trăgea plapuma peste cap. Sunetul se strecura peste tot, imposibil de oprit, trecea prin puful pernei, trecea prin ţesătura plapumei, intra prin deştele înfipte-n urechi, gâdila nesuferit timpanul, cobora prin oase şi se-aduna în cuşca pieptului unde se-ntărea şi pornea mai departe; îi ieşea din trup, se lipea de pereţii casei, dincolo de ei, urca spre acoperişul de tablă şi făcea să cânte catargul antenei. Cânta antena, un vaier abia auzit, dar cu atât mai înfricoşător pentru că era un sunet căruia *nu-i păsa de nimeni şi de nimic.*

Nu era unul care să-l smulgă din somn, dar dacă peste noapte se trezea cu vreo nevoie, greu mai reuşea apoi să adoarmă, pândind sunetul, care părea că vine nu numai de la capătul lumii, dar şi de la capătul vremurilor, poate chiar de la sfârşitul lor.

Ridică ochii, acolo unde jumătatea de Lună privea nesimţitoare la pământul de sub ea. Ar fi vrut chiar atunci să fugă de acolo, să-i lase-n legea lor pe toţi, să se ducă în cer, pe vreo stea, unde vaierul n-avea cum să ajungă. Imediat se gândi la mă-sa mare şi la Ina. Le-ar fi luat cu el, dar oare ele ar fi vrut să-l însoţească?

Odată, când era mai mic şi mai prost, o-ntrebase pe bunică-sa de ce nu pleacă de-acolo. „Păi... eu ştiu? Poate singură aş reuşi să trec prin porumb", îi răspunsese mă-sa mare. „Da' ce mă fac cu tine? Că eşti mic şi prost şi te taie porumbul sau te puşcă grâul, ori floarea-soarelui, sau te-nhaţă vrejurile de dovleci şi cârceii viţelor." Adăugase zâmbind: „Dacă te las aici, de capul tău, şi plec singură? E? Ce zici?" El o cam sfeclise: „Mamaie, să nu mă laşi, că nici eu n-o să te las pe matale cân' oi fi mare." Ea chicotise şi el ştiuse c-a glumit şi nicio clipă nu se gândise să-l părăsească. Fusese doar o vorbă, să-l necăjească.

Aşa că, în timp, îi cam ieşise din minte gândul c-ar putea pleca undeva. Fiindcă, îi spuseseră, nici n-avea unde. Poate reuşea să ajungă în alt sat. Dar şi-acolo lumea ar fi arătat la fel ca satul lor: o mână de case, mai multe ori mai puţine, oameni care se bat cu urgia verde, că-i porumb sau grâu sau altceva, depinde de loc. Apoi alt sat. Drumuri sparte, rupte, năpădite de plante, de bălării, dealuri cu resturi de pădure. Şi, între sate, tăind poteci vremelnice, câte-un tractorist inimos, fără teamă de lanuri, ducându-i dintr-un loc în altul pe puţinii oameni care se mai încumetau să colinde, ori cărând lucruri de care aveau nevoie sătenii: motorină, pietre de polizor, cuţite, seceri, sape, uneori făină, zahăr sau ulei.

Asta era lumea pe care-o ştia, lumea de care auzise. N-avea în ea niciun loc de scăpare, niciun adăpost în calea sunetului. Pretutindeni, noaptea ar fi auzit *sunetul*. Da' uite, îşi spuse când cobora din tindă, îndreptându-se poticnit către gura beciului, Tractoristu tocmai zisese că undeva, departe, nişte oameni lucrau la un leac, să scape lumea. Poate, până la urmă, merita să plece. Fireşte, singur n-ar fi reuşit. Şi dacă, se lumină

deodată, dacă ăla ar avea nevoie de-un ajutor? Cum zisese? Că-l ia ucenic. Adică o să-l înveţe să conducă tractorul. O să se poată plimba prin lume fără grijă, ducând de colo-colo oameni şi lucruri de folos pentru cei în nevoie.

Gândul ăsta îl cuprinse ca o căldură mare. Îl dosi undeva în minte, să se desfete cu el mai târziu. Acum trebuia să coboare în beci, să ia o sticlă, iar după aia să caşte gura, în linişte, la ce sporovăiau oamenii mari. Că n-avea prea des ocazia asta. Putea afla lucruri minunate de la Tractoristu, lucruri nemaiauzite, lucruri pe care oamenii fie nu le ştiau, fie nu socoteau nimerit să le împărtăşească şi cu el. Păi, îşi zise, ce să-i spună? Băi, Milule, până spre Dunăre mai sunt douăj' de sate pline de oameni, la Dunăre e un *laborator experimental* unde lucrează nişte *ingineri* care fac o chestie cu care-o să supună porumbul şi grâul şi fasolea şi restul. Ce zici, băi, Milule, de asta? Grozav, ă? Milu zâmbi ciudos. Pentru oamenii mari, tot mucea rămânea.

Deschise chepengul beciului şi puse lumânarea pe marginea de piatră a intrării. Era destulă lumină cât să vadă primele trepte. Începu să coboare, cu grijă, pipăind, căutând cu vârful piciorului treapta următoare. Când ajunse cu capul în dreptul marginii, luă cu sine lumina. Mai avea câteva trepte până la podea. Le-ar fi sărit, dar se gândi c-ar fi putut scăpa lumânarea. Nu că i-ar fi fost frică de întuneric. Îi era să nu dea foc sau să bâjbâie prin beznă şi să fărâme ceva. N-ar fi scăpat fără chelfăneala lui Cocoşu dacă i-ar fi spart vreun lucru preţios dosit pe-acolo. În atelier văzuse cam despre ce era vorba, dar în beciul omului nu coborâse niciodată. Încet, cu atenţie, trecu şi de ultima treaptă.

Podeaua era din piatră sau, judecând după formele regulate, din cărămizi vechi, rotunjite şi lipite între ele cu ţiment ori ceva asemănător. Beciul părea mare, cât casa de întins, înalt şi boltit, iar pe mijloc avea stâlpi de piatră sau din cărămizile alea. Pereţii erau la fel ca stâlpii şi podeaua. Toată încăperea arăta foarte veche. Dar şi casa Inei era veche, aşa că totul avea noimă. Ina îi spusese că în urmă cu o sută de ani sau o mie, casa aia fusese un conac boieresc. „Şi ce erau boierii?" întrebase el. „Nişte oameni care stăpâneau pământul şi aveau slugi multe." „Şi ce, Cocoşu a fost boier?", „Nu, n-a fost boier." Nu se pricepuse să-i explice mai mult, nu ştiuse sau n-avusese chef să-i spună. Aşa

se-ntâmpla mereu, când o prindea cu fofârlica, îi pierea imediat pofta să născocească vreo minciună din alea, de-ale ei, care-l ameţeau de cap.

Cum coborî, dădu roată cu privirea. Zări poliţele cu sticle pe zidul din stânga. Dar mai văzu, pe dreapta, un grilaj metalic şi-o poartă cu zăvor. De zăvor atârna un lanţ cu lacăt. Se apropie să vadă mai bine. Lanţul era pus doar de formă, iar lacătul era desfăcut. Aici îşi ţine Cocoşu secretele, se gândi Milu şi inima îi zvâcni în piept. Să-şi vadă de treabă? Să arunce măcar o privire? Se hotărî iute. Altă ocazie n-ar mai fi avut curând.

Întâi încercă să vadă prin zăbrelele grilajului. Mare lucru nu se zărea, doar mobile întunecate, în lungul pereţilor, parcă mese. Şi pe ele… ceva ca nişte trupuri nemişcate, umflate. Cât pe ce să scape lumânarea. Miji ochii, dar asta nu-l ajută cu nimic. Atunci trase încet de zăvor şi poarta alunecă uşor, ca unsă, fără să scârţâie. Se apropie de perete, cu inima cât un purice. Văzu într-adevăr o masă lungă. Doar că trupurile care-l speriaseră erau nişte saci dolofani, bine legaţi la gură, de care atârnau etichete mari, de carton galben, ori foarte vechi.

— Ze-a… M-a… Hi-b-r-i… 10–5… Lo-tî, Lot… trei de A, buchisi Milu.

Pipăi sacul. Prin pânza tare se simţeau grăunţe, porumb, după cât îşi dădea seama, însă la fel putea să fie şi-o fasole cu bob mai mic. Dar erau grăunţe, degetele nu-l înşelau, că de mic dezghiocase la coceni, el şi a bătrână. Ce putea să fie „Zea”? Controlă alt sac. La fel, „Zea” şi încă un cuvânt, „Ma…”, urma o literă pe care n-o mai văzuse, „Hibrid 11–5, Lot AAB”. Şi tot aşa la următorul. Sacii erau la fel de plini, dar cifrele şi unele litere difereau. Ce-nsemnau etichetele astea?

Carevasăzică, se mai linişti Milu, Cocoşu ţine saci cu seminţe în beci. Mare scofală… Şi bunică-sa avea în casă o găleată cu boabe de porumb pe care le măcina în piuă, să facă mălai din ele. Dar ei ţineau porumbul în căldarea de tablă, acoperită cu capac, fiindcă, dacă nu erau zdrobite repede, după numai câteva zile, boabele începeau să se umfle şi să sară din găleată, şi să se târască pe duşumele cu mustăţile mici şi albicioase care se iţeau din ele. Şi, cel mai rău, se piteau în ungherele cele mai întunecate. La fel şi grâul. Se-ntâmplase să găsească grăunţe rătăcite prin nădragi. Îl ciupiseră de cur cu ţepii lor mici, dar ascuţiţi. Aici, în beci, Cocoşu ţinea saci întregi de seminţe. Însă

astea păreau să doarmă…

I se năzări că aude paşi sus, prin bătătură. Se trase iute, puse la loc zăvorul şi lanţul, cum le găsise, şi se duse la poliţele din stânga. Pe-un raft văzu câteva sticle de plastic, unele mai mici, altele mai mari, toate pline. O luă pe cea mai mare şi se repezi pe trepte, urcând chinuit scara abruptă, atent să nu scape nici sticla, nici lumânarea.

În curte, ţipenie. Puse lumânarea şi sticla pe marginea chepengului, apoi închise capacul de lemn. Acum se liniştise de-a binelea. Dar când dădu să se-ndrepte spre tindă, auzi mişcare la gardul din spate. O sută de gânduri îi trecură prin cap şi cel mai înfricoşător era că porumbul venea peste el. Năvălea pentru ultima oară de data asta, sălbatic, nemilos, să-i stârpească pe toţi oamenii, să nu mai rămână nicio urmă, nicio amintire despre ei în lumea asta, ca şi cum niciodată n-ar fi existat asemenea făpturi neputincioase pe faţa pământului. Mai că nu se scăpă în nădragi când văzu matahala neagră. Arătarea mare cât nucul se desprinse din gard şi cu paşi rari, apăsaţi, venea spre el să-l sfâşie.

— Ce-ai înlemnit, mă, aşa? Îi zise Tractoristu. Ai luat sticla?

Da, vru el să spună, dar avea gâtul încleştat. Abia putu să hârâie.

— Ce zici? Spuse bărbatul. Ai adus ţuica, bravo… Am ieşit să văz de ce nu mai vii, da’ m-a tăiat pişarea…

Începu să râdă.

— Să nu-mi zici c-ai făcut pe tine… hăhăhă…

Lui Milu îi venea să urle de furie, de uşurare, de umilinţă şi alte o mie de pricini.

— Chiar te-ai speriat… hăhăhă…

— Ba nu, i-o întoarse Milu. Uite că n-am scăpat lumânarea şi nici nu-mi tremură mâna şi nici sticla n-am scăpat-o.

— ’ai, lasă, zise Tractoristu. Şi eu mă căcam pe mine, dacă eram în locul tău. Hai să mergem, că se lasă răcoare. Nu ţi-e somn?

— Nu mi-e.

— Mă-ta mare zicea că trebe să te scoli devreme mâine, să tai la porumb.

— Am vreme.

Tractoristu se-apropie şi-i luă sticla. Degetele lui zăboviră o clipă pe mâna copilului.

— Ia desfă palmele.

Milu îi arătă întâi stânga, apoi dreapta. Avea palmele ca de obicei: bătucite, aspre, cu tăieturi mai vechi şi mai noi, pătate de verde, crăpate pe alocuri.

— Dă şi lumânarea şi treci înăuntru, îl împinse Tractoristu.

Se supuse fără să comenteze, chiar bucuros că nu-l gonise la el acasă. În cameră era cald, mirosea a ţuică şi a fum. Omul îi făcu semn să se-aşeze la masă şi se înghesui între el şi Ivancea.

— Voi aţi văzut ce mâini are copilul ăsta? Le zise celorlalţi. Ia arată-le şi lor.

Milu se ruşină. Ce se tot lega de mâinile lui? Doar aşa le aveau toţi. Aspre, crăpate, murdare.

— De când ai petele astea verzi în palme? Întrebă Ivancea.

Milu nu ştiu să zică.

— Păi… mereu au fost aşa.

Bărbaţii se priviră între ei. Ce era aşa nemaivăzut la nişte mizerii? Ce, Ina n-avea la fel? Parcă nu. Dar Ina nu săpa şi nu tăia la porumb. Bunică-sa? Şi ea avea pete verzi, băgase asta de seamă mai demult. Se uită la Ivancea, însă ăla ţinea palmele pe masă.

— Da’ ce-i cu mâinile mele? Întrebă Milu. Ce-are că-s pătate? E de la porumb, că sare zeama din el când îl tai şi stropeşte şi mă şterg cu mâna.

— N-au nimic mâinile. Şi noi le-avem pătate, spuse unul din fraţii Obretin, arătându-i palmele sale. Aşa-i, e de la porumb, că sare din el. Doar că sunt crăpate rău, păcat de copil să aibă asemenea mânuţe.

Tractoristu se aplecă sub masă şi ridică o geantă de piele neagră, una mare, cum Milu nu mai văzuse. În gentoiul ăla avea tot felul de scule, de cârpe şi sticluţe, plus o mulţime de cutii. Puse pe masă una rotundă, cu capac înfiletat.

— Vaselină parfumată, le explică celorlalţi. Am găsit la marginea Piteştiului o farmacie veche, năpădită de bălării. Ia să vedem, flăcăule. Hai să ne ocupăm de mâinile tale.

Îi unse palmele cu vaselina aia moale, plăcut parfumată. Parcă miroasea a ceva gingaş, o mireasmă cum nu mai simţise vreodată. Era ca primăvara, când înfloreau prima oară pomii.

— E cu aromă de trandafiri, îi spuse Tractoristu, văzându-l cum se minunează. Trandafirii-s nişte flori cu miros plăcut, nişte… ca nişte tulpini cu spini, da’ cu flori frumoase.

Milu nu înţelese cum vine treaba cu florile. Dacă au spini, înseamnă că sunt rele. Se-nfioră doar gândindu-se cum puteau să se repeadă trandafirii cu ţepii lor. Îşi închipui lujerul gros cât braţul tractoristului, cu nişte cuie ascuţite, o tulpină mlădioasă, dornică să omoare. Şi-n vârf floarea uriaşă, cu petale tăioase ca lama cuţitului abia dat pe tocilă. Îşi trase mâna. Alifia, vaselina aia parfumată, i se părea acum periculoasă.

— Stai cuminte, c-o să-ţi facă bine.

Avea dreptate. Deja îşi simţea pielea moale şi nici nu-l mai usturau palmele. Îşi lăsă mâinile frământate de degetele butucănoase, dar pricepute, ale omului. Ştie mai bine ca mine lucrurile astea, se gândi Milu. A călătorit peste tot prin lume, a văzut tot ce se poate vedea, a-nfruntat cele mai mari primejdii şi se luptă mereu cu ele, mergând din sat în sat, ba chiar se riscă pe unde nimenea altcineva nu se-ncumetă să meargă. E minunat să fii tractorist. Lumea te iubeşte, te admiră, unde te duci ţi se-aşterne masa, fetele şi femeile ţi-aruncă ocheade şi vorbesc frumos cu tine, eşti îmbiat cu ţuică…

Milu strâmbă din nas, că nu-i plăcea tăria, ardea limba şi gingiile, plus că avea gust aspru, de cocleală amestecată cu tăciune. În fine, cel mai frumos lucru pentru un tractorist e că n-are grija zilei de mâine, nu se gândeşte la cât de mult porumb sau grâu, orice altceva, trebuie să taie.

— Îmi place mai mult cum miroase vaselina de motor, spuse Milu.

— Păi, dacă pofteşti la parfum de motor, mâine te pun să umbli prin măruntaiele tractorului. Acuma gata, fugi acasă. Noi mai avem de vorbit lucruri de oameni mari.

Păi, da. Se poartă frumos cu tine, îţi vorbesc ca unuia de-al lor, dar până la urmă fac ce fac şi tot dau cu mucii-n fasole… Mai mult fără voie, uşuit cu blândeţe, Milu ieşi din odaie. Oricum, începuse să-l ajungă oboseala. Peste toate astea, gândul că mâine va umbla *prin* motor, cum îi spusese Tractoristu, îl făcea deja să viseze.

Trecu iute şoseaua. Şuierul stins al plantelor se-auzea un pic mai tare, dar lui nici că-i păsa. Pentru că-n satul lor poposise un tractor mânat de un om cum nu se mai pomenise. Aerul rece de-afară mirosea nelămurit a fum, semn că undeva, într-o ogradă, cineva dăduse foc strujenilor tăiaţi în ajun. Auzi în depărtare, spre deal, o bufniţă. Un ţipăt de jivină fără nume îi

răspunse. Degeaba ne-atacă, îşi zise Milu. Oamenii sunt mai tari ca porumbii şi toate celelalte. Şi le dovedim până la urmă. Le omorâm pe toate, ţinem numai pomii. Pomii şi pădurile. Iarba pentru vacă. Bine, fie, nişte porumb pentru vite şi pentru păsări, dar îngrădit, în cuşti de fier şi de sticlă, înfrânt.

Când intră în curte la ei, se gândi iar la Cocoşu şi la sacii ăia plini cu grăunţe. O fi dosit acolo seminţele porumbului şi grâului şi florii-soarelui care-or să trăiască în pace cu oamenii? Într-o zi tot o să afle. Era încredinţat că, odată şi odată, lanul o să fie strunit. Cum zice gura lumii c-a fost odată, demult.

Se strecură tiptil în odaie, cu grijă, să n-o trezească pe bunică-sa. Schimbă hainele de peste zi cu nişte pijamale rămase de la ta-su şi se băgă în pat, sub plapumă. Închise ochii mulţumit. Ce bine-i să te ia somnul zâmbind... Mâine o să vadă pentru prima dată cum arată un tractor. Cu roţi mari, trebuie să aibă roţi mari, cu obezile din fier. Un motor cu alte roţi şi curele, şi multe fiare de diferite forme. Nişte hăţuri sau ceva, ca să-l cârmească. Cum au căruţele. Şi, adormind, îl visă apoi mai departe...

Tractorul avea roţi de lemn uriaşe, cât casa de mari, ghintuite şi cu obezile din fier greu. Motorul era alcătuit din lanţuri de fântână, înfăşurate pe sumedenie de scripeţi şi de lanţurile astea trăgeau nişte oameni voinici, pe care nu-i cunoştea, dar despre care ştia bine că fac parte din echipajul Tractorului Nautilus. Lanţurile se mişcau apoi printre scripeţi şi urneau roţile cele mari.

În partea din faţă, avea un scut de lemn, cu lame de plug înfipte ca nişte dinţi, care-i dădeau un aer fioros, de monstru înfometat de verdeaţă. Deasupra scutului, era o capră acoperită cu nişte macaturi. Hăţurile, meşterite din curele late de piele, erau legate cumva de roţile din faţă, să le dea direcţia de înaintare.

La spatele caprei, deasupra motorului, se vedeau cumpene de fântână, fixate pe bulumaci, cu greutăţi de fier la capătul din afara tractorului şi funii groase la celălalt capăt. Funiile coborau în măruntaiele motorului, unde echipajul trudea şi dădea *viteză maximă*. Cumpenele se mişcau în sus şi-n jos, ajutând la învârtirea roţilor şi scripeţilor din motor. Un om mititel trecea pe deasupra, pe o punte de scândură, cu o găleată de vaselină, ungând scripeţii şi lanţurile.

Sus pe capră şedea el, Milu, şi chiuia şi gonea prin lanul de porumb. Pe părţi, tractorul avea lame de coasă şi seceri care tăiau fără încetare lujerii, laolaltă cu toate celelalte plante de care ştia el. Nimic nu rezista. În spatele său veneau Cocoşu, mă-sa mare şi Ina. Împingeau un căruţ pe care se aflau sacii cu *zea* şi din saci scoteau pumni de seminţe de toate culorile: galbene, verzi, albastre, roşii, negre, albe, seminţe pe care le azvârleau peste pământul curăţat de Tractorul Nautilus. Când le-azvârleau în aer, se făcea ca un curcubeu după ploaie. Pe dată răsăreau alte plante, care le omorau pe cele rele, lărgind poteca. Şi tot aşa, chiuind, conducând tractorul, dând ordine echipajului să meargă mai iute ori mai încet, după cum cerea situaţia, scrutând duşmanul în stânga şi-n dreapta, Milu salva lumea.

3

Îl trezi bunică-sa.

— Scoală iute!

Sări din pat, buimac. Abia se lumina de ziuă, mai mult ghicea decât vedea lucrurile prin casă. Undeva, departe, dinspre biserica veche, se-auzea toaca bătută de vreun om. Şi clopotul era tras de cineva. Răzbăteau dinspre şosea sumedenie de ţipete, vorbe repezite, glasuri care rosteau îndemnuri şi încurajări. Dar cel mai grozav lucru, peste toată hărmălaia, peste sunetul toacei, peste dangătul clopotului, peste gălăgia oamenilor de pe drum se-adăuga un zgomot nou, nemaiîntâlnit. Ba nu… parcă-l auzise chiar ieri, când erau la şcoală. Acela ca o părere, ca un şir de păcănituri. Acum răsuna mult mai puternic, umplea aerul, făcea să zăngăne ferestile. Se-auzea ba tare, când se-ndeseau păcăniturile într-un pârâit furios şi continuu, ba mai încet. Şi, lucru de neînchipuit, părea că se-apropie şi se depărtează, că se mişcă-n sus şi-n jos pe drum.

— Veniţi odată cu sapele-alea! Zbieră careva.

— Fugi în şosea! Urlă altul.

— Nelule, a bufnit la Cocoşu, prin spatele şopronului!

— Taie-le cu toporul, nu cu…

Toate le-auzi într-o clipă. Se repezi la fereastră, dar geamul aburit nu-i îngăduia să vadă bine ce se petrece.

— Băăă, mânca-mi-ai brebu, dă-i cu motorină, să-i punem foc! Înjură unul.

— Se-aprinde tot, e prea aproape de case!

O umbră trecu prin tindă.

— Săriţi, mă…

— Păzea că loveşte pe dincolo!

— Sandule!

Şi-apoi glasul lui Gelu Obretin, răguşit de frică.

— Lisandră, Milule, ieşiţi c-a lovit la Cocoşu, acuma, de dimineaţă!

Milu ţâşni din odaie. Ştia ce-nseamnă asta.

Mai trăise odată asemenea spaimă, când porumbii izbiseră pe neaşteptate, cu o sălbăticie nemaiîntâlnită până atunci. Se petrecuse în marginea dinspre luncă, la vreun kilometru de casa lor, aproape de vechiul canton cefere. Două case fuseseră pierdute, murise şi-un om, un bătrân de care zicea lumea că pe vremuri dregea biciclete. Îl înghiţise porumbul. Spuneau oamenii că-i auziseră zbieretele un sfert de ceas. Apoi linişte. Şi, de parcă nu s-ar fi petrecut nimic, lanul se liniştise îndată. Era mai mic şi aflase că porumbul poate să omoare de-adevăratelea. Pe negândite.

„De, ziceau nişte bătrâne, l-a vrut pe moşul ăla.” „Da’ de ce-l voia pe el?” întrebase Milu. „Vorbe de babe proaste”, îl lămurise mă-sa mare. Îl lămurise mai mult de-o grămadă. Aflase de la Potcovaru că mortul meşterise o secerătoare care mergea uşor, doar dând la pedale. O făcuse din resturi de biciclete, spuneau ăi care-l ştiau mai bine, te urcai în şa, dădeai la pedale şi porumbul cădea retezat. Pedale, lanţuri de bicicletă, seceri montate pe roţi… Cică tăia şi lujeri vechi de două luni, fără să transpiri. Treaba pe care-o făceai într-o zi întreagă se rezolva acum în juma de oră.

Mai povesteau oamenii, în serile când se-adunau la câte unul, să stea de taină, că moşneagul se ivea, cel mai adesea în nopţile cu lună plină, prin marginile lanului. Umbla de colo-colo, şovăind, parcă neîndrăznind să se-ntoarcă la el acasă. Trupul îi era tot străpuns, iar prin găurile în care nu rămăseseră pănuşi se putea vedea dintr-o parte-n alta. Pe ţeastă şi-n vârfurile degetelor îi crescuseră mii de fire de mătasea porumbului, care fremătau la cea mai mică adiere. Din picioare înmugureau frunze şi, cu toate astea, se mişca aproape ca un om, gemând de ţi se făcea pielea de găină. Dar din găvanele ochilor nu curgea nicio lacrimă, căci erau pline cu grăunţe, printre care se

furişau gândaci mărunţi…

— La voi e linişte, spuse Gelu Obretin. Mă duc pe partea ailantă, să ajut. Dacă se-ntâmplă ceva aici, să nu stai, să fugi în drum.

— Dac-a lovit dincolo, aici nu mai are putere, spuse bunică-sa din casă. Stai cuminte, Miluţ, nu te speria.

— Nu mă sperii, bunico, răspunse el, privindu-l pe Obretin cum iese din ogradă şi trece drumul spre Cocoşu.

Ina! Vru s-o ia la goană, dar atunci ceva mare, învăluit în fum, trecu pârâind asurzitor prin dreptul porţii lor, pe şosea. Asta nu putea fi decât maşina din visul de-azi-noapte. Tractorul!

Însă nu-i semăna. Avea roţi mari, ce-i drept, dar numai în spate. În faţă nu le vedea defel, erau ascunse de plugul uriaş, vopsit în dungi, împănat cu seceri pe amândouă părţile. După plug venea ceva lung ca o spinare de vacă, numai că era din fier roşu, cu sumedenie de ţevi lipite, care se puteau îndoi şi se răsuceau în toate părţile, ca nişte braţe. Unele purtau în vârf tăişuri de coasă şi atârnau pe-afară. Altele se îmbucau sub carcasa roşie. Deasupra era un coş subţire din care ieşea fum alburiu, duhnind a motorină arsă. Apoi, spre spate, veneau roţile mari, nu din fier, ci din gumă neagră, cum mai văzuse pe gârlă, aruncate. Aveau şi ele lame lipite de butuc, lame care se roteau, gata să facă bucăţi pe oricine nu se ferea din drum. Şi peste toate, o cabină din tablă, cu viziere mici, prin care nu se vedea nimic de-afară. Dar dinăuntru se vedea tot.

— Gata, la o parte! Strigă cineva. La o parte, oameni buni, faceţi loc!

— Fereşte, bă, lasă tractorul să treacă!

Milu se repezi la poartă şi se căţără prevăzător pe gard. Văzu că maşinăria face câteva mişcări, înainte, înapoi, se întoarce-n loc şi se-aţine cu plugul spre poarta mare a casei lui Cocoşu. Păru că stă pe gânduri, pufni o dată tare şi fără veste îşi prefăcu păcănitul într-un bârâit greu de îndurat. Se repezi brusc în gardul Inei, culcându-l de parcă n-ar fi fost.

— Oho, zise Milu, rămânând cu gura căscată.

Tractorul manevră prin curte şi abia atunci băgă de seamă băiatul cum, dincolo de gard, casa era pe jumătate înconjurată de lujerii înalţi. Putea să vadă un freamăt printre porumbi, dar lucrul cel mai înfricoşător era că alţii ieşeau din pământ, creşteau cu iuţeală, acum erau de-o şchioapă, în clipele

următoare se făceau cât Milu, îndată ajungeau cât casa. Şi gata, lujeri noi, verde crud, cu ştiuleţi numai buni de copt, dacă te-ncumetai să-i culegi, cu frunze ca nişte săbii ascuţite, care tremurau mişcându-se în toate părţile.

Fără să-i pese de tulpinile care răsăreau cu duiumul în jurul său, tractorul se avântă spre fundul curţii. Drept, furtunos, de neoprit.

— Maşină fermecată, şopti Milu, scap-o pe Ina… scapă-i pe-amândoi, te rog… Terogterogterog…

Se uită îndărăt, printre lacrimi. Bunică-sa privea de pe prispă, cu mâna la gură.

— Bunico! Strigă.

Voia s-o cheme să-l ajute, s-o salveze pe fată. Să meargă amândoi, cu seceri, cu sape, să se lupte acolo, în spatele tractorului.

Se-ntoarse spre drum. Tractorul se-afundase în zidul verde, abia se mai zărea de lujerii noi, crescuţi în urmă. Auzea vaierul motorului, cumplit mai hârâia şi se forţa maşina, vedea vârfurile plantelor cum se-nclină şi cad sub tăietura plugului uriaş, vrejuri de dovleci zvârcolindu-se pe pământ. Vedea şi volburi de fasole, cu păstăile lor ascuţite, cum caută să-şi prindă cârceii de coşul de fier al maşinii. Tractorul pufăia şi se scutura şi se-ngropa tot mai adânc în verde, până când nu se mai văzu deloc. Şi motorul păru că se opreşte. Milu simţi că-i îngheaţă inima, mai cu seamă că-n fereastra de la podul casei zărise chipul micuţ, alb, al Inei.

Apoi se-auzi iar motorul, de data asta însoţit de un şuier aspru, nesuferit. Tractorul reveni dintre lujeri. Tijele laterale se însufleţiseră şi se-nvârteau cu aşa iuţeală că Milu putea să vadă prin ele. Nimic nu rezista zmeului mecanic. Urmară încă un atac în spate, încă o întoarcere şi încă un asalt. De fiecare dată tractorul intra mai mult în lan. Dărâmă, în cele din urmă, gardul din spate şi se duse în lumea sălbatică a porumbilor. Milu socoti că ajunsese deja la cei vechi, cu strujenii tari, oţeliţi, şi lame de frunze. În locuri pe care puţini se puteau lăuda că le văzuseră sau le străbătuseră.

Auzea maşina cum se opintea, cum pufnea şi gemea în încleştare. Îşi închipui porumbul căutând să rupă tractorul, să-l împiedice aşa, punându-se de-a curmezişul, şi să-l taie. Vedea dovleci mari cât roata, rostogolindu-se şi izbind din părţi. Aproape că auzea, prin urletul motorului, şuierul cârceilor uriaşi

de fasole încercând să se-agaţe de mecanisme, de cuţitele şi coasele tijelor, să între la motor, să înfunde alcătuirea de groază care-i călca şi-i sfâşia nemiloasă, neobosită.

Câţiva oameni se repeziseră în curtea pustiită, care cu sape, care cu seceri şi tăiau disperaţi lujerii noi, pe măsură ce ieşeau din pământ. Unul se-mpiedică de un vrej. Căderea omului, mişcările deznădăjduite, luptând să scape de funia veninoasă, ţipetele de furie şi durere, îi părură lui Milu nesfârşite. Sări altul lângă cel prins, care se zvârcolea acoperit de frunze mari, şi începu să le reteze cu secera. Curând, nu se mai deosebi decât o învălmăşeală de braţe şi tulpini zdrenţuite, foindu-se, colcăind.

În cele din urmă, bărbaţii fugiră de-acolo. Din bucăţile de vrej gros mustea o sevă tulbure, groasă. Sângele plantelor, se gândi Milu, sângele lor, verzuliu, rău, otrăvitor… Sângele care le-mpingea să crească nemăsurat şi iute, să omoare oameni.

— Nu-i lăsa să iasă!

— Ia-i p-ăia din spate!

— Ai grijă, pe partea ta!

Între timp, alţii dădură năvală printre lujerii cei noi, proşti, hăcuindu-i cu chiote.

— Mai departe, mai departe!

— Acuma, înainte!

Adânc, în lanul vechi, nevăzut oamenilor, tractorul gemea şi vuia, când mai aproape, când mai departe. În răstimpuri, se iţea forma mătăhăloasă a maşinii printre porumbii de la marginea curţii. O negură, un nor de fum, şi zgomotul se depărta. Apoi din nou aproape şi după aia iarăşi departe…

Năvala încetase. Doar tractorul se învârtea furios, la mare depărtare de casă, ori aşa i se păru băiatului, ajunsese prin adâncurile lanului, unde nu mai fusese vreun om de cine ştie câtă vreme. Poate de câţiva ani, n-ar fi putut spune. Acum maşinăria grozavă făcea legea în sălbăticie, de neoprit. Nicio putere, nicio forţă din lume, simţi Milu, nu i se putea împotrivi.

Sări de pe gard şi fugi spre casa Inei, fără să ţină seama de mă-sa mare care-l chema să se-ntoarcă. Trecu peste şosea şi dădu să între în curtea răvăşită, printre plantele care nu mai mişcau, tocate, moarte. Îl opri un om.

— Ai căpiat, mă? Acolo-i moartea!

— Dă-mi drumul! Se smucea Milu, dar ăla nici nu se gândea

să-l lase.

Şi bine făcuse să-l ţină. Îndată, tractorul răsări pufăind nervos dintre mormanele de coceni, cu tijele retrase, cuminţi, picioarele unei gângănii adormite. Lamele de pe roţile mari se rupseseră şi-n locul lor rămăseseră doar cioturi de fier. Plugul din faţă se hâise într-o parte, lăsând la vedere una din roţile mici, cum se bălăbănea caraghioasă. Mai văzu că şi una din cele mari avea guma sfâşiată. Coşul fusese smuls, atârna încurcat în cârcei de fasole şi vrejuri. Frunze de porumb se-ncâlciseră în vizierele de tablă ale cabinei. Parcă ar fi încercat, cu ultimele puteri, să-l prindă şi să-l taie pe cel dinăuntru.

Cu un oftat, motorul se opri, iar lumea adunată pe şosea făcu linişte. Uşa cabinei se deschise şi Tractoristu sări din înălţimea maşinii, printre strujenii doborâţi. Avea faţa murdară de funingine, pătată cu verde şi dâre de sânge. Ochii şi-i ascunsese sub nişte ochelari mari, cu margini de burete, iar pe cap purta o cască de oţel. Era obosit mort.

Abia atunci omul care-l ţinuse pe Milu îi dădu drumul. El năvăli în curte, trecu pe lângă tractor, simţind sudoarea fierbinte a motorului. Mirosea a fier, a ulei şi motorină, a gumă arsă. Era mirosul luptei. Milu trase aer pe nări. Tractoristu zâmbi, ciufulindu-i părul.

— Le-am dovedit de data asta, nu-i aşa, muceo?

Şi începu să râdă.

Râdea şi Milu. Ştia acum că *mucea* e un fel de alint. Se simţea bine, se simţea apărat de bărbatul care strunea o maşină fără seamăn pe lume. Ce om grozav, ce om viteaz, cu el ar avea curaj să plece la capătul lumii. Fără griji, fără nicio îndoială.

Fugi pe prispa Inei. Fata cobora chiar atunci pe scară. Milu îi văzu picioarele subţiri ca nişte fuse, cum se iţesc la gura podului, apoi se dau pe trepte.

— Scăpaşi, fă! Zise, cu respiraţia tăiată.

Poate se cădea să-i spună şi alte vorbe, dar până una-alta îi zisese ce era mai important. Restul putea să mai aştepte.

— Scăpai, răspunse fata.

Era palidă, speriată. Se apropie de Milu şi se rezemă de el.

— Mi-a fost frică.

— Şi mie, că te vedeam de pe gard şi zăream porumbul cum vine.

— Şi eu, Milule, şi eu mă gândeam că n-o să te mai văd

vreodată şi nici tu pe mine…

El simţi un nod în gât. Aproape-l durea. Simţi şi lacrimi în ochi. Scutură din cap.

— Ai văzut că te-a scăpat Tractoristu? Ziceai că-i om rău.

— Eşti prost, n-am zis că-i rău, am zis că mi-e frică de el. Şi-acuma mi-e, dacă vrei să ştii.

Îi dădu un ghiont. Milu căzu peste strujenii din curte.

— Mămăligă ce eşti, râse fata, te-am dat jos. Dacă eram un porumb, făceam ce vream cu tine.

Curtea se umpluse de oameni care vorbeau toţi o dată. Apăru şi Cocoşu. Avea o faţă lungă, uimită, că Milu începu să chicotească. Se hlizeau cu toţii, şi mă-sa mare, şi oamenii de-aseară şi mulţi alţii, foarte mulţi. Pesemne se adunase jumate de sat acolo. Poate satul întreg, cine ar fi putut să spună câţi au mai rămas?

Băiatul se-adună de pe jos şi se şterse de seva verzuie.

— Băi, Milule, ţi-am văzut cocoşelul, că n-ai nimic pe dedesubt, behăia Ina.

— Eu ţi-am văzut curu' când ai coborât pe scară, râdea şi el.

Cui îi mai păsa acum că e-n pijamalele alea largi şi că Ina râde de el? Conta că nu pierise nimeni, că nimeni nu dăduse foc la casă. Tractorul îşi făcuse treaba fără greş, merita toate basmele şi poveştile despre el. Toate laudele, cu vârf şi îndesat, toate nădejdile oamenilor.

Îi privi, cum se bucurau şi se-mbrăţişau, cum râdeau şi cum beau la un loc dintr-o sticlă. Un tânăr de prin vecini adusese o jucărie pe care Milu o mai văzuse de câteva ori, un aparat care cânta muzică. Mergea cu acumulatori, pe care-i încărca la un dinam de bicicletă. Îndată se-auzi un cântec, despre un Gheorghe care-i mult băutor şi care băuse şapte comori şi-o casă de căpriori.

Frumoasă-i lumea asta, oftă Milu, privind spre răsărit cerul albastru al dimineţii.

Încăierarea din ziua aia îl făcuse să simtă amestecat siguranţă şi încredere, însă tot aşa se pomenise năpădit de gânduri. Sumedenie de gânduri. Nu numaidecât din cele neguroase, ci mai curând aşa, ca un soi de griji. Ori nici atât. Doar gânduri care-i sărau şi-i pipărau un pic dulceaţa bucuriei pe care o simţise când tractorul se-ntorsese în ogradă, iar el văzuse că Ina

a scăpat.

Se gândea, bunăoară, că în cele din urmă Tractoristu va pleca spre miazăzi, spre Dunăre, cum spusese. Satul o să trebuiască să se bizuie doar pe puterile lui. Şi care erau puterile astea? Ivancea? Alde Obretin? Potcovaru? Apoi se ruşină. Păi, nu aşa o duseseră şi până atunci? Şi-avuseseră parte şi de alte atacuri, la fel de sălbatice. Măcar de unul şi-amintea el, dar cică mai fuseseră. Nu aşa dese cât să-i aducă pe oameni la disperare, numai cât să nu uite lumea că astfel de lucruri se pot petrece când nici nu gândeşti.

Un lucru era limpede: cu lanurile nu poţi să ştii niciodată. Luni în şir, poate ani, se lăsau hăcuite, mulţumindu-se să crească doar în unele ceasuri ale zilei şi-ale nopţii, ca într-o hârjoană cu oamenii. O joacă în care porumbul şi oamenii îşi dau ghionţi şi brânciuri, când mai tare, când mai încet. Şi pe urmă, fără veste, se repezeau. Loveau orbeşte câte-o ogradă, omorând tot ce prindeau, oameni şi dobitoace.

De ce făceau aşa, nimeni nu ştia să spună. Cine-ar fi putut să le-nţeleagă? Că doar nu judecau. Nu plănuiau, n-aveau *idei*, să le pună cap la cap, să izbească undeva anume. N-aveau nicio ţintă. Se mai pomenea câte unul crezând că, în toată nebunia, a găsit vreun înţeles. Şi căuta s-arate că ştie, să-ncerce o prevestire. Dădea greş, de parcă porumbul, grâul, floarea-soarelui, dovlecii, viţele, roşiile nu urmăreau decât să-şi bată joc. Ca şi cum lumea ar fi fost stăpânită de-un rege dus cu mintea, pus pe şotii.

Ce-or să facă după ce-o pleca Tractoristu? Întrebarea asta nu-i dădea pace lui Milu. Or să trăiască la fel cum trăiseră şi până atunci. Doar că s-ar fi simţit mai liniştit dacă Tractoristu ar fi rămas în sat pentru totdeauna. Poate la vreo văduvă, poate chiar la Cocoşu, unde trăsese de data asta.

Dădu fuga şi-i spuse tot pe nerăsuflate. Omul începu să râdă.

— Nu pot, bădie, nu pot.

— De ce să nu poţi? O să aperi satul cu tractorul. Şi oamenii or să te ţină pe casă şi masă. Şi…

— De… Nu se poate aşa… Măgăoaia asta înghite motorină şi nu puţină.

La motorină nu se gândise Milu. Dar îndată găsi răspunsul.

— Cân’ se termină, te duci şi iei alta.

Simplu şi eficient, însă Tractoristu râdea şi mai tare.

— De unde, muceo?

— De la… SMT!

Îl lămuri. SMT-ul nu-i ceva, aşa, ca o baltă fără fund din care tractoriştii îşi adapă tractoarele. SMT-ul este o curte largă, plină de ateliere, cu nişte cisterne mari, e drept, dar care nu prea mai au motorină.

Asta îl năuci pe Milu.

— Şi când s-o termina?

Tractoristul dădu din umeri.

— Toate se termină pe lumea asta, mai devreme sau mai târziu. Dar până atunci mai e vreme.

Câtă vreme? Câte zile mai aveau, câtă tihnă, câtă pace? Aşa amărâtă, se chema că e totuşi pace. Fără să poată spune de ce, simţea că lumea o să existe câtă vreme cisternele alea mari şi pe jumătate goale vor mai da motorină. După aia o să vină întunericul. Poate când o să fie el mare? Ori bătrân ca mă-sa mare. Ori după ce nu va mai fi.

Văzuse moartea. Oameni şi dobitoace, la un loc. Muriseră de bătrâneţe, de oboseală sau din nebăgare de seamă, sfâşiaţi de plante, ori în întâmplări prosteşti. Văzuse oameni care a doua zi nu mai fuseseră. Îi mâncase lanul verde ca şi cum n-ar fi fost vreodată. Asta era lumea pe care-o ştia. Şi mai ştia că nu fusese aşa dintotdeauna.

Când era el mic, mic de tot, porumbul creştea blând, fasolea gustoasă, dovlecii, roşiile, vinetele – mici şi cuminţi. Creşteau şi se lăsau culese fără să se-mpotrivească, fără să-i taie. Vieţuiau într-o mare şi voioasă devălmăşie, ca-n basmul în care nu vine niciodată iarna şi nici noaptea. Oamenii se plimbau prin parcuri de lujeri, pe alei mărginite cu floarea-soarelui, iar la ferestrele caselor creşteau în ghivece vinete, ardei şi roşii.

Toate astea le aflase de la alţii, întrebând şi iscodind. Mă-sa mare era zgârcită la vorbă atunci când o ruga să-i povestească de vremurile alea. Poate că nu voia să-şi aducă aminte. Poate uitase.

Mai vorbea lumea că vreme de câteva zile, o săptămână, verdele o să doarmă, o să-şi tragă sufletul după ultimul atac. Însă niciodată nu trebuie să-nchizi ochii lângă lan.

Că dormeau sau nu, acum lujerii creşteau mai încet noaptea şi Milu putu să-i dea târcoale mai departe tractoristului, care le

dăduse de veste că mai rămâne prin sat. Trebuia oricum să-şi repare maşinăria vătămată rău. Băiatul se tot băgă în seamă prin curtea Inei, căscând gura la cum mergea treaba cu demontarea şi îndreptarea lucrurilor fărâmate. Până şi motorul îl dăduseră jos. La toate isprăvile astea cel mai priceput era Cocoşu, mai priceput chiar decât Tractoristu.

Dacă tot pierdea vremea pe-acolo şi se făcea că n-o bagă-n seamă pe Ina, având treburi mai serioase, bărbăteşti, Milu tăbărî cu întrebările. Îl pândea fireşte pe Cocoşu, când dispărea în atelier să meşterească vreun chiţibuş trebuincios motorului, ori să-ndrepte un fier în menghină, sau să ascută ceva la tocilă. Atunci îl prindea singur pe Tractoristu. Da' de ce e una? Da' de ce e ailaltă? Da' cum merge asta? Da' cum merge aia? Tractoristu se lăsa amăgit şi-i răspundea pe-ndelete: cum se-nvârt roţile, cum arde motorina în cilindri, cum dă scânteie bujia, cum iese fumul pe coş.

Şi deodată, ca şi cum nu asta l-ar fi măcinat, ci doar şi-ar fi amintit într-o doară, Milu punea şi câte una mai ocolită. Măcar aşa credea el, că întrebările lui au ascunzişuri.

— Da' cât de repede aleargă?

— Repede de tot, venea răspunsul.

— Cel mai repede?

— Cel mai repede.

— Da' te-ai luat la-ntrecere cu alte tractoare de ştii?

Tractoristu mustăcea, dădea cu basca de pământ şi-i povestea cum se întrecuse el cu alţii, dar nu acum, în zilele noastre, ci demult, în zilele *alea*. Alergau pe câmp, că pe şosele n-aveau voie, şi se hurducau şi se hâţânau peste brazde până li se făceau creierii chiseliţă-n cap.

— Da' mai sunt şi alte tractoare şi alţi tractorişti?

Mai erau. Era unul mai sus de Piteşti, spre dealurile de sub munte. Cu ăsta se văzuse-n oraş, chiar înainte să plece spre ei. Apoi unul dincolo de Argeş, nu-l ştia, auzise de el, că are un tractor şi mai puternic decât al lui, înalt şi solid, cu seceri şi coase mai multe. Cât de puternic era, şi tot n-avea cum răzbi peste râu. Mai ştia de unul, dincolo de dealurile de lângă ei. Ăsta era cel mai aproape, dar nu-l mai văzuse de ceva vreme. Fie rămăsese fără motorină, fie pierise pe undeva.

Şi tot aşa, descosându-l cu migală, Milu aflase o mulţime de lucruri. Vreodată, când l-ar fi bătut gândul să plece din sat, ele

s-ar fi dovedit de folos.

Mai întâi că pentru un tractor cel mai bine e să meargă tot pe urma vechilor drumuri. Dar pentru un om, pe jos? Depinde unde vrea s-ajungă. Cel mai bine e s-o ia prin păduri când le găseşte ori de la un pom la altul, slavă Domnului, mai sunt destui pe lume. Şi nu mereu drept peste câmp, ci mai pe la marginile lanurilor, cât se poate, că s-au îndesit al naibii şi peste tot s-au împreunat. Nici pe şosea nu-i mare scofală. Merge ce merge şi deodată-ţi piere de sub tălpi. Au măcinat-o din măruntaie rădăcinile, milioane, ţesându-se pe dedesubt. Tractoristu ştia că sunt destui care se descurcă ziua şi chiar după căderea întunericului prin lanurile de grâu şi porumb. Dar prea puţini din ăia pe care-i ia somnul la câmp, peste noapte, mai trăiesc să povestească.

Mai aflase apoi că din loc în loc, pe câmp, printre lanuri, existau locuri în care nu creştea nimic. Un fel de luminişuri, rarişti de care trebuia să se ferească mai tare ca de plante. Dacă stătea prea mult acolo… Erau locuri *în care se întâmplau lucruri*. Puteai să mori? Nu-i sigur. Le văzuse Tractoristu cu ochii lui? Le văzuse şi trecuse peste ele. Nu păţise nimic, fiindcă fusese în goana tractorului. Dar pentru cine le-ar fi trecut la pas…

Şi Milu schimba vorba. Cum de nu se rătăceşte? Se ţine după soare, când e pe cer. Ştie toţi nucii singuratici din trei judeţe. Cunoaşte fiecare tufan. Toate dealurile şi braţele de pădure de pe ele. Nu-i e greu. O să-i fie când o porni spre Dunăre. Niciodată n-a fost aşa mult spre sud. Nu în vremurile astea.

— Da’ ce tot vrei să ştii atâtea, te bate gândul să pleci?

— Păi, nu mă iei cu matale?

— Fireşte că te iau! N-am zis că te fac ajutorul meu, băi, muceo?

Până la Dunăre… Până la oamenii ăia…

Se şi vedea stăpânind maşina, însoţit de Tractoristu, ori de Ina, sau chiar singur, doar să mai crească. Trecea în goană peste câmpuri, spulberând lanurile, risipind jur-împrejur otrava de la oamenii de pe Dunăre. Vedea lujerii de porumb ofilindu-se, aplecându-se la pământ, cerându-şi iertare pentru nenorocirile şi chinurile pe care le pricinuiseră până atunci. Şi vedea vrejurile dovlecilor chircindu-se, bostanii îmbătrânind, scofâlcindu-se în noroi, la picioarele lui, sub roţile tractorului. Floarea-soarelui

privea ţărâna, în semn de supunere la trecerea lui vijelioasă, cârceii fasolei dădeau înapoi, cu tecile doldora de boabe, ofrandă înfricoşată de iureşul tractorului pe care Milu îl călărea, nestăvilit, neoprit.

Se mai vedea, închizând ochii, flăcău în toată firea, hoinărind pe câmpuri, călcându-le cu piciorul când tractorul se odihnea, ori era *în revizie*. Ici-colo câte-un copac rămuros, iar jur-împrejur postaţe paşnice de grâu, ori porumbişti. Şi toate ţinându-l de stăpân neîndurător.

Vremea trecea neînchipuit de greu. Abia aştepta să plece spre sud. Bunică-sa o să-l privească, lăcrimând în dreptul porţii şi făcându-i semne cu mâna. Ina o să caşte gura la el, galbenă de ciudă. Oamenii or să se-adune pe şosea, să-l petreacă până la marginea satului, până acolo unde porumbul şi celelalte îi lăsau să umble. După care, el şi Tractoristu se vor scufunda în lanul verde, lăsând după ei un nor de fum.

Nu mai avea răbdare. De la o zi la alta se repezea tot mai aprig în porumbii din spatele casei, învârtind secera ca nebunul. Ajunsese cu mă-sa mare până la un nuc bătrân, mai depărtat, pe care nu mai puseseră mâna de nici nu mai ţinea minte când.

— Uite, mamaie, cât am secerat! Se lăuda, iar bunică-sa râdea şi-l stropea cu apă dintr-o căldare.

Fuseseră cele mai frumoase şi mai chinuitoare zile. Porumbul nu mai arăta vlaga cu care fuseseră obişnuiţi, dar asta era ceva trecător. Ştiau că n-o să ţină şi până la urmă duşmanul o să vină iar peste ei. Din ce în ce mai tare, din ce în ce mai stăruitor, sporindu-şi apăsarea pe nesimţite. Se-arătaseră chinuitoare zilele fiindcă, ştiind că totul va începe iarăşi, Milu nu pricepea din ce pricină Tractoristu nu pornea odată la drum.

Maşina fusese reparată şi întărită unde era cazul. Motorul curăţat, uns, piesele înlocuite cum se putuse. Pe cabină adăugaseră site de oţel, în dreptul fantelor, să fie mai sigur. Tractorul căpătase şi-o lampă mare, *un reflector*, care lumina noaptea ca ziua şi dacă te uitai drept în strălucirea lui nu mai vedeai nimic, minute-n şir, decât pete colorate, fără noimă. Pe laturile cabinei şi-n spate montaseră nişte rezervoare în plus, în care gâlgâia motorina. Ultimele rezerve.

Păi? Ce mai aştepta? Ce mai pierdea vremea prin sat?

— Unde vezi tu că pierd vremea? Îl certă Tractoristu, sâcâit.

Am de făcut o mulţime.

Mergea din casă în casă, strângând fel de fel de lucruri ori scrisori de la oameni. Veşti pentru neamurile din alte sate. Daruri pentru prieteni. Daruri din sărăcie.

— Uite, îl ruga unul, du-i lu' cumnata opincile astea. Le-am făcut dintr-o anvelopă şi sunt întărite cu nituri prin părţi. Le-am înălţat peste gleznă, că la ei e primejdie cu tufele de ardei iute.

— Uite, zicea altul, i-am scris nişte vorbe lui frate-meu. Ştiu că are nişte hamuri vechi, poate mi le dă mie, că el nu mai are cai. Să înham boii la carul meu.

— Uite, mai afla de la altcineva, am aici nişte colaci de sârmă. Îi dai lui Pop, ăla de-a fost profesor de fizică la şcoala din Ţicleşti. Cică lucrează la o invenţie electrică, să nu mai crească porumbii. El ştie mai bine…

Şi tot aşa. Fiecare avea ceva de spus, de dat, de-ntrebat ori de cerut la schimb. Nici de-ar fi fost să plece pe Lună nu s-ar fi pregătit atâta. Dar, îşi zicea Milu, până la urmă, el hotărăşte cum se fac lucrurile astea. Cum se pregăteşte un drum mai lung, cum se aşază şi se chivernisesc toate, să nu dai greş. El ştie mai bine…

4

Într-o după-masă, după ce terminase de tocat la porumb, Milu se întâlni pe şosea cu Tractoristu. Venea dinspre centru şi se cam clătina.

— Ce fa' băbăete? Îl întrebă un pic nesigur.

— Nimica, dădu Milu din umeri.

Omul vru să treacă mai departe, spre casa lui Cocoşu, unde dormea peste noapte.

— Când pleci? Vru Milu să ştie, presimţind cumva că lucrurile nu erau tocmai în ordine.

Tractoristu dădu din mână.

— E, *curnd*. Doo zile… poate noo… Hăihăi… Măimăi…

Trecu pe lângă băiat, lălăind un cântec.

— Eşti beat! Strigă Milu, simţind că-l cuprinde furia.

Omul ăsta trebuia să fie-n stare să scape satul în orice clipă. Să apere locurile prin care trecea. Dacă, să zicem, porumbii s-ar năpusti iarăşi? Aşa, din senin, cum au mai făcut. Cine-ar mai conduce tractorul? Cine-ar mai avea putere să se repeadă în zidul verde, să-l calce, să-l dea îndărăt?

— Ai băut! Zbieră iar în urma tractoristului şi bărbia îi tremura.

Toate visurile, toate planurile se destrămau acum ca un fum, şi mai uşor, ca aburul într-o dimineaţă rece. Nu-i drept, nu-i drept, repeta privind după ăla cum se îndepărta şi cobora şanţul de la marginea şoselei. E doar o întâmplare, se silea să creadă, o scăpare. E şi el om, mai greşeşte. Unul curajos şi voinic, fireşte, da' tot om, 'tu-i ceapa mă-sii. Nu-i făcut din fier, piatră şi nici măcar din lemn. Unul din carne şi sânge, cu păcatele lui.

Păi, ăsta-i şi mai grozav, îi trecu deodată prin minte. Dacă poate el, cu toate metehnele astea, să fie tare când are lumea nevoie de dânsul, cum a făcut atunci, cu porumbii, ce să mai… Ori cum merge de unul singur, zile şi nopţi la rând, prin lanurile sălbatice, pline de primejdii ascunse…

Simţea însă, oricât s-ar fi străduit să-l scoată basma curată, că un asemenea om n-are voie să se lase văzut în felul ăsta. Putea să se-mbete cât poftea când nu-l zărea nimeni. N-avea decât să zacă prin vreo odaie, prăbuşit pe laviţă, bălit şi pişat pe el, să bălmăjească fără şir. Da' numai singur fără să-l vadă careva. Asta negreşit.

Tractoristu se împiedică de-o rădăcină care-i ţinuse calea pe locul unde fusese cândva un nuc falnic. Căzu în cur, icnind caraghios, şi se-ntinse pe şanţ, printre crengi putrede şi gunoaie. Milu alergă spre el. Zăcea pe spate, cu ochii închişi. Băiatul se uită spre curtea Inei, gândind c-o să-l vadă pe Cocoşu, să-i ceară ajutor. La ei în ogradă bunică-sa nu se zărea. Intrase în bucătăria de vară să facă de mâncare. Ar fi strigat-o, dar nu voia să atragă atenţia.

Şoseaua era pustie, nimeni cât vedea cu ochii. Oamenii stăteau prin curţile lor, meşterind una-alta, ori luptându-se cu porumbul din spatele caselor. De băut, Tractoristu băuse pe la vreunul care-i dăduse o scrisoare s-o ducă mai departe. Plecase pe picioare. Puţini îl văzuseră în halul ăsta, aşa că n-avea niciun rost să facă zarvă acum, să-l găsească lumea răstignit în fundul şanţului, ţeapăn, duhnind a drojdie.

Dacă murise? Se aplecă peste el, speriat. Respira, trebuia doar să-l trezească şi să-l tragă în curtea fetei. Furia se risipise, acum îi era frică să nu fie văzut târând un om beat pe lângă garduri. Mai aruncă o privire pe şosea, să fie sigur că nu se-apropie nimeni, şi dădu fuga la poarta Inei.

— Ină, eşti acasă?

Fata ieşi numaidecât dintr-o odaie, de parcă atât ar fi aşteptat, s-o strige Milu.

— Da, mă, nu mai răcni.

— Cocoşu e?

— Nu-i. Da' la ce-ţi trebuie să ştii?

— Am nevoie de ajutor.

Şi fără multe fasoane, îi arătă despre ce-i vorba.

— Fi-ţi-ar… zise Ina. Taica e plecat şi ăsta-i prea greu pentru noi.

Încet, cu opinteli, reuşiră să-l târască până la gard şi să-l reazeme de uluci.

— Hai să-l tragem în curte, stărui băiatul, văzând că ea ar fi vrut să-l lase baltă.

Până la urmă, cu ifose, că nu poate, că-i e frică – hai, fă, că nu te muşcă, nu-l vezi ce beat e? — Că mai bine nu se bagă, să-l lase-n legea lui, fata primi. Gâfâind şi înjurând, îl traseră în curte şi-l pitiră după trupul mare al tractorului. Tractoristu fu acoperit cu o prelată pe care-o găsiseră în cabină, iar ei rămaseră holbându-se la el.

— Şi-acum? Întrebă fata.

— Acum, ce?

Milu dădu din umeri.

— Habar n-am. Ce facem?

— Nu ştiu. Eu plec în casă.

— Păi, mă laşi singur cu el?

— Şi ce vrei acuma, să-l ţin de mână? Tu stai cu ochii în curu' lui toată ziua, tu să vezi de el.

Afurisită ca o muiere, îşi spuse Milu, ca un om mare, mândru de el.

— Afurisită ca o muiere! Zise tare, dar ea se mulţumi să-i rânjească.

— Nărod ca mucea!

— Fă, te bat!

Ina râse şi deodată îl îmbrânci, lăsându-l fără suflare. Milu se prinse în hârjoana ei. Se-apucă s-o tragă de păr şi s-o gâdile. Ţopăiau amândoi pe lângă tractor, uitând de ăla lungit pe jos, de lume, de sat, de porumbul care fremăta uşor în spatele casei, lanurile de pe luncă, pădurea de pe deal, cerul mânjit pe-alocuri cu dâre subţiri de nori.

— Maha… măăă… gemu Tractoristu.

Se opriră din joacă.

— Ia vezi ce vrea, o-ndemnă Milu. E la tine în curte.

Fata dădu din cap.

— Întreabă-l tu, spuse şi dispăru în odaia din faţă.

Băiatul se apropie de tractorist.

— Ai căzut în şanţ, îi povesti. Şi te-am târât aici, să nu te vadă careva mort de beat. De ce-ai băut, bre, atâta?

Bărbatul îl privi cu ochi tulburi, cu un gest de lehamite, de parcă n-ar fi meritat să-i explice ori n-ar fi fost nimic de explicat. Păi, ce-ar fi fost de lămurit? De ce se-mbată oamenii? Fiindcă pot şi gata.

— Să nu mai întrebi de ce beau, îi spuse în şoaptă, nimerind la fix cuvintele. Bine?

— Ba nu-i bine. Că dacă…

— Ia mai taci!

Milu se dădu îndărăt speriat.

— Da’ cin’ eşti tu, bă, să mă judeci pe mine?

Acuma parcă se trezise de-a binelea.

— După ce-o să trăieşti şi-o să vezi ce-am trăit şi-am văzut eu… Atunci să te iei în clonţ cu mine, m-ai înţeles?

Milu simţi că-i dau lacrimile. Crezuse că bărbatul îi e aşa, un frate mai mare şi mai blajin. Că omul ăsta, în stare să culce lumea la picioarele lui, o să le-arate cum să scape de năpasta lanurilor. Şi când colo se-arăta a fi numai un beţivan, câţi erau destui şi prin satul lor. Unul care făcea pe prietenul însă când îşi dădea arama pe faţă nu era decât un ticălos plin de răutate. Cum putuse să se încreadă în el? Ce s-aştepte de la unul ca ăsta?

— Nu mai sta acolo cu gura căscată! Îl repezi iar Tractoristu. Adu-mi nişte apă să beau. Mişcă-te odată!

Vorbele îl plesniră, arzându-i obrajii. Mai uşor ar fi îndurat tăietura unei frunze de porumb decât dispreţul şi furia asta, pe care i le scuipase în faţă. Fugi în casă, numai să nu-l vadă ăla că-i gata să pişe ochii.

— Ină… vrea nişte apă… Du-te de-i dă apă…

— Dă-i tu, că-i prietenul tău! Strigă ea din altă odaie, fără să mai iasă.

Şi asta acuma… Parcă era ofticată pe prietenia lui cu

tractoristul. Păi, care prietenie? Milu văzu deodată că toţi i-au întors spatele. Proasta de Ina îl alungă, ca toate muierile care habar n-au cum merg treburile prin lume, şi de geloasă nu mai vrea să ştie nimic. Păi, nu vezi, fă proasto, că Tractoristu şi cu mine nu suntem doar aşa, nişte tovarăşi de joacă? Suntem prinşi amândoi într-un război groaznic, de care n-ai ştiut nimic până acuma, deşi ai trăit în mijlocul lui, zi de zi, de-atâţia ani. Şi nici eu n-am ştiut.

Până mi-a deschis ochii Tractoristu ăsta. După aia m-a trădat şi el, întâi m-a ademenit cu goangele şi isprăvile, cu poveţele, cu masca de om fără frică, dar blând. Acum mă goneşte, parcă-s milogul lui, vreo slugă tâmpită cu care vorbeşti numai când n-ai încotro, şi-atuncea în silă.

Parcă şi mamaie îmi întoarce spatele… Nu-i în stare să vadă ce-i înăuntrul meu, cum mă frământ, nu m-ajută cu nimic, măcar ea. Că de restul lumii ce să mă mai amăgesc… Toţi nişte bătuţi în cap, ca ulucile din gard, nu văd nimic altceva decât porumb, porumb şi iarăşi porumb. În fiecare zi şi de la capăt.

Şi ce, Milule, parcă tu eşti mai breaz? Nici tu nu ştii nimic altceva, nu faci nimic altceva decât să tai la lujeri tineri, să te scufunzi în lanul fără sfârşit. Îl opreşti o vreme şi-apoi, a doua zi, o iei de la capăt. Rând după rând. Rând după rând. Rând după rând… Ţăran prost ca lemnul, la fel ca toţi ăilanţi, ca toţi oamenii din celelalte sate răspândite prin toată lumea. Ba încă şi mai prost ca ei, tu te laşi prostit de nădejdea că lumea s-ar putea schimba.

Pun prinsoare că la Dunăre nu e nimic. Niciun *laborator*, niciun *atelier*, niciun sat de deştepţi care caută vreun leac, vreo otravă. Lumea întreagă e acoperită cu lanuri. Şi printre ele, luminişuri trecătoare, prăpădite, câte un pom ici şi colo, prea puţine petice de pădure, pe-o coamă de deal, câteva jivine mărunte. Şi printre dealuri, câte-un pârâu, ori apa mai mare a Argeşului, care nici p-ăsta nu l-am văzut niciodată. Cică nu-i departe, uite, încolo, peste codrul de nepătruns al porumbilor şi florii-soarelui, vreo două ceasuri de mers. Adică dacă pui cap la cap două-trei sate ajungi. Dacă…

Dunărea o fi şi ea o apă mare, cam ca Argeşul, poate mai mare, păzită straşnic de grâu, de fasole, floarea-soarelui, tufe de vinete şi arbuştii roşiilor. Cu malurile sterpe, fără oameni. Poate să fi fost odată vreun sat de pescari apărat, cine ştie cum,

de vreun ostrov împădurit. Poate oamenii ăia, ţărani şi pescari, ar fi putut călători mai departe, ţinându-se pe firul apei. La ce le-ar fi folosit?

Zice Ina că toate apele se varsă într-o apă mare, sărată, aşa scrie în *Douăzeci de mii de leghe sub mări*. Cine-o mai crede şi pe-asta? Oameni buni, cine-ar putea să găzduiască aşa ceva? Ce căldare ori ce dealuri ar ţine laolaltă o apă mare cât vezi cu ochii? Poveşti născocite de mintea ei slobodă. Apele curg până sunt înghiţite de pământ, să adape lanurile nesătule, mereu însetate, să le dea puterea care le trebuie să acopere lumea, s-o stăpânească. Ori se prefac în smârcuri, cum e unul aproape de noi, la poalele dealului, unde începeau odată viile vechi.

Lumea a fost aşa dintotdeauna. De-aia dă a bătrână din umeri când o-ntrebi de vremurile de demult. Nu ştie nimic, nici ea, nici nimeni. N-a fost niciodată un timp cu lanuri cuminţi şi bune. Oamenii mari mint de stâng. O mint pe Ina, mă mint pe mine, îndrugă vrute şi nevrute care se prind prea lesne de minţile noastre necoapte. Verzi.

Urcă în tindă, văzu căldarea de apă, umplu o ulcică şi coborî iar în bătătură. Tractoristu se-aşezase pe pragul cabinei.

— Na, îi întinse ulcica.

Bărbatul îl privi încruntat, cu chipul boţit, plin de unsoare. Lui îi părea deja slut, avea ceva, o răutate nerostită în ochii mici, care-l săgetau. Parc-ar fi vrut să-l descoasă, să-l deşire, să-l desfacă în bucăţele. „Din ce eşti tu făcut, băi, Milule?” zicea privirea aia. „Şi cum eşti aşa prost să crezi toate basmele oamenilor?” râdeau ochii.

Se-ncruntă şi el, căutând să-l înfrunte, să-i arate că poate să-i răspundă pe măsură. „Nu-s prost”, se răsteau ochii lui Milu. „Sunt doar un băiat, da’ dacă vreau, îţi iau tractorul şi mă dau cu el mai bine ca tine.” „Poţi pe dracu’ ghem!” se hlizeau ochii celuilalt. Şi tot aşa. Vorbiră fără să scoată un cuvânt, cât timp Tractoristu îl ţintui peste buza ulcelei, înghiţind apa cu lăcomie.

— Mai adă una, îi întinse cana.

— Nu-ţi aduc, făcu Milu. Ia-ţi singur.

Voia să plece, să nu mai ştie de nimic. Să se caţere pe catargul antenei, să caşte ochii la munţii din zare, să-şi închipuie cum ar arăta un drum până acolo. Şi pe drumul ăla închipuit să alerge până ar fi căzut leşinat.

— Un’ te duci? Vino-ncoa, să vorbim.

— Ce să vorbim?

Încercă să scuipe şi el cuvintele, aspru, nesuferit. Nu prea-i ieşeau.

— Ce, mă, te-ai urzicat? Îl luă bărbatul în răspăr.

Încă era beat, se vedea cum îi fugeau ochii, şi dădea din cap. Dar de vorbit vorbea fără să se-ncurce. Uite încă un lucru de care Milu se minuna.

— Nu, răspunse, înghiţind un nod.

— N-ai de ce. Nu pe mine şi nici pe nimeni. Lumea mai bea, mai greşeşte, aşa merg lucrurile, n-ai cum să le schimbi. Nu trebuie să le schimbi şi nici să le judeci. O să faci şi tu la fel, într-o zi…

— Eu nu beau!

— *Niu bieeei*, îl maimuţări Tractoristu. Mă doare pe mine-n…

— Da’ ce-ai, bre, cu mine? Izbucni Milu.

— Am ce trebuia să am din prima zi. Trebuia să te dau pe uşă afară, în noaptea aia, să te trimit la mă-ta mare. Ce-o fi-n mintea ta? Aflu din sat că-ţi pregăteşti traista cu merinde, să pleci cu mine. Râde lumea că te-am luat de suflet. Te-ai scrântit, copile, chiar credeai c-o să te iau pe tractor? C-o să plecăm în lume, ca doi tovarăşi, cu cântece, râsete şi foc de tabără seara? Ai habar ce e mai departe de satul tău?

Puse cana jos.

— Acolo e moartea, spuse potolit.

Lui Milu i se făcu pielea de găină.

— Tu ai crescut fără să ştii lumea care-a fost odată. Ai stat la adăpost în satul ăsta şi te-ai crezut curajos tăind porumbii din fundul curţii. Daaa, nene, viteaz nevoie mare. Da’ eu am văzut sate pustiite într-o singură noapte. Şi oamenii ăia se credeau mari şi tari, stăpâni pe ei. Apoi, într-o noapte… pfff… n-a mai fost nimic…

Se opri să-şi tragă răsuflarea, să alunge nişte gânduri ori să schimbe vorba. Nici ăsta n-o să-mi spună nimic, se gândi Milu. Fiindcă n-a văzut cu ochii lui. N-are ce spune. Ori nu ştie să mintă, ori i-a pierit cheful. De ce s-or strădui toţi să mă-nşele cu ceva care n-a existat? Să ne mintă, pe mine, pe Ina. Fiindcă suntem copii, singurii copii din sat şi alţii n-or să mai fie?

Nici asta nu i-o spusese nimeni, se gândise el de capul lui. Un băiat şi-o fată, singuri, printre atâţia oameni mari… Cum se

poate aşa ceva? Dar nu găsea un răspuns. Cum nu înţelegea de ce, dacă nu mai e nimeni ca el pe lumea asta, nu se simte cumva deosebit de alţi oameni. Dimpotrivă, ştia că soarta lui e una obişnuită, ca a celorlalţi. Aveau aceeaşi soartă pe lume.

Am fost şi-o să rămân copil toată viaţa. Am vrut mai demult să controlez dacă-i adevărat, însă mereu m-am luat cu una-alta şi-am uitat. Mi-am amintit când nădragii pe care-i târam prin praf au început să-mi fie mici. Acum abia mi-ajung deasupra gleznelor. Se vede, am crescut, dar poate că nu-nseamnă nimic. Eu tot copil mă simt. Multe din ce le trebuie oamenilor mari mie nu-mi trebuie. Am fost copil mereu. Nu ştiu alte vremuri, toate sunt tulburi, se-amestecă neînţelese. Vise mai vechi, amintiri aproape adevărate, încropite din gânduri şi dorinţe.

Alde mama, alde tata… Câteodată îi văd limpede în faţa ochilor, cum robotesc prin curte, ori stau la masă, în odaia din faţă. Alteori, când mă căznesc să-i văd şi mai limpede, ei apar ca un abur, strigoi cu chipuri schimbătoare, înşelătoare, ca şi cum părinţi mi-ar fi fost toţi oamenii din sat, ba chiar şi alţii, necunoscuţi. O amintire prefăcută, poate din poveşti vechi, neterminate, dar împestriţate cu minciuni.

Vremurile alea sunt ca o mămăligă moale, păstoasă, pe care o frământi cum vrei. Şi-o fi fost o zi în care oamenii chiar puteau să facă tot ce-ar fi vrut cu mămăliga asta, cu timpul şi cu lumea lor. Doar că nu mai ţin eu mine.

Am paisprezece ani. Ori o sută. O mie. Poate trăiesc de când e lumea. O fi fost făcută lumea de la bun început cu un copil Milu, cu mă-sa mare, cu satul din jur, cu porumbii ucigaşi. Aşa-i cel mai simplu. Poate de-aia e şi adevărat. Şi, dintr-o pricină, că asta-i legea după care-a fost croită lumea, oamenii sunt făcuţi să uite, să nu se mai întoarcă în trecut. Eu nu pot decât câţiva ani. A bătrână la fel. Şi alţii. De-aia mint toţi, fiindcă nimeni nu-şi aminteşte nicio lume *altfel*. Nici nu mint cu bună ştiinţă, ci doar povestesc vise despre cum ar fi vrut să fie…

— N-ai văzut nimic, se trezi spunând.

Tractoristu îl privi descumpănit.

— Aşa-i… Doar mi s-a părut că trec prin satele părăsite de oameni. Doar am visat vrejurile viclene ale bostanilor, porumbii sălbatici, floarea-soarelui veninoasă, grâul, cartofii de gogoaşa-

dracului. Şi încă multe altele, năpădind curţile, coteţele păsărilor, lăfăindu-se în casele oamenilor. Cresc pe la fereşti şi se holbează la Tractoristu, care trece pe uliţă cu maşina lui. Mi s-a părut că văd morţii mâncaţi de lujeri şi viţe, care cresc din hoiturile presărate pe pământ, ieşind din globii ochilor, colcăind prin gâtlejurile despicate, care n-au mai ţipat…

În inima lanurilor, dovleci mari să-i scobeşti şi să-ţi faci casă, pare că deschid guri lipicioase, să te molfăie până-n zori. Şi conopida muşcătoare, în care-ţi scapă piciorul până la genunchi. Însă e doar o închipuire. Tipsiile florii-soarelui doar se fac că împuşcă grăunţe veninoase, iar grâul – ţepi care-ţi intră sub piele şi fug până la inimă, s-o-nţepe. Ori poate te gâdilă aşa tare, că-ţi iei singur gâtul, râzând. Ori doar ţi s-a năzărit. Şi mi s-a mai părut că, într-o noapte, cârcei de roşii cât capul tău de mari au vrut să mă gâtuie, că m-au prins cu sârme înroşite-n foc.

Deodată îşi smuci gulerul cămăşii, iar nasturele zbură prin ogradă. Pe grumazul arămiu, băiatul văzu dâre vineţii, săpate în piele.

— Ba nu, băi, stai aşa, astea le-oi avea de la bărbierit. Care să fie lumea adevărată?

— Da’ de ce-ai minţit? Zise Milu. Puteai să-mi spui de la-nceput că nu mă iei cu tine. Sau să nu-mi spui nimic.

— Băi, muceo, eşti de pomină! Râse tractoristul. De unde să ştiu că dau peste un prostănac care pune botu’ la orice? Păi, dacă-ţi ziceam că te iau în Lună, ce făceai, te-mbrăcai cu pene de vrabie?

Milu întinse mâna după ulcică.

— Dă să-ţi mai aduc…

Nu mai avea în glas nici supărare, nici tristeţe. Cumva, se gândi, nici nu credeam c-o să mă ia. Are dreptate să mă facă prost, nu-i nimic, aşa învaţă omul în viaţă. Se-ntoarse cu apa.

— Şi celelalte? Că te duci în sud, că nişte oameni au descoperit…

— Ba chiar mă duc la Dunăre. Da’ de ce trebuie să-ţi dau eu ţie socoteală?

— Nici nu ştii unde e. Nici nu există Dunăre. Eşti doar un beţivan mincinos…

Nu văzu venind dosul de palmă. Doar se pomeni în cur, cu obrazul umflat. Tractoristu se aplecă deasupra lui.

— De „beţivan” nu mă supăr, că suntem între bărbaţi. Da’ fă-mă iar mincinos şi te las fără dinţi.

Îl duruse rău, simţea cum se răspândeşte prin toate cotloanele sufletului. Dar imediat o linişte ciudată îl luă în stăpânire. Un soi de uscăciune.

— Dacă mă mai atingi o dată, zise potolit, îţi iau gâtu’. Mai bine decât roşiile alea…

Şi ştia că e-n stare s-o facă.

Tractoristu râse cu lacrimi. Aşa, ca-n prima seară, cu capul dat pe spate, spre cer.

— Îmi iei gâtu’… hăhăhă… Stăi să te-ajut, măi… hăhăhă…

Se urcă, bălăbănindu-se, în cabina tractorului. Milu îl auzea cum cotrobăie, icnind şi suduind, mutând lucruri grele. În cele din urmă ieşi cu o teacă mare, de piele groasă, pe care i-o aruncă la picioare.

— Na, să ai cu ce… Când o fi vremea să mă tai, da’ nu acuma… hăhăhă…

Băiatul se aplecă cu grijă, bănuind un alt renghi. Poate vrea să-l altoiască iar când se-apleacă? Pipăi teaca neagră şi-o ridică în dreptul ochilor.

— Ce-i asta?

— O *macetă*. Un fel de… sabie. Ia-o, ţi-o dau ţie. Hopa, n-o scoate dacă nu vrei să-ţi risipeşti deştele. Uite aşa se mânuieşte…

Îi luă teaca şi-i arătă cum să scoată oţelul fără să se taie. Era o lamă lată, cu mâner striat şi opritoare, să nu-ţi alunece mâna pe tăiş. Avea o strălucire aparte, aproape ca o oglindă. Aşa ceva nu mai văzuse, cum arunca fulgere pe fiarele tractorului sau pe zidul casei. Ina se hlizea la geam. Milu îi trimise o sclipire de soare, s-o orbească.

— Uite, îi arătă Tractoristu. O ţii aşa… dai aşa, mereu cu tăişul spre în afară. Cu grijă, să nu te tai. Şi nu prin aer, că poţi să răneşti pe careva.

Apoi îi dovedi cât de ascuţit e tăişul, pe un vârf de ulucă din gard. Milu rămase cu gura căscată.

— E mai tare ca secera, se înfioră.

— Mai tare ca orice cuţit, încuviinţă omul. Cu asta tai şi porumbii de-o lună. Dacă ştii să te fereşti de frunzele lor.

Chiar c-am rămas copil, se gândi Milu. Uite că pot să-l iert pentru palmă, că aşa unealtă minunată n-am mai avut. *Mă-ce-*

tă… Mă-ce-tă… Dar n-o să-l iert că m-a minţit şi m-a păcălit…

— De-acum, e-a ta. Prieteni?

— Când pleci? Îşi feri Milu obrazul lovit.

— Mâine.

— Atunci nu trebuia să bei.

— Nu trebuia…

Nu mai ştiau ce să-şi zică. Băiatul se depărtă cu teaca strânsă la piept, temându-se că iar o fi vreo glumă. Ieşi din curte fără să se uite îndărăt, aşteptându-se să fie chemat înapoi. Nu l-ar fi mirat dac-ar fi ieşit Cocoşu în clipa aia. „Hai, gata, nu-i de nasul tău, muceo.” Şi-apoi să răsară de după casă alde Obretin, sau oricine, rânjind.

Asta a fost tot. A venit un om străin în sat. Lucru mare, vezi bine, unul curajos, fără frică în faţa lanului. L-a amăgit, l-a lăsat să tragă nădejde, l-a păcălit cu altă lume, deosebită. Atâta că nici măcar nu şi-o putea închipui întreagă, ci doar pe bucăţele, ca fagurii de albine, în poze mici, fugare, greu de pus în vorbe. Iar la sfârşit, doar o glumă de beţivan. Unul care se-ncrede că ştie să călărească un tractor şi, fireşte, un tractor de călărit.

Cu ce m-am ales din toată povestea asta? Dacă mă gândesc câtă nădejde mi-am pus, parcă simt cenuşă pe limbă şi-n piept, mi-e plin sufletul de cenuşă pustie…

Dar uite, mâine, când o să ies iar la tăiat porumbul din fundul curţii, uite cu ce tăiş grozav m-am ales, ditamai sabia, în stare să despice lemnul ori, mai ştii, poate chiar fierul. La asta pot să visez de-acuma în fiecare noapte, ba şi ziua. Cum retez eu mii de strujeni de porumb şi sap cărări late spre… spre unde am chef. Nu e nicio primejdie să se spulbere visul ăsta. Niciuna. Visul e-aici, în braţele mele, în teaca de toval negru, la adăpost.

Iuţi pasul, spre poartă, să fugă, să se-ascundă, undeva unde să se poată lepăda de rănile dinăuntru, dar să se şi bucure de ce căpătase.

— Auzi? Îl strigă Tractoristu.

Nu se opri.

— Să ai grijă de mă-ta mare când o să creşti.

Acuma o să-i ceară *maceta* înapoi.

— Auzi?

Ajunsese la poartă, un pas şi era dincolo, în uliţă. Iar din uliţă…

— Ştii de ce-am băut? Uite, de-aia, că mi-e frică. Mi-e frică să

mă duc. De-aia, ca să ştii…

Milu trecea deja drumul. Auzi în urmă lălăielile Tractoristului.

„Ai, haaaiii… Mult mi-e Gheorghe băutor, măi, Gheorgheee… Mi-a băut doo comori ş-o casă den căpriori, ofof…”

Şi tot aşa.

Se ţinu de cuvânt şi plecă a doua zi. Milu auzise tractorul dis-de-dimineaţă. Lumea se strânsese la porţi, unii se-adunaseră pe uliţă şi însoţiseră maşina spre capătul satului. După care, foarte iute, oamenii se risipiseră, fiecare în ograda lui. Porumbul începea iar să crească, să vină peste ei, să se-apropie de case.

Milu nu ieşise pe uliţă. Era în grădină, tăia cocenii tineri, ba chiar îi făcea stive pe cei mai mici şi mai fragezi, să-i ducă la vacă. Avea spor, maceta se dovedea o unealtă fără pereche. Într-un singur ceas înaintase cât s-ar fi dus în patru. Dacă oamenii ar fi avut lame din astea, nici n-ar mai fi fost nevoie de tractoare şi de tractorişti pe lume, iar porumbul şi toate celelalte le-ar fi ştiut de frică.

— N-ai mers să-ţi iei rămas-bun, spuse bunică-sa.

— N-am mers, răspunse Milu.

— Te-ai supărat pe el?

— Nu, zise băiatul, doborând un strujen de două ori cât el.

— Dar?

— Ce dar? Am de muncă.

Ea îl lăsă în legea lui. O fi simţit ceva, îşi spuse Milu, curăţând frunzele tăioase. Curând uitase de toate, tractor şi tractorist, mă-sa mare, Ina, de sat şi de lume. Uite ce bine poţi să tai. Dintr-o lovitură. Pe unele-n două, pe altele-n trei ori în patru. Iar din ele, când s-or întări ca fierul, fac garduri, acoperiş la şopron, o masă, scaune. Şi uite cum curăţ frunzele. Lama era destul de lungă ca să nu trebuiască să apuce porumbul de tulpină, cum făcuse până atunci, doar cu secera şi cu sapa.

Dar dovlecii… Pe ăi mai tineri îi tăia şi cu brişca, nu-i vorbă, însă cu ăi mai bătrâni era un chin. Uneori se lupta şi jumătate de oră să despice un bostan ce-i ajungea mai sus de brâu. Acuma era un vis. Din două lovituri crăpa coaja groasă. Apoi era un fleac să-l taie în bucăţi mai mici şi să le risipească pe jos. Mâine n-o să mai găsească nimic. Porumbul, fasolea, vinetele, dovlecii or să înghită toate resturile. Ca şi cum mi-aş mânca eu degetele ca să-mi crească altele la loc, mai multe şi mai puternice, îşi

spusese odată Milu.

În dimineaţa asta tăiase mai mult decât ar fi visat vreodată. Înainte de amiază se opriră. Trecuseră de vişin, trecuseră şi de cireş, fără să poposească la masa de lemn. Mai aveau puţin şi ajungeau la un nuc uriaş, a cărui coroană Milu o ştia, o văzuse de pe acoperişul casei şi i se păruse la fel de neatins ca munţii.

— Eu zic că-i destul, mamă, spuse bunica. Am mers tare bine, dar şi porumbul parcă a fost mai moale. Şi nici vinetele n-au crescut prea tare. Şi nici roşiile…

— Eu mai rămân, zise băiatul.

Bătrâna îl privi lung.

— Nu-i bine ce faci. De ce să mânii lanul?

Milu dădu din umeri.

— Mai stau oleacă.

— Ai grijă, să nu te-avânţi în larg, îl povăţui ea. Că n-am cum să vin după tine.

— Nu m-avânt. Vreau să ajung la nuc.

Se-apucă să taie mai departe. Nu simţea pic de oboseală. Doar o mulţumire mare, văzând cum se-adună strujenii în urmă. Şi nici nu era prânzul. După ce se va fi odihnit sub umbra nucului, urma să se-ntoarcă şi să ia cu el două glugi de coceni clădite mai devreme.

Cum socotise, nu-i luă mai mult de-un sfert de ceas să-şi facă drum spre luminişul din jurul nucului. Prin poteca deschisă putea zări spatele casei. O văzu pe mă-sa mare cum trece spre fântână.

— Bunicăăă, strigă el, dar bătrâna nu-i răspunse.

Poate nu-l auzea, sunetele se vătuiau printre tulpinile crescute în devălmăşie şi nu ajungeau până-n bătătura casei. Ori era tare de urechi, ca mai toţi bătrânii.

— Băi, nucule… zise Milu, luând în braţe tulpina groasă, pe care n-o putea cuprinde nici pe sfert.

Se simţea ocrotit aici. Sub nuci nu creştea nimic, sau ce creştea n-avea vlagă. Milu îşi închipuise o potecă, mai bine zis un drum străjuit de nuci. Numai că ei creşteau greu, iar atunci când erau mici, puieţi, nu rezistau celorlalte plante.

„Poate dac-am tăia din lan şi-am sădi în fiecare zi câte un nuc, în cele din urmă, încet, dar sigur, s-ar deschide şoseaua veche. Poate-n zece-doişpe ani ar fi cu putinţă.” Din păcate, nimeni nu se-ncumeta la aşa ceva. Oamenii n-aveau răbdare

sau erau doar grei de cap şi nu vedeau mai departe de mâine.

Deseori îşi închipuia că nucul e un bătrân falnic, un voinic pe care anii, în loc să-l cocoşeze, îl fac şi mai tare. Un bătrân cu care nu se pune nimeni, drept, blând cu cei slabi, aspru cu ticăloşii. Merii, vişinii, cireşii, prunii, ăştia toţi şi alţii ca ei erau nişte gospodari harnici, ocupaţi tot anul să dea roade pentru oameni. Plopii, stejarii, gorunii erau străjeri. Şi tot aşa. Cu vremea făcuse din fiecare pom un om de ispravă, cu înfăţişarea, obiceiurile şi firea sa.

Se întinse pe pământ, cu capul rezemat de-o rădăcină, chiar la poalele arborelui. Îşi puse tenişii sub cap şi închise ochii. Porumbul foşnea încet. Fie îl simţise, fie doar se hârjonea cu vântul. Dar nu era niciun pericol.

Privi printre gene poteca deschisă de el. Era tot acolo, nu crescuse nimic în urmă şi nici n-avea ce să crească. Plantele creşteau numai în anumite ceasuri, ziua sau noaptea, dar acum era toropeala amiezii, iar ele dormitau, amorţite. Ar fi aţipit şi el un pic la umbră. Se sculase cu noaptea-n cap, nu mai avea răbdare să încerce maceta, să vadă cum se descurcă prin strujenii cei vechi. Şi-apoi să nu fie ispitit în uliţă, alături de ceilalţi. Să vadă ce? Nici nu voia să se gândească! Se-ntoarse pe o parte, cu mâinile sub ureche. Bine-i era sub nuc! Linişte, răcoare… Undeva, departe, se auzea slab păcănitul joagărului. Atâta pace, atâta tihnă… Adormi.

Visa. Nu tractoare sau tractorişti. Ceva şi mai însemnat. Nu lucruri care sperie, nu primejdii. Ceva de care trebuia să ţină seama. Era un vis ca un gând, ca o părere. Un gând adânc despre lume, despre rosturile ei ascunse şi pricinile pentru care ea era aşa, nu altfel. În visul neobişnuit – dar ce vise sunt obişnuite? — Milu ştia o mulţime de lucruri. O mulţime de lucruri despre orice. Dar nu asta-l uimea.

Ce-l stârnea cel mai tare era că stătea la taifas cu plantele. Vorbea cu porumbul, întrebându-l te miri ce, după care lanul dorea să ştie, iar Milu îi răspundea. Partea proastă era că uita imediat, şi întrebările, şi răspunsurile. Pe urmă se băgau în vorbă altele. Vinetele aveau glas adânc şi catifelat. Roşiile mai mult plescăiau. Dovlecii cuvântau împiedicat şi aspru, ca şi cum cineva ar fi dat cu un fier pe *jmirghel*. Fasolea vorbea ca un susurat de pasăre. Fiecare după firea lui.

Milu pricepea tot şi se făcea înţeles, însă uita îndată despre ce fusese vorba. Şi încă un lucru de mirare, uitarea asta care, sigur, îl cam supăra, nu făcea nicio stricăciune discuţiei lor. Flecăreau mai departe, liniştiţi, fără poticneli ori neînţelegeri. Grozav, îşi zise în vis, stau la taină cu duşmanii oamenilor şi nu mi-e frică. Ba îi mai ţin şi din scurt.

Păi, cum să se teamă câtă vreme se simţea stăpân? Vorbea ca de la egal la egal cu lanul de porumb. Celorlalte le răspundea mai mult din bună-cuviinţă. Pe el îl fermecau spusele porumbilor şi putea să bage mâna-n foc că ei se lăsau la fel fermecaţi. Cine ştie ce lucruri uimitoare, minunate, şi-or fi spus. Ce taine şi-or fi împărtăşit. Ar fi fost cu putinţă, cumva, să ajungă până la urmă la vreo înţelegere cu dânşii? Să nu se mai repeadă la oameni şi nici oamenii să nu-i mai taie? Ar fi putut să facă pace?

Mare păcat că nu-şi mai amintea nimic din ce zicea... Ştia o mulţime de lucruri, dar le uita îndată. Cum se gândea la ceva anume, cum uita imediat. Gândurile omoară amintirile, îşi spuse Milu în vis şi, fireşte, uită imediat ce lucru important spusese. Uită fiindcă sunete noi îşi croiau drum prin melasa de gânduri adormite în care zăcea cufundat. Un sunet lemnos şi altul parcă metalic.

Toaca şi clopotul! Sări, buimac, în picioare. Soarele era la jumătatea drumului spre asfinţit. Nu-l vedea, dar înţelegea asta după lumina cernută de frunzele nucului. Îl durea capul, gâtul îi înţepenise, nasul i se umpluse de muci. Dormise mult, cel puţin trei ceasuri.

Auzi ţipete dinspre casă. Şi văzu că drumul până acolo se închisese la loc. Porumbii loviseră iarăşi. Loviseră în miezul zilei!

5

Avu un imbold, să fugă ca bezmeticul printre cocenii înalţi, care înconjurau nucul şi-şi agitau frenetic frunzele tăioase, ca şi cum ar fi aclamat cele ce se petreceau mai încolo, la hotarul cu oamenii. Îl îneca spaima.

Cât ar fi reuşit să se-afunde în lanul de porumb? Cinci-şase paşi? Zece? În cât timp ar fi căzut, cu ţoalele ferfeniţă, sfâşiat, sângerând sub frunzele ascuţite? Cât ar fi ţipat în strânsoarea lujerilor gălbui, murind încet, chinuit, ştiind că nu mai are scăpare? Un minut? Mai puţin? Ăştia erau porumbii bătrâni, cu lamele cuţitelor abia trecute pe tocilă.

O să stau aicea cu matale, îi spuse în gând nucului, până trece nenorocirea…

Şi mamaie? Nu s-ar fi descurcat singură, poate-ar fi ajutat-o oamenii, vecinii. Însă, după ţipetele care veneau din faţă, dinspre şosea, lucrurile o luaseră razna de tot. Alea nu mai erau zbierete de oameni aţâţaţi, care se bat.

Strânse mânerul macetei până i se albiră degetele. Ştiuse Tractoristu ce urma să vină şi-i dăduse arma asta, fără nicio părere de rău. Niciun lujer n-ar fi rezistat lamei. Dar acuma trebuia, peste toate, să se liniştească. Să cumpănească bine.

Întâi socoti încotro să-şi taie drum. Casa nu se mai zărea deloc, drumul deschis de el cu trei ceasuri în urmă era acum astupat de tot. Se-auzeau însă toaca şi clopotul din stânga, aşadar casa lor trebuia să fie cumva în faţă. Nu mai pierdu vremea să se caţere în nuc, să vadă de-acolo, dintre crengi. Porumbii se-ndeseau cu fiecare clipă, făcându-i întoarcerea tot mai anevoioasă.

Nu, alea mai degrabă erau zbierete de spaimă şi mânie. Răcnete şi urlete fără noimă, de oameni care-şi pierduseră capul, care se mişcau orbeşte, pripit, fără niciun folos.

— Bunicooo, urlă şi se repezi să hăcuiască lujerii mari ce-i stăteau în cale.

Tăia cât mai jos, ferindu-se de strujenii care picau zbătându-se în stânga şi-n dreapta. Se păzea de frunze tăioase, dar de câteva ori fu înţepat în braţe. Să nu-i scoată ochii, că ar fi fost pierdut. Altminteri, o tăietură ori mai multe nu mai contau…

Pe măsură ce se-apropia de casă, desluşea tot mai multe şi mai bine vorbele oamenilor din drum. Cum se temuse, porumbii loviseră ograda lor şi pe-a vreunui vecin.

— Miroaneee… vine prin spate, băăă…

— Trage-te la gard şi stai acolo, n-auzi?

— Fute-m-aş în ele de… S-au pornit şi…

Din ţipete înţelese că erau risipiţi şi nu se zăreau unii pe alţii. Semn rău. Cât de mare să fi fost urgia? Trecuse de cireş? Ajunsese la gardul din spate? Şi mai şi?

Alungă gândul. N-avea cum să fie *atât de rău*. N-avea cum. Ca şi cum i-ar fi spus cineva, într-o seară, pe uliţă: ia uite, bă, la mine, cum zbor, pe deasupra caselor, pe deasupra lanurilor. Aşa ceva nu se putea. Cum nu se putea ca porumbii să înainteze atâta, pe lumină.

La Ina în curte fusese altceva, porniseră în zori, pe-ntuneric. Şi doar puţin, puţin de tot când se crăpase de ziuă. Apoi se opriseră. Acuma abia dacă se făcea simţită înserarea. Încă mai era destulă lumină.

Era lumină destulă, iar el se simţea pierdut într-o pustie nesfârşită. Lume alcătuită numai din lujeri şi, în mijlocul ei, Milu. O zgaibă pe faţa lanului, pe cale să fie înlăturată. Glasurile pe care le-auzea, gândurile lui, erau doar păreri, năluci. Toate adevereau cât de străin şi de nepotrivit era el în lumea fără cusur, nesfârşită, verde curat şi galben. Nu fuseseră nicicând bunică-sa, casa, şoseaua, satul. Niciun om până să răsară el, din senin, din toanele vreunui vârcolac al lanului. Ori era numai un vierme nenorocit, rozând la un macat uriaş, aşternut peste lume.

Însă ţipetele oamenilor, spaima de porumbi, nădejdea c-o să-şi croiască drum spre casă, toate la un loc îi turnaseră motorină în ţevile subţiri ce-i străbăteau trupul în toate direcţiile, venind şi plecând de la motorul maşinăriei în care se prefăcuse îndată ce zbierase „bunicooo”. O maşinărie oarbă, care nu ştia altceva decât să taie, să secere, să distrugă.

Şi tăie şi reteză şi distruse minute în şir, fără odihnă.

Apoi îl răzbi deznădejdea. Ce rost aveau toate? La ce bun să mai meargă? În spatele său porumbul creştea la loc, de neoprit. În faţă se-auzeau doar sunete amăgitoare, şi alea poate doar în mintea lui obrintită. Pentru ce să taie, atunci, drum? Tăcerea ar fi trebuit să fie deplină.

Îi veni să zvârle maceta, să se-aşeze şi să aştepte ca trupul să-i fie mâncat de plantele tinere care creşteau în urma sa. Abia atunci şi-ar fi găsit liniştea, când ar fi fost una cu nesfârşirea verde. Limpezimea gândului îl făcu să se clatine. Era numai o întâmplare, o pată, o durere a lumii. Trebuia să dispară. Cum să se pună el cu atotputernicia porumbilor?

Ei râdeau pe înfundate de truda lui fără folos şi-l îndemnau să se-ntindă la pământ, să lase maceta şi să se lase topit în seva dulce a porumbului. Ce-i mai odihnitor decât să te faci una cu trupul unei plante…

„Aşază-te”, îi susurau toate câte le întâlnea în drum, „odihneşte-te, linişteşte-te…” „Vino cu noi”, îl îmbiau vrejurile de dovleci, tufele de vinete, cârceii de roşii. „O să grijim de

tine”, îl încredinţau lujerii porumbilor. „Un’ te duci singur? N-ai încotro să apuci, nu e capăt, noi suntem peste tot, noi suntem lumea…”

Şi deodată, mai presus de orice, îl covârşi o jale sfâşietoare. Simţi că-i plânge sufletul pentru fiecare lujer nevinovat pe care-l dobora. „Ce rău ţi-a făcut lăstarul ăla? Dar viţa pe care-ai retezat-o acum, ce rău ţi-a făcut? Ce rău ţi-am făcut *noi*?”

M-aş aşeza chiar în clipa asta, m-aş întinde pe jos… Aş lăsa maceta, m-aş pierde printre tulpinile verzi, crude… Aş aştepta să mă ia treptat, pe nesimţite, fără durere, fără suferinţă… Să fie lumea iarăşi cum a fost dintotdeauna, un lan nesfârşit, neînceput, fără gânduri…

Atunci văzu ţăruşul cu care marcase hotarul porumbului cu ceva vreme în urmă. Un lemn aplecat într-o parte, pierdut între cârceii de fasole încolăcindu-se ici şi colo pe tulpinile porumbului. Şi se dezmetici, simţind imediat durerea. Frunze ascuţite îi scrijeleau pielea, făcându-l să sângereze pe mâna care ţinea lama. Pe tricou, punctele roşii începuseră să crească, făcându-se pete.

Zbieră până simţi flăcări în gât, rotind maceta cu furie. Frunzele cădeau ploaie, cu duiumul, în faţă şi-n părţi, iar el îşi croi drum mai departe, ţinându-se departe de gânduri. Nu erau ale lui, lanul se gândea pentru el şi-l împingea să se lase.

Auzi alte ţipete care-i răspundeau. Era lumea de oameni, de case, de sate. Nu doar o închipuire. Lumea.

— Milule… unde eşti, mă?

— Săriţi, băi, că e-n lan!

— Du-te cu facla, fă-i loc!

— Hai cu secerile alea!

Oamenii strigau aţâţaţi de zbieretele sale smintite. Îi auzea şi-i simţea tot mai aproape, în faţa lui. Plantele păreau să dea înapoi, nu mai erau atât de sălbatice, căci ajunsese la porumbul mai tânăr, abia crescut de un minut, două. Zărea acum catargul antenei şi asta îi îmblânzi usturimea tăieturilor.

Răzbi în cele din urmă la gardul din spate, la oamenii de-acolo. Porumbul trecuse gardul de tablă, lovind în curte, năruise grajdul şi ajunsese aproape de temelia casei. Orătăniile toate se-ngrămădiseră sub nişte uluci şi cârâiau stins. Cineva pusese foc pe pământ, câteva cratiţe cu motorină judecând după fumul

negru, înăbuşitor, ce umplea bătătura.

Ceilalţi se dădură la o parte, privindu-l cu milă amestecată. Mâinile îl sprijineau din toate părţile, să nu cadă. Nu ştiu ce să citească mai întâi în ochii lor, mâhnirea ori frica.

— Bunico! Strigă, dar i se tăie glasul.

Ştiu că mă-sa mare n-o să-i răspundă. Îl ustura în gât şi simţea că nu mai poate respira.

De-acuma îi părea uşor.

Învăţa mereu, de la un ceas la altul, zi şi noapte, una după alta. Să ţină drumul bun, după soare. Să se ferească de porumbul bătrân, cel mai rău, cel mai primejdios. Învăţase să înnopteze sub pomii risipiţi în pâlcuri, ori în copacii singuratici, prin crânguri ori în braţe de pădure.

Căpătase mai multă îndemânare cu maceta, parcă şi mai mult curaj. Iar aici, departe de sat, porumbul se-arăta uneori lipsit de vlagă, cu frunzele mai încete.

Prinsese iute toate şmecheriile. Când dădea de vreun copac, se căţăra în el, scruta cuprinsul, băgând de seamă pe unde era lanul mai slab, şi punea ochii pe un alt pom, mai depărtat. Pornea iarăşi, tăindu-şi drum numai arareori, dacă se vedea nevoit. Altminteri, îşi potrivea pasul astfel încât frunzele, care-l simţeau doar de-aproape, n-apucau să se răsucească spre el. După un ceas, ajungea la pomul cu pricina şi căuta altul. Nimic mai simplu.

Se încurcase uneori şi-atunci dăduse ocol prin lan până nimerise un luminiş sub coroana copacului. Dar asta la-nceput, în primele două-trei zile. Apoi se-nvăţase cum să ţină drumul prin porumbii de trei ori mai înalţi ca el. Cel mai mult îi plăcea să înnopteze sub coroanele nucilor, unde se simţea ocrotit, la adăpost de primejdii. Însă nu creşteau în lumea lanului numai nuci. Îşi aşternea atunci culcuş şi sub alţi arbori, cu toate că somnul nu-i mai era la fel de liniştit. Un bărbat trebuie să îndure.

Nu-l ţinuse nimeni. Nimeni nu-i zisese „un' te duci tu, mă, copile, bagă-ţi minţile în cap…” Singură Ina se-nroşise la faţă, că o umfla plânsul pe dinăuntru de sta să plesnească. Încercase, cum o ducea mintea, să-i schimbe gândul. Fără folos.

Plecase chiar a doua zi după năvală. Luase într-un rucsac merinde cât găsise prin ogradă. Jumătate de mămăligă, o pâine,

nişte rotocoale de brânză. De la vecini un pui fript şi turte de mălai, care ţineau mai mult.

Ştiuse că nu mai are ce căuta acolo. Din mă-sa mare rămăsese broboada, într-un loc pe lângă gard. Toată seara hăcuise de unul singur porumbii care-i intraseră-n curte şi dăduse de broboada aia înflorată. Doar aia.

Nu-l ajuta nimeni, fugiseră toţi prin ogrăzile lor, înfricoşaţi. Dacă-i lovise ziua, de-acuma nimic nu-i mai putea scăpa. Şi vorbeau între ei, cu şoapte gâtuite, că porumbii se reped mereu într-acolo de unde se simt ameninţaţi. Oamenii făceau legături limpezi: secerătoarea moşului care dregea biciclete, motorul joagărului, Tractoristu care poposise în ograda lui Cocoşu. Apoi maceta lui Milu. I-a simţit lanul şi pe ei că s-au dat cu mucosul ăsta, cu lama lui îngrozitoare, şi asta l-a scos de tot din fire…

„Ia mai dă-l, fă, în… Doamne, iartă-mă! Că singur şi-a căutat-o. L-am pus io să se ducă aşa adânc în porumb?” „Ascultă la mine, porumbii simte cine-i om bun şi cine-i rău. Iar ăsta, Milu… n-ai băgat de seamă ce anapoda se poartă? Are el ceva, precis…” „Şi cu-a mică, a lu’ Cocoşu, tot la fel.” „Blestemate vremi, Doamne iartă şi păzeşte… Un copil să tragă mânia porumbului… Ăsta-i semn de sus.” Milu îi simţea pitulaţi prin casele lor, zgâindu-se pe la fereşti, făcându-şi cruci mărunte ori holbându-se în jarul din sobă.

Cum să mai stea? Mai bine s-o ia pe urma tractoristului, câtă vreme drumul deschis e proaspăt, iar porumbul crescut după trecerea maşinii se bălăngăne crud, încă moale. Adunase de mâncare, apă într-o sticlă de plastic, două cămăşi şi-o vestuţă de prelată, prin care răzbea frunza mai greu, scămoşată toată. Praştia de gumă în buzunar. Pe cap, o zdreanţă înnodată la colţuri, să-l apere de soare. Aşa se gândise.

Străbătuse satul, cu secera-n mână şi maceta atârnată la brăcinari, fără să privească în curţile oamenilor. Doar aşa, cu coada ochiului. Nici oamenii nu căutau spre el, se făceau că nu-l bagă în seamă. Unul n-a ieşit la poartă să-i spună ceva, o vorbă, o sudalmă. Unul. Numai în urmă, stingheră, Ina.

— Du-te, fă, acasă! Îi strigase peste umăr.

— Nu mă duc!

Se ciondăniseră o vreme. Ea tot îl lua cu frumosul, să se-ntoarcă. El îi răspundea răstit.

— Da’ unde pleci, mă, prostule?

— În lume plec.
— Da’ nu răzbeşti, măi, Milule…
— Ce-ţi pasă ţie?
— Îmi pasă…
Apoi trecură prin dreptul cârciumii. Cocoşu ieşi ca o furtună şi Milu crezu că vine la el să-l ia pe sus, să-l ducă înapoi, ba să-i tragă şi-o poceală, să-i bage minţile-n cap. O palmă dacă i-ar fi dat careva, s-ar fi întors degrabă acasă. Însă ăla se repezi la Ina, îi băgă mâna-n păr şi-o întoarse pe loc.
— Unde pleci, jelania mă-tii, treci acasă că te joc în picioare!
Milu nici nu mai exista. Gata, pierise, poate chiar în ziua aia, rupt de porumbi.
Ina făcuse cale-ntoarsă. O auzise cum plânge, dar nu aruncase o privire înapoi. Dacă s-ar fi uitat, s-ar fi trântit pe şosea şi-ar fi rămas acolo, nebăgat în seamă, până ar fi murit de foame sau de sete, ori l-ar fi tras vreun vrej strecurat prin ogrăzi. Aşa că la ce să mai stea?
Trecuse de cârciumă. Dinăuntru ieşise o femeie, să-i dea nişte chibrituri. Le luase fără să zică nimic şi nici ea nu zăbovise mai mult. Apoi o luă pe lângă biserica veche, unde oamenii rostogoliseră butoaiele goale, murdare de motorină şi catran. La urmă trecu gârla, peste pod. Când ajunse în dreptul şcolii, fu ispitit să se furişeze acolo, să ia vreo carte. Dar între el şi clădire lanul crescuse strâns şi-ar fi trebuit să se întoarcă, s-o ia prin albia pârâului, cum făcea cu Ina.
Aşa ieşi din lumea în care trăise până atunci. Abia la marginea porumbiştii care se revărsa peste şosea îşi îngădui Milu să privească înapoi, spre sat. Căută catargul antenei, dar era prea departe. N-avea cum să mai vadă unde-i casa lui. O s-o ia careva în primire, îşi zise. N-o s-o lase de izbelişte, să-i năpădească porumbii pe-acolo, că n-or fi proşti.
Văzu dealurile din spate, abia iţindu-se peste lan. Văzu pădurea de pe creastă, prin care nu trecuse vreodată, pe unde ar fi putut umbla fără teamă. Însă altul era de-acum drumul lui. Scoase maceta din teacă şi lovi cel mai apropiat lujer tânăr, care fremăta prea îndrăzneţ spre el. Putea să-l dea la o parte şi cu mâna, aşa era de firav, dar mai bine să-i ştie de frică de la-nceput.
— E, zise tare. De-acu’ să te văz…
Cui îi vorbise, lui singur sau porumbului, nu mai conta. Conta

că n-avea să se mai întoarcă prea curând. Şi cu asta, basta.

Planul era simplu. Să meargă cât putea de mult pe urmele tractorului. Era cel mai uşor, cel mai sigur. De bună seamă că, pe măsură ce treceau zilele, distanţa dintre el şi maşină creştea. Dar Tractoristu urma să poposească în satul următor. Ăsta era clenciul, să-l ajungă în vreo aşezare. Şi văzându-l atât de pornit, ăla o să-l ia cu sine la Dunăre. Oriunde ar fi fost mai bine decât aici. Unde s-ar fi dus, ar fi avut mai mulţi sorţi de izbândă. Aşa-s planurile simple, fără prea multe ascunzişuri.

Merse cu nădejde până la sfârşitul zilei dintâi, câtă vreme mai putea deosebi, de pe şosea, urma lăsată de tractor. Dar parcă era tot mai slabă, tot mai şovăitoare. Merse şi ziua următoare. În noaptea dintre ele, prima pe care o petrecea la adăpostul unui pom, împresurat din toate părţile de lan, nu dormise prea bine. Mai înnoptase el afară, în tindă, când zăduful îl gonea din odaie, însă acum era cu totul altceva. Ca omul care doarme întâia oară într-o casă nouă, i se părea că aude tot felul de zgomote necunoscute. Abia dacă închisese ochii două ceasuri.

Ştia că până la satul următor trebuie s-o ţină spre miazăzi. Adică dimineaţa să aibă soarele pe stânga, iar după-amiaza să-l lumineze din dreapta. Numai că, din pricini pe care nu le-nţelegea, în loc să se ducă drept, imediat ce părăsise satul şoseaua începuse tot felul de ocoluri. Ba cobora prin văi, ba urca nişte măguri, ba se-ntorcea, ba pleca iar, de-l ameţise. În cele din urmă o părăsi.

Mergea acum de-a dreptul prin lan, pe-colo pe unde roţile mari croiseră alt drum, depărtându-se treptat de şosea. Şi iată că după numai două zile de mers, urmele tractorului se înecaseră în vegetaţia sălbatică. O apucă atunci drept peste câmp, fără ocolişuri. Fără să ştie de ce, se simţi deodată mai sigur. Şi în scurt timp pricepu că la ceasurile toropitoare ale amiezii, plantele toate sorbeau lacome lumina puternică a soarelui şi prea puţin îl mai băgau pe el în seamă. Învăţă că, dacă nu e prea ostenit, poate merge şi câteva ceasuri după miezul nopţii, când ele dorm adânc, pregătindu-se s-o ia de la capăt în zori.

Trecuse apoi peste o cale ferată năpădită într-o parte de floarea-soarelui şi în cealaltă de grâu. Grâul zvârlea uneori după el mustăţi ascuţite, însă prea puţine îl ajungeau. Atunci se

răsuceau prin vestuţa de prelată şi căutau să-l înţepe. Pălăriile de floarea-soarelui împroşcau şi ele seminţe care lăsau urme vinete pe piele. Dar poate nici nu scuipau după el. Cum aflase odată de la oameni, holda grâului şi floarea nu sufereau să trăiască la un loc. Mereu lăsau între ele un hotar, cum era şina de tren.

Pierduse şirul zilelor. Trecuse poate o săptămână, ori mai puţin. Terminase demult mămăliga, puiul, brânza, rămăsese doar cu nişte turte. Luase apă dintr-un pârâu şi mai găsise o ţeavă ruginită din care ţâşnea un şuvoi limpede şi rece. Umpluse sticla de plastic. Bună invenţie plasticul ăsta. După-amiaza târziu, înainte de înserat, şterpelea ştiuleţi de porumb tânăr. Erau fragezi, putea să-i înfulece şi cruzi, dar cel mai adesea îi cocea pe jar, la adăpost, sub un copac. Găsise dovleci şi lubeniţe dulci, zemoase. Erau prea mari, că ar fi luat una sau două cu el. Însă nu suferise nici de foame şi nici de sete.

Uite, îşi zicea în câte-o seară, cocoţat în vreun cireş bătrân, plin de rod, mare lucru să mergi de colo-colo, prin porumbi… Trebuie doar să fii mai sprinten ca ei şi să te fereşti de scuipaţii florii-soarelui. Sau de grâu. Ei, fireşte, să ai şi-o macetă zdravănă. Fără asta, doar cu secera de la mă-sa mare, n-ar fi făcut nicio sută de paşi prin porumbul bătrân.

Urmase o vreme calea ferată, cu toate că grâul şi floarea-soarelui erau tare ursuze. Rambleul se ridica destul de sus. De pe el, încercase să se orienteze, să descopere în zare o urmă de sat, o direcţie. Însă oriunde îşi arunca privirea, nu vedea decât verdele porumbului, spart pe alocuri de câte un copac rătăcit ori vreun braţ întunecat de pădure, la orizont. Nimic spre sud, nimic spre răsărit, nimic spre apus. Doar munţii, departe, la miazănoapte.

Nu e niciun sat încolo, se limpezi într-o dimineaţă. Mai întâi nici nu vru să se gândească, apoi, treptat, trebui să recunoască. Se rătăcise. Şi ce era mai rău, nici înapoi nu mai ştia drumul sigur, dacă s-ar fi hotărât să se întoarcă. Cât de uşor îi părea acum să meargă prin porumbi, nu putea şti ce-o să fie până la urmă. Să nu mai găsească adăpost sub pomi. Să rămână fără apă. Să dea peste o întindere de porumbi bătrâni prea mare pentru puterile sale. Să-şi piardă minţile, cum fusese cât pe ce să se-ntâmple acasă. Singurătatea şi nemărginirea lanurilor îi păreau cel mai greu de îndurat. Dar încă mai trăgea nădejde că

va da măcar peste un pâlc de case, peste alţi oameni.

Pieri şi calea ferată. Lanul de porumb luă iarăşi locul grâului şi florii-soarelui, ridicându-se la înălţimea rambleului, apoi îl înghiţi cu totul. Pe când îşi croia drum, Milu zări spre miazăzi un copac şi imediat aproape, iţindu-se peste lujeri, o ţeavă subţire. Îi sări inima din piept.

Întâi se temu să creadă. Nu că s-ar fi putut înşela. Ţeava aia n-avea ce să fie decât coşul tractorului. Însă pe coşul de fum nu ieşea niciun fum. Nimerise într-un loc cu porumb bătrân, unde trebuia să se mişte cu băgare de seamă. Trecuse mult de amiază, mersese fără oprire şi era obosit. „Poate şi Tractoristu se odihneşte la umbra copacului. De-aia e oprit motorul şi nu scoate fum.”

Ori, mai degrabă, nu era tractorul de-l ştia el. Era altul, cu alt tractorist. Sau unul vechi, uitat printre lanuri, cine ştie de când. Păi, dacă era un tractor fără stăpân, putea să-l ia, să-l întoarcă, să-l ducă el prin noianul verde. Atunci, da, s-ar fi întors în sat mândru nevoie mare. Ce mutre ar fi făcut toţi. Şi Cocoşu, şi-alde Obretin şi felcerul şi toată lumea. Doar mă-sa mare nu l-ar fi văzut. I se umeziră ochii.

După aproape un ceas, ajunse la copacul cu pricina, unul zdravăn, cu coroana bogată şi înaltă, cu crengile groase. Sub pom însă, nici urmă de Tractoristu. Lăsă maceta şi se căţără iute, să se orienteze. Acuma vedea limpede. La nicio sută de paşi era tractorul pe care-l ştia. Îl recunoştea după întăriturile cabinei, după bulendrele legate pe acoperiş şi poziţia coşului, după lamele şi plugurile atârnate pe părţi.

— Nene! Strigă nesigur. Eu sunt, Miluţ. Am venit până aci…

Ce naiba… Dacă dormea în cabină, n-avea cum să-l audă. Coborî şi porni printre lujeri, spre tractor. Cumva, deşi bătrân, porumbul era liniştit, parcă amorţit. Astea erau ceasurile de toropeală ale după-amiezii. Ajunse la maşinărie în puţin timp. Cu grijă, să nu-l înţepe frunzele pe la spate, urcă pe scara de metal şi se opinti la clanţa veche. În cabina plină cu tot felul de desagi, coşniţe şi saci nu era nimeni.

— Băi, da’ ce… se enervă Milu. Apoi cât putu de tare: Neneee! Nu mai glumi, unde te-ai ascuns?

Unde să se ascundă? Nici n-avea unde. Sub tractor l-ar fi agăţat vrejii de dovleac ori porumbul tânăr, abia ieşit. Pe cabină

ori pe motor, l-ar fi văzut când a urcat scara. Poate s-o fi dus şi el, ca omul, să… Dar dacă ar fi stat prea mult într-un loc, nemişcat, l-ar fi terminat bătrânii, cu frunzele lor oţelite.

Se urcă pe scaun să privească prin fanta blindajului. Nu vedea decât tulpini de porumb, unduind leneşe, fie aplecate de vânt, fie că aşa aveau chef. Apoi, ochii i se lipiră de bordul maşinii. O grămadă de butoane, bumbi coloraţi, manete şi manivele mici. De-aici îl conduce, se lumină. Cu butoanele astea comandă plugurile, lamele. Şi de-aici… Da, văzuse *cheia în contact* şi înainte. Nu se lăsase Tractoristu să-l înveţe, dar atâta lucru furase Milu: dacă roteai de cheie, pornea motorul.

O învârti încet. Un sfert de cerc… jumate… Sări ca ars. Se-auziseră un trosnet pe dedesubt şi-un hârâit stins. Dădu drumul cheii, speriat. Zgomotele încetară. Milu îşi luă inima în dinţi şi învârti încă o dată, iar hârâitul reveni, obosit. Ţinu cheia răsucită până nu mai auzi nimic. De undeva, de jos, simţi miros de cauciuc încins.

Se stricase, ori rămăsese fără motorină. Omul fusese nevoit să plece, să-şi facă drum pe jos spre următorul sat, unde o fi fost acela. Necazul se petrecuse pesemne în urmă cu nişte zile, de-aia nu se mai vedea acum niciun semn. Orice cărare fusese închisă de porumbi şi celelalte, însă ăla era om curajos, n-ar fi şovăit s-o apuce prin lan. Şi mai mult ca sigur avea şi el maceta lui.

Porni să cotrobăie prin lucrurile din cabină. Descoperi un borcan cu magiun de prune, o pâine tare ca piatra… Găsi şi apă de băut, într-o canistră de plastic. Apoi desfăcu nişte pachete, scociorî printre coşniţe. O pereche de nădragi din doc tare, rezistent la frunze, şi ăia peticiţi ca ai lui. Erau mari, dar mergeau suflecaţi. O cămaşă. Risipi un teanc de scrisori. Vru să le-adune, să le ia în rucsac, dar imediat se gândi că Tractoristu o să se-ntoarcă după ele şi după tractor. Şi-o să se supere, negreşit. Bărbaţii nu se bagă unii în treburile ălorlalţi.

Altceva nu mai era. Doar un sac mare, culcat sub scaun. Un sac din beciul Inei, văzu îndată, după eticheta de carton. „Gâ… că… u… Grâu, silabisi, soi-gru-ia-tim-pu-riu-de-toam-nă…” Sacul era belit la gură, funia fusese tăiată şi o parte din boabe se revărsaseră pe podea.

— Aha, zise deştept.

De ce-l pitise sub scaun? Şi ce grăunţe erau astea? Mai mici

decât cele obişnuite, fără mustăţi ţepoase, ce fac rană în palme… Milu luă o mână de boabe şi se jucă vânturându-le. Nu mai văzuse aşa ceva. Parcă erau calde, numai bune de măcinat. Dar astea nu puteau fi doar boabe pe care să le zdrobeşti şi gata, să faci din ele terci… Păi, nu vezi ce scrie pe etichetă? Unde le duce Tractoristu? Cine ce să facă din ele, cui îi trebuie?

— Nene… mai strigă o dată, fără convingere.

Îndesă în rucsac pantalonii şi cămaşa. Apoi luă nişte boabe în pumni şi le vărsă într-o traistă pe care-o găsise într-un colţ. O fi ceva de ele, se gândi. Poate le-aşteaptă oamenii ăia de la Dunăre. Sigur le-aşteaptă. Altminteri nu se chinuia degeaba să le care cu el.

Coborî din cabină. Parcă se mai eliberase locul jur-împrejur, dar asta n-avea cum să se întâmple, o ştia prea bine.

— Or fi porumbii bolnavi, zise hlizindu-se de unul singur. Vi s-o fi aplecat, taică…

Dacă tot putea să se-nvârtă mai în largul său, dădu roată tractorului, ca un om mare, căznindu-se să-l cerceteze cu un ochi priceput. Uite, motorul s-a umplut de praf, dar cu o cârpă şi nişte vaselină o să fie ca nou. Uite, s-a ciobit fierul ăsta de coasă şi aripa roţii e niţel îndoită. Nu contează, o să meargă duduind. Parcă oamenii nu sunt plini de zgârieturi şi vânătăi… Şi ce, nu trăiesc mai departe? Trăiesc.

Se pregătea să se înapoieze la pomul sub care se adăpostise, când auzi iarăşi hârâitul acela. Însă nu umblase la nimic de data asta, motorul era ţeapăn şi deodată îşi dădu seama că zgomotul vine din lan. Dintr-un loc în care porumbii păreau mai bătrâni şi mai deşi şi mai greu de străpuns ca oriunde. Se duse cu grijă, încercând să pătrundă cu privirea unde n-ar fi vrut să se încumete cu mâinile şi picioarele. Dădu la o parte binişor câţiva lujeri şi, cumva de neînţeles, ei se lăsară îndepărtaţi fără prea multe nazuri. Zgomotul se repetă, mai puternic. O putoare grea se ridică deodată, la următorii paşi.

Era un hârâit greu, înecat, şi bâzâitul a sute, mii de muşte, care-l şi năpădiră fără veste, intrându-i în nas, în gură şi-n ochi, orbindu-l. Scuipă îngreţoşat şi tot vânturând mâinile, ca să scape de gângăniile care-l mâncau de viu, îşi pierdu echilibrul. Căzu înainte, pe palme, scufundându-se până la coate într-un soi de clisă duhnind cumplit. Bâzâitul îl asurzea. Abia putu să deschidă ochii, să vadă printre genele acoperite de muşte. Să

vadă ce este.

N-am ţipat eu. Atunci el. Nu, nici el n-a ţipat. Ca să ţipi îţi trebuie gură. Îţi trebuie gâtlej, obraji, limbă. Îţi trebuie piept… N-a ţipat el. Nu vreau să-mi amintesc. N-am ce să-mi amintesc…

Nu m-a văzut, nu m-a auzit. Ca să vezi, îţi trebuie ochi. Ca să auzi, îţi trebuie urechi. Şi nu mi-a prins mâna, nu. Ca să prinzi, ai nevoie de degete.

Dar ţipătul? Al cui a fost ţipătul? N-a fost niciun ţipăt. Mi s-a părut. Mi s-a părut c-aş fi fost eu. C-ar fi fost el… N-a fost nimeni.

N-am fost acolo. N-am văzut. N-am văzut nimic. N-am mirosit. N-am fost nicăieri. Am stat mereu aici, sub pomul ăsta. N-am ce să-mi amintesc…

E un loc bun de înnoptat. Am pâine şi magiun, am apă. Pot să mă odihnesc până mâine. Şi mâine? La drum, fireşte. Încotro? Înspre miazăzi, cum altfel? În partea aia trebuie să fie un sat, ori mai multe. Ori chiar Dunărea. Dac-o fi vreo apă cu numele ăsta.

Tractorul s-a oprit cu botul în direcţia bună. Care tractor? Nu e niciun tractor. N-am văzut nimic. Nu vreau să-mi amintesc… Nu e decât lanul mare, în toate părţile. Mi s-a părut. N-a fost niciodată nimic, decât lanul. Lanul şi cu mine. Şi de mâine încolo, la fel.

Ce bun e magiunul pe pâine. Mergea şi-un pic de lapte. Cum mi-aduce mamaie dimineaţa, într-o cană, abia muls de la vacă. Dar de-acuma sunt băiat mare. Pot şi fără lapte. Cum se văd toate, de-aici, din coroana nucului…

Partea a doua
DRUMUL

6

Nu mai fusese plecat de-acasă. Nu mai simţise aşa ceva. Habar n-avea ce poate să fie cu dorul ăsta, cu durerea lui. Şi-n loc să se domolească, durerea urca tot mai des din coşul pieptului, împletind un nod care-i îngreuna răsuflarea.

Noaptea trecută nu închisese ochii, căutând prin întuneric un semn al zorilor, ziua ce urma. Uite, parcă s-a albit niţel muchia cerului, acolo, drept în faţă, parcă s-a spălăcit negrul şi se face

cenuşiu... Însă nu era decât o amăgire, poate scântei de stele pe frunzele ţepene şi lucioase ale porumbului din zare, şi mai târziu o căzătoare tăind bolta, pierzându-se în beznă.

Adormi în cele din urmă şi-o visă pe mamaie, cu broboada decolorată de-atâta soare, ţinându-i părul. Aştepta nemişcată, să vină ceva din depărtare, de la capătul nevăzut al lumii. Pusese palma streaşină la ochi, iar Milu ştiu deodată că pe el îl aştepta. Dar nu vedea că stă chiar în faţa ei, la nici zece paşi?

„Bunică, strigă fără să mişte buzele, sunt aci, nu mă vezi? Aci, în faţa matale...”

Dânsa privea mai departe, prin el, dincolo de el, cine ştie unde, şi nu zicea nimic.

Nici nu se luminase bine, că băiatul se şi căţărase în pomul sub care dormise. Coroana umbroasă stătea rezemată pe crengile groase mai întâi cât trupul său, subţiindu-se apoi, pe măsură ce suia, cât un picior, cât braţul, ca degetul, totuşi vii, calde, pline de sevă. Acasă ar fi atins vârful în doar câteva clipe, strecurându-se prin hăţişul de frunze, strângând mâinile de ramuri ce i se-ntindeau. Însă acum se chinui minute în şir, împleticindu-se, cu respiraţia tăiată, de parcă n-ar mai fi ştiut calea, cu mâinile tremurând, plesnit de crengile subţiri, care se arcuiau când le scăpa printre degete.

Cât cuprindea cu ochii, lumea din jur unduia verde duşmănos, deosebit de cel al copacilor, pe care-i dibuia ici-colo, în întinderea vegetală, neatinşi de săbiile porumbului, de săgeţile grâului, de ştreangurile cârceilor furişaţi din colcăiala dovlecilor şi-a fasolei. Spre cei care supravieţuiseră floarea-soarelui scuipase zadarnic sute şi mii de seminţe, dar veninul ce stropea când se desfăceau nu răzbise scoarţa groasă, iar pământul îl sorbise la iuţeală. Pământul soarbe orice... În cele din urmă, floarea renunţase dovedită, lăsând în cercurile şi ovalele de sub arbori un covor de coji uscate, semn al neputinţei sale.

Să fi fost drumul bun către volbura aia tulbure, departe, cum te uiţi pe mâna dreaptă, hăt după valurile de lujeri nenumăraţi, fremătând? Înceţoşarea putea fi pleata răsfirată a sălciilor străjuind o luncă de pârâu, poate chiar ca pârâul prin care se furişau el şi Ina către şcoala părăsită, să sufle praful de pe pozele lui Jules Verne, dar mult, mult mai departe de casă. Ori altul la fel, ocolind, scăpând mereu din capcanele pe care i le întindea vegetalul, ducând altundeva, către altă casă.

Milu merse fără oprire de la amiază, când umbra i se strânsese în jurul tălpilor, doar o pată rotundă sub soarele ce pripea. Păşea grăbit, să n-apuce frunzele să se rotească spre el, mai mult pe la marginea lanurilor crescute în devălmăşie, pe-acolo unde porumbii erau piperniciţi şi înceţi. Când trecea prin dreptul lor, frunzele îl simţeau şi începeau să se mişte, dar în câteva clipe el era departe, iar săbiile se-ntorceau la loc resemnate, indiferente. Doar o singură dată unul din lujeri se aplecase brusc, să-l străpungă cu lama viguroasă, însă băiatul o retezase dintr-o mişcare cu secera lu' a bătrână. Şi mai avea la şold maceta pe care i-o lăsase tractoristul, dar o păstra pentru încercări grele, nu fleacuri de-astea.

Mergea din copac în copac, câte o sută-două de metri şi se oprea în cercul lor ocrotitor ca o ogradă, să-şi tragă sufletul, să chibzuiască pe unde s-o ia mai departe. Târziu după-amiază se-aşeză în cur sub un măr bătrân, plin de poame numai pe jumătate coapte. Mâncă mere pe săturate, iar la sfârşit stoarse în gură doi ciorchini rupţi dintr-o viţă leneşă, care nici nu se ostenise să-l apuce. Încheie cu câteva guri de apă. Jumătatea de bostan de care făcuse rost în zori, retezând vrejurile plantei, o păstra pentru mai târziu, pe fundul rucsacului, pentru masa de seară, acolo unde va fi ajuns să poposească.

Se opri când soarele nu mai avea putere, la adăpostul unui nuc pe care-l ochise încă de la amiază, un uriaş blând, vizibil de la mare depărtare. Nu se mai sătura să-i dea roată privindu-l, până ameţi şi se sprijini de trunchiul gros, luându-l în braţe.

Simţi deodată că trunchiul îi înapoiază cumva îmbrăţişarea.

— Hei, unchiule, zise bucuros, bine mai e la matale acasă… Lasă-mă să mă odihnesc un pic… n-o să-ţi fac nicio pagubă.

Mâncă restul de bostan, apoi dormi una bună, fără vise, prăbuşit într-un puţ de întuneric. Şi iarăşi o visă pe bunică-sa aşteptându-l şi din nou durerea îşi făcu culcuş în coşul pieptului, îngreunându-i răsuflarea…

Când se trezi era dimineaţă, dar nu mai recunoscu nimic împrejur. Cerul se învolburase, coborând la doar câteva sute de paşi, vânăt, aproape negru, apăsător. Şi vuia înfricoşător. Fulgerele porniră să împăienjenească văzduhul, urmate de bubuituri asurzitoare, parcă tot mai aproape. Milu alergă speriat în jurul copacului, dar nu îndrăzni să se îndepărteze mai mult,

căci lanul de porumb se înviorase brusc, simţind răcoarea furtunii, şi-i pândea orice mişcare.

— „Cărămidă nouă… dă, Doamne, să plouă… îngăima fără noimă, vorbe pe care le-auzise odată de la a bătrână, cărămidă rea… dă, Doamne, să stea…”

Ştia că e-n mare primejdie, dacă fulgerele s-ar fi apropiat şi mai mult, dar nu putea pleca de-acolo decât pe o ploaie mare, cu clăbuci, când săbiile de păpuşoi ar fi fost prea ocupate să soarbă apa nepreţuită, iar lui nu i-ar mai fi dat atenţie.

Şi-atunci se petrecu ceva îngrozitor…

Deodată îşi simţi pântecul răscolindu-se, cuprins de o durere ascuţită, care-i înmuie picioarele. Se duse împleticindu-se până la marginea ovalului de iarbă, dar acolo se opri speriat de mişcarea ameninţătoare a lanului. N-ar fi făcut mai mult de zece paşi şi săbiile l-ar fi străpuns dintr-o parte într-alta, lăsându-l să sângereze până la moarte. Şi-apoi s-ar fi descompus încet, hrănind plantele tinere cu putreziciunea lui.

Dar durerea din pântece era tot mai cumplită, şi cu fiecare secundă simţea că măruntaiele or să-i plesnească sub presiunea poamelor verzi, ce colcăiau bolborosind înăuntrul lui.

— Nu trebuie… nu trebuie… gemea, cu degetele încleştate pe burtă, ca şi cum ar fi putut să oprească ce se întâmpla acolo.

Fulgerele păreau că-i dau târcoale, îl căutau, îi dăduseră de urmă, puţin se sinchiseau de uriaşul sub care se adăpostise. Fulgerelor nu le pasă de cât de frumoşi, de bătrâni şi de buni sunt copacii.

Următorul trăsnet lovi la mai puţin de cincizeci de metri, aprinzând un pâlc de mesteceni tineri, cu un bubuit care rupse şi ultimul zăgaz. Băiatul fugi la marginea cea mai îndepărtată a ovalului, iar acolo îşi lepădă nădragii peticiţi şi se uşură cu obrajii arzând de ruşine. Îndată durerea tăioasă din burtă se potoli, dar Milu dădu într-un plâns înecat, cu sughiţuri.

— Nu trebuie… zicea iarăşi.

Nimic nu se mai putea face, aici a primit adăpost, iar el a murdărit casa bunului, blândului…

Nici nu mai îndrăznea să privească spre nucul mare, rămase deoparte, cu ochii în pământ, gândindu-se că nimic mai rău de-atât nu se mai poate petrece. Aşa că nu văzu fulgerul lovind trunchiul, doar o lumină orbitoare în jurul lui, care şterse tot, lanul, nucul, cerul, pământul, iar bubuitura îl ameţi, trântindu-l,

dându-i sângele pe nas.

Poate fusese mort un minut. Îl învie ploaia torenţială, palme de stropi pe obraji şi pe frunte şi pe bucile peste care nu mai apucase să-şi tragă nădragii. Erau plesnete reci, într-o clipă fu ud leoarcă, nici ochii nu-i putea ţine deschişi în ruperea de nori. Se repezi spre coroana nucului, dar acolo găsi trunchiul despicat în două, un hoit încă fumegând, foarte puţin, căci apa stinse iute ultimele urme de jar. Jumătate de arbore se prăbuşise în partea cealaltă, strivind o margine de lan. Cealaltă jumătate încă se mai ţinea dreaptă, cine ştie pentru câtă vreme, nu multe zile, căci rana era prea grea ca să se mai vindece. Până şi murind, unchiul făcuse în aşa fel ca să cadă departe de Milu, să-l ocrotească. Iar el…

Cerul începea să se lumineze parcă, pâcla se albea văzând cu ochii, departe, dar ploaia cădea în continuare, fără să slăbească. Milu îşi şterse faţa cu mâneca, îşi trase pantalonii, culese din cenuşă secera şi maceta. Găsi şi ştergarul în care învelise ultima bucată de mămăligă, acum moale şi sfărâmicioasă. O aruncă şi pe aceea în rucsac.

Fugi prin partea în care se prăbuşise jumătatea moartă a nucului, fără să se uite înapoi. Lanul era vrăjit acum de stropi, o vreme n-avea să-i dea lui atenţie, apa era mai preţioasă decât ciolanele sale slăbănoage. Alergă uşor la început, însă mai încolo pământul se înmuiase, transformându-se într-o clisă lipicioasă, care-i rămânea prinsă pe tălpi şi pe pulpe, îngreunându-l. Ba mai şi căzu de vreo trei, patru ori, cu faţa în jos, pierzând secunde preţioase ca să-şi scoată mizeria din ochi.

Trebuia să ajungă la următorii arbori, plopii pe care apucase să-i vadă aseară, nişte sute de metri mai încolo. Acum i se părea că ăia sunt la capătul lumii, că n-o să-i mai ajungă vreodată. Se sili să nu mai alunece şi să se strecoare prin părţile mai rare ale lanului, fără să încetinească pasul, fără să se rătăcească. Cu noroc, curând urcă o movilă şi văzu că se abătuse de la direcţia bună. Porni iar, încercând să se ferească pe cât putea de atingerea frunzelor, îndepărtându-le cu blândeţe când nu mai avea încotro. Iar ploaia era tot mai slabă. Când avea să se oprească de tot, nu-i mai rămâneau decât câteva minute.

Un pas… doi… trei paşi… Clisa îl apuca de picioare şi râgâia pofticioasă. Unul din tenişi rămase până la urmă scufundat, îl smulse cu mâna, bâjbâind, şi nu se mai opri să-l încalţe, merse

mai departe. Doi… trei… patru paşi… Peste creştetele lujerilor de porumb zări vârfurile plopilor, cu frunzele mici, sclipitoare, fluturând în bătaia stropilor… Patru… cinci… şase paşi… Parcă tot mai multe săbii păreau întoarse către el acum, lucind umede. Tot mai greu le dădea la o parte cu dosul palmei.

Brusc ploaia încetă şi soarele răzbi prin nori, pe un povârniş vaporos de lumină, lumină lină. Milu o luă la fugă, cu inima zbătându-i-se în piept, strângând în pumn coada secerii. Nu mai vedea vârfurile plopilor, se gândi înfricoşat că iar a rătăcit drumul, dar ieşi deodată într-o rarişte, iar pomii erau acolo, mulţumescu-Ţi, Mântuitorule Iisuse, mulţumesc… Vorba asta, pe care n-o băgase în seamă când o auzea pe a bătrână molfăind-o, o bolborosi de câteva ori, agăţându-se de ea.

Când mai avea câţiva paşi, unul din lujeri se arcui şi-l ajunse cu cea mai lungă din săbiile lui. Milu se rostogoli în luminişul păstrat de plopi, se târî cu ultimele puteri, pe coate şi pe genunchi, până la trunchiuri, se pitulă la rădăcina lor, scâncind cu ochii închişi. Mai târziu îşi recăpătă suflarea şi-şi scoase vesta de prelată, să cerceteze dacă l-au vătămat. Sabia străpunsese spatele, fără să-l zgârie.

Mergea mai mult noaptea şi apoi o bună bucată de drum la amiază, când pripea soarele şi plantele înţepeneau toropite, pentru un ceas, două, trei. Noaptea ele dormeau poate, iar Milu se întreba adesea ce pot să viseze, visau oare? Visau pesemne că s-au înmulţit peste întinderea toată, c-au înghiţit satele, unul câte unul, au hăituit oameni şi femei şi copii câţi vor mai fi fost, devorându-i înfipţi în ţepe, c-au doborât copacii şi-au astupat curgerile de ape.

Mergea şi noaptea fiindcă ele dormeau şi fiindcă vedea sus în adâncurile cerului Carul Mare şi Carul Mic şi Steaua Polară. Mai multe stele nu ştia, deşi ele clipeau cu miile deasupra lui, atâtea văzuseră el şi Ina în cărţile de la şcoală. Carul Mare şi Carul Mic. Şi Steaua Polară, de care aflase că arată spre miazănoapte. Se ducea de la un pom la altul, căutând să ţină linia dreaptă, să nu dea ocol ca prostul şi să se-ntoarcă de unde-a plecat.

Când moţăia cu bărbia-n piept, venea Ina şi-l bătea la cap mereu, de-ajunsese să-i fie lehamite de ifosele ei, acolo-i miazănoapte, prostălăule, şi la dreapta e răsăritul, iar la stânga apusul. Dar în partea ailaltă? În partea ailaltă e miazăzi. Într-acolo plecau *paserile călătoare*, când încă mai vieţuiau şi

treceau în zbor pe deasupra satelor, chiar şi peste satul nostru. Cocoare, berze, lebede, câte şi mai câte. Le-ai văzut tu cu ochii tăi, *paserile* astea? De ce nu le zici ca oamenii „păsări”, ce te fandoseşti, ce-i alea *paseri*? Şi ţi-au zis ele cum le cheamă? Ori le-ai ochit numai prin cărţi şi născoceşti acuma nişte nume, să faci pe grozava? Nu născocesc nimica, mi-a zis taică-meu, Cocoşu. Şi cocoşii au fost tot *paseri*, demult de tot, şi celelalte orătănii care se-adăpostesc prin curţile oamenilor, doar că nu le mai ajută aripile să zboare. Iar în afara ogrăzilor au rămas numai păsările cele mici, pe care lanurile le-au iertat, fiindcă nu fac stricăciune. Prepeliţe, vrăbii, bibilici de lan.

Ei, de-ar fi avut aripi să treacă pe deasupra lanurilor… Dar n-avea. Ţinând Polara în spinare, nopţile când putea merge şi cerul era senin, ar fi ajuns poate, în cele din urmă, la miazăzi, într-un sat ca al lor, cu un pârâu ca pârâul lor, cu o luncă plină de pomi, ca a lor.

Mamaie, da’ de ce nu ne mutăm noi cu toate cele în coasta pârâului, unde nu răzbesc nici grâul, nici floarea-soarelui, nici porumbul, nici ştreangurile de bostan şi fasole… De ce ne rupem spinările în fiecare zi, de dimineaţă, şi ne sângerează deştele şi ne lăcrimează ochii a praf şi-a soare, doar ca să ţinem locul deschis în dosul curţii şi ceva mai departe de ea?

Că aici e casa voastră, tolomacule, răspundea Ina în locul bunică-sii, ştii tu să ridici altă casă în luncă, poţi tu să trăieşti fără pereţi în jurul tău, fără acoperiş şi streaşină de ploaie, fără sobă de gătit? Îl încuia mereu cu întrebările, noroc că se trezea şi nu mai era nevoie să se screamă pentru un răspuns deştept.

Porumbul se rărise din ce în ce mai tare, apoi se retrăsese, lăsând treptat locul florii-soarelui şi ceva mai încolo grâului, unele holde mereu coapte, mereu frumoase, altele verzi şi încă mici de tot, doar până la pieptul omului, vălurind de-ţi venea să-ţi treci palma peste suprafaţa unduitoare, ca mângâind un macat din cufărul bunicii. Dar asta ar fi fost ultima mângâiere, vezi bine.

Începu să domnească floarea-soarelui, mai întâi câte-un fir răzleţ, unul aci, unul colo, pe urmă pâlcuri, din ce în ce mai dese. Porumbii se-nvecinau şi se-amestecau cu spicele aurii, însă grâul şi floarea-soarelui nu se puteau suferi, se-mproşcau de câte ori le venea la îndemână cu seminţe otrăvitoare, boabe şi mii de săgeţi minuscule, ucigaşe. De-aia între cele două

popoare rămâneau mereu locuri sterpe, cărări goale pe care Milu putea înainta cu băgare de seamă.

Pălăriile, unele negre de-atâtea seminţe, altele pline de flori tubulare minuscule, îmbrobodite cu vesele petale galbene, se roteau uneori spre el, cu zecile, dar apoi îi întorceau spatele, preocupate de lumina soarelui, de zumzetul albinelor, de altele. O dată, o lucrătoare cât palma veni şi se-aşeză pe umărul băiatului, obosită poate de-atâta trudă printre florile dornice să fie însămânţate, dar îşi luă zborul înainte ca el să se sperie cu adevărat.

Şi Milu mergea. Îşi încropise din mâneca sfâşiată nişte legături cu care-şi ţinea tenişii agăţaţi de gât când se mai vedea nevoit să umble prin clisă, să nu mai păţească ce păţise în noaptea de pomină. Iar dacă-i fu limpede că lanul de porumb se sfârşise cu adevărat, îşi luă inima-n dinţi şi hăcui cu maceta câţiva ştiuleţi mai grei, prea graşi ca să se poată feri la timp. Când îi frângea în două, răzbit de foame, din miezul coceanului acoperit de boabe se scurgea un lichid alb, bun la gust, săţios. Îşi umplu rucsacul şi sânul cu ştiuleţi, după ce fu sigur că pănuşele tăioase nu mai mişcă. În traista cu grăunţe bune, de la Tractoristu, nu punea nimic altceva, să nu se-amestece între ele. Aia rămânea legată.

Către sfârşitul celei de-a patra ori a cincea zile, atinse colinele. Le văzuse mai înainte, privind din vârful pomului. Ceea ce crezuse c-ar fi ceţurile verzui ale luncii era de fapt o coamă molcomă de deal, care crescuse cu fiecare bucată de mers. Cât cuprindea cu ochii, spre răsărit şi spre apus, părea că se-ntind dealuri blânde, numai bune să le treci cu piciorul.

Peste tot, pe pielea acestor uriaşi tolăniţi, zeci, sute, mii de copaci, pâlcuri de mesteceni fraţi tineri, stejari mari ale căror crengi răşchirate rezemau cerul să nu cadă, crânguri, lăstărişuri întortocheate, de nepătruns, paltini şi arţari sprijinindu-se unii de ceilalţi, vişini sălbatici, castani, frasini, goruni, dar şi peri, pruni, tei. Iar corcoduşii înfloreau peste tot, se scuturau în palele de vânt ce le răscoleau coroanele şi unii înfloreau din nou, chiar în vreme ce-i privea.

— Hiii! Îşi dădu Milu drumul, luându-se cu mâinile de păr de-atâta bucurie.

Alergă printre trunchiuri, sări cu braţele şi picioarele răşchirate pe o tufă de liliac cât toate zilele, moale şi frumos

mirositor ca plăpumile de învelit ale bunică-sii. Iar ţesătura de ramuri îl primi cu dragoste, rostogolindu-l la loc sigur, pe pământ.

— Asta-i… se înecă băiatul. Asta-i… *fenomenal*!

Nu-i venise pe buze ceva mai potrivit decât acest cuvânt pe care el şi Ina îl găsiseră sub o poză din cărţile şcolii. Şi-l repetă de nenumărate ori, căci în faţa pădurii nu putea spune doar „grozav”, „frumos”, ori altă asemenea prostie.

— Fenomenal, fenomenal, striga tăvălindu-se prin iarba moale. Grozav de fenomenal!

Iar arborii îl îngânau în cor, pe mai multe voci, un popor cumsecade, îngăduitor cu năzbâtiile sale. „… Nal… zav… nal…”

Era în Rai. Iar îl ajungea din urmă povestea, cum o zicea a bătrână, că dacă se-ndura să-şi dea drumul la vorbă o făcea să pară adevărată. Simţea nelămurit că lumea de-acuma era, cumva, urmarea acelui furt iscat din minciuna unei muieri. N-ar fi putut să aşeze pricinile în vorbe, dar i se-arăta limpede că după ce nărodul de Adam muşcase din măr, porumbul, grâul, sfecla, floarea-soarelui şi celelalte se supăraseră pe oameni şi, uite, se războiau cu ei, gonindu-i în afara Raiului, cât mai departe de siliştea lui.

Raiul era un sat depărtat, o aşezare de oameni în care porumbul e mic de tot, cât iarba, numai bun să-l creşti într-un ol cu pământ, să-l uzi cu dragoste în fiecare zi şi să-i vorbeşti frumos. În satul ăla, câmpul de jur-împrejur era gol şi nu creştea nimic pe el decât iarbă şi pomi. Meri şi pruni şi vişini şi peri şi nuci. Şi alte soiuri. Pomii creşteau, cât dealul de înalţi, vişinele erau cât un cap de om, iar merele cât Milu de mari. Iar printre pomi se putea *vedea*. Până la marginea lumii, unde cresc munţii, cum vedea el când se urca pe catargul antenei.

În ţinutul ăsta, fără lanuri, ar fi lenevit el şi Ina şi-ar fi muşcat dintr-o vişină amândoi şi-ar fi căscat gura la pomii cei mari, în vreme ce bunica ar fi îngrijit răsadurile de fasole pitică şi rândurile de roşii mici, cât pumnul unui copil. Şi-ar fi avut grijă să nu muşte din niciun măr şi-ar fi silit-o pe fată să zică mereu adevărul, să nu mai fie alungaţi de porumbii asmuţiţi pentru ispăşirea păcatelor. Da.

Rămase la liziera pădurii, pe de-o parte fiindcă se temea să

nu se piardă în ascunzişurile nenumărate, al căror rost n-avea cum să-l desluşească aşa de iute, deşi ar fi fost de-ajuns, pentru început, să ia coama pieptiş, iar sus de tot să mai urce o dată în vârful celui mai fălos dintre arbori şi să-şi facă ochii roată. Pe de altă parte, voia să stea cât mai mult în preajma lanului care acum nu-l mai putea ajunge. I se bucura inima privind spicele şi lujerii legănându-se la depărtare sigură. Şi petrecu ceasuri întregi aşezat pe un trunchi căzut, desfătându-se, cu ochii pe duşmanul care se zbătea neputincios la picioarele lui, ba chiar într-un rând adună câţiva bulgări de pământ şi-i zvârli într-acolo, fără putere însă.

Apoi mâncă tot ce cărase cu el de-a lungul traversării şi dormi fără încetare o noapte, o zi şi încă o jumătate de noapte. Muşchiul şi ramurile îi erau aşternuturi, frunzele strânse cu braţul – pături. Se trezi doar o dată, să-şi potolească setea dintr-un izvor ascuns, care se dăduse de gol susurând cu uşuratică veselie.

În a doua noapte se sculă să privească luna şi stelele. Oare ce se petrecea pe acele lumi strălucitoare? Să le fi năpădit şi pe dânsele porumbul mereu verde, cu frunze tăioase ca săbiile, grâul de arici înţepători, floarea-soarelui? Se luptau oare oamenii de pe Lună să nu le între şi lor cârceii viţelor în bătătură, să nu le dărâme gardurile, să nu le coşcovească şi să le mănânce pereţii? I-ar fi plăcut să ajungă acolo, să vadă toate astea.

În dimineaţa următoare hoinări de-a lungul lizierei, într-o parte şi-n alta, băgând de seamă să nu se afunde prea mult în încăperile umbroase, fără capăt, pe care le alcătuiau bolţile de arbori. Creştetele lor se îngemănau şi pesemne rădăcinile de sub scoarţa pământului nu se mai deosebeau unele de celelalte. Mergând, nu contenea să vorbească singur, cum se obişnuise în ultimele zile, să scape de urât şi să mai prindă curaj.

— „Nalt cât casa… galbin ca mătasa… şi-n vârful spicului… firul mărgăritului”, zicea o vorbă învăţată de la bunică-sa, o ghicitoare, adică una care ascunde un înţeles, ceva pitulat în chiar înţelesul cuvintelor.

Asta era despre grâu, însă Milu nu recunoştea tot ce spunea. „Nalt cât casa” da, nu o dată ocolise holde atât de mari, uneori verzi, alteori galbene, mii şi milioane de adulţi copţi, dar cum adică „firul mărgăritului, în vârful spicului”? Vorbea pesemne

despre ceva preţios care stătea la păstrare înăuntru, însă niciodată nu găsiseră nimic, el şi a bătrână, când smulseseră cu grijă săgeţile mici şi zdrobiseră boabele, să facă din ele terci cu apa dintr-o ulcică.

Vorbă-nevorbă, o îngâna mereu în preajma grâului, încredinţat că-i e de folos, un descântec care-l ferea de răutatea spicelor. Mai ştia şi altele, învăţate pe de rost tot de la mă-sa mare, pe când ea le mormăia mânuind secera, în genunchi.

Cât putea să-şi dea seama, pădurea, pentru că de-a lungul vremii crescuse foarte deasă, ţinuse piept duşmanului.

— Păi? Chibzui ca un om mare. Apă este… Umbră berechet… Pun pariu că dacă ne dăm osteneala găsim o mulţime de-ale gurii. N-avem vacă, dar om vedea mai încolo. Acum nu facem mofturi la mâncare. Ină, tu ce zici, fată?

Ştia că nu se află acolo, cu el, nu-l bătuse soarele-n cap, nu aiura de sete ori de oboseală. Dar îi era bine când îi vorbea, chiar dacă ea nu se ostenea să-i răspundă.

Se plimbă până la amiază, minunându-se de frumuseţea ce i se-nfăţişa.

— Şi-atunci ce să mai plecăm altundeva? Întrebă. Ce, nu ne e bine aci? Poate nici nu mai e alt sat pe lume, afară de-al nostru, şi noi umblăm de zurlii. Pe când aci… He-he-heeeiii! Strigă în palmele făcute pâlnie.

Iar pădurea îi răspunse încă o dată, răbdătoare, „heeeiii” … Ce semne de prietenie putea să mai ceară? Dar la amiază, răzbit de curiozitate, nu se mai putu stăpâni. Se repezi spre coamă, printr-o rarişte care ducea sus. Acolo îşi trase sufletul şi se căţără într-un gorun ce părea căpetenia tuturor. Cercetă împrejurimile.

Pădurea nu se-ntindea până la orizont, cum i se păruse în prima zi. Acum vedea bine, dealurile erau doar încreţiturile unui singur masiv, o copaie uriaşă, răsturnată cu fundul în sus. Nici într-un capăt, nici în celălalt copacii nu răzbiseră prin întinderea de porumb, şi grâu, şi floarea-soarelui, ci rămăseseră pe această insulă lunguiaţă, împresuraţi de verdele duşmănos vârstat cu auriu, care se pierdea în cele patru zări.

Ba, mai mult, i se strânse inima zărind la poalele înălţimilor numeroase trunchiuri prăbuşite, albe de uscate ce erau, năpădite de cârcei şi lujeri firavi. Lujerii ăia erau prea tineri ca să fi răsărit de mai mult de o zi-două şi privindu-i Milu înţelese

că acolo se dădea o luptă pe viaţă şi pe moarte, fără strigăte, fără lovituri neaşteptate, doar răbdare perfidă şi agonie…

Copacii ţineau unii de alţii, apărându-şi spatele, strivind sub călcâiele de rădăcini noduroase colcăiala care se-apropia cu umilinţă prefăcută, să-i înlănţuie şi să-i sugrume. Iar împrejurul lor, peste tot, culorile vii, verdele şi galbenul ţipau „moarte”. Se furişau pe dedesubt, milimetru cu milimetru, până când păienjenişurile lor de rădăcini subţiri se-adunau destule cât să le sufoce pe cele ale arborilor, surpau pământul sub ei, reuşind să doboare câte unul, în răstimpuri. Şi nu pierdeau vremea, începând îndată să germineze lăstari noi, cu zecile, ca să desăvârşească omorul. Cine avea să învingă în cele din urmă?

Carevasăzică aşa stăteau lucrurile… Se perpeli multă vreme, descumpănit, gândind ce să facă, iar gândul cel bun întârzia să apară. Ar fi putut rămâne aici, în Raiul pădurii, unde arborii l-ar fi ocrotit ca pe unul de-al lor, iar el i-ar fi ajutat să ţină la distanţă moartea verde.

— După mineee! Strigă deodată sărind în picioare.

Ridică maceta şi fugi dintr-o parte în alta, urmărind duşmanul închipuit, încolţindu-l fără milă acolo unde-l prindea. După numai cinci minute, câmpul de luptă era acoperit cu trupurile celor răpuşi, în cea mai mare parte lujeri de porumb bătrâni, trecuţi prin multe bătălii, vicleni, cruzi, nemiloşi, nişte hoituri acum, sub tălpile lui. Îşi închipui cum, înainte de-a-şi da duhul, unul din ei se luptase cu înverşunare, rotind cinci-şase săbii tăioase, cu care reuşise să-l rănească la umăr. Însă asta nu mai avea importanţă, copacii toţi, de la cel mai mic la ăl mai bătrân, se-aplecau împreunându-şi coroanele pentru a se închina acestui luptător neînfricat, care salvase cetatea de la pieire. Cetatea lor.

Se jucă iarăşi de-a bătălia până când obosi şi gândurile începură din nou să-i dea târcoale, sâcâindu-l. Cetatea… duşmanul… Pentru asta plecase de-acasă, de-aia fugise după sfârşitul bunică-sii, în loc să rămână să-ngrijească de toate alea? Şi dorul îl lovi deodată în mijlocul pieptului, atât de dureros că-i smulse un suspin lung.

Noaptea îi visă pe toţi. Pe mamare-sa, pe Ina, pe Cocoşu mereu abţiguit şi cu capsa pusă, alte câteva feţe înceţoşate, de care nu reuşea să lipească nume. Ba şi pe tractoristul singuratic, dispărând în lanul de porumb cu maşinăria lui *fenomenală*, mai

grozavă decât *submarinul* căpitanului Nemo, care cucerea mările şi vieţuitoarele lor.

În noaptea aia visă nucul despicat de trăsnet şi-un foc mare ce gonea peste lanuri, lăsând în urmă doar cenuşă fierbinte, din care creşteau fuioare de fum. Dar chiar visând ştia că aşa ceva nu-i cu putinţă, că flăcările nu se lipesc de lujeri, iar seva dinăuntrul lor le stinge cât ai clipi. Cu toate astea, vecinătatea focului îi făcea bine, îl făcea să se simtă puternic.

La fel de puternic se trezi în zori. În aer, stăruia un zgomot surd, alcătuit din împletirea mai multor sunete subţiri, nedesluşite, ca sforile într-o funie. Zile şi nopţi la rând ascultase doar susurul lanurilor în vânt, foşnetul ploii, tunetele, zumzetul gros al bondarilor şi al lucrătoarelor sărind de la o inflorescenţă la alta, pline de polen, vrăbiile. Dar acum era altceva.

Se ridică sprinten, cu inima uşoară. Adună porumbi de pe lizieră, unde lujerii erau firavi şi cumva supuşi, de parcă pădurea cumva i-ar fi îmblânzit. Îşi făcu provizii de drum, căutând şi cartofi sălbatici buni la gust, cu băgare de seamă, să nu-i încurce cu gogoaşa-dracului. Le băgă pe toate în rucsac, umplu sticla de plastic cu apă proaspătă de izvor. Era gata.

De la înălţimea gorunului cercetă iarăşi lumea înconjurătoare. Zăbovi mult de data asta, tolănit într-un scaun de crengi, căutând să desluşească în depărtare cât mai multe amănunte, să le înţeleagă, să şi le întipărească în minte. Copaia împădurită se ducea spre miazăzi. Faţă de locul în care stătea cocoţat, versantul cobora cale lungă, lin, mult mai lin decât acela pe care venise în urmă cu trei zile. Avea să-i ia o vreme ca să străbată poporul de copaci şi arbuşti, iar dincolo de ei începea lumea nesfârşită şi pestriţă, cu milioane de pete galbene şi negre, a florii-soarelui. Băiatul scuipă înciudat.

Dar când soarele urcă spre amiază şi se apropie vremea cea mai bună pentru plecare, descoperi ceva, aproape de orizontul pe care socotise cum să-l atingă pe un arc mare, sprijinit de mai mulţi arbori singuratici. Părea un şir de plopi subţiri, o linie dreaptă întinzându-se pe câţiva kilometri, ca un drum. Aerul cald tremura în depărtare, tulburând chiar şi privirea lui tânără, însă pe măsură ce avea să se apropie urma să vadă mai limpede ce este. Până acolo trebuia să facă un singur lucru. Să scape nevătămat din lan.

Când se răsuci să îmbrăţişeze scoarţa gorunului şi să coboare,

îi sări inima din piept. La nici doi metri de el, pe-o ramură subţire, care încă se mai legăna, poposise o pasăre cu penele minunate. Asemenea culori nu mai văzuse vreodată, nici în satul lor, nici în lanurile împrejmuitoare, locuite doar de vrăbii cenuşii, guguştiuci şi stoluri de ciori. Vietatea îşi răsucea capul mic, cu creastă, dintr-o parte în alta, aţintind asupra lui Milu când un ochi, când pe celălalt. Îl cerceta cu atenţie, dar nu se temea de el, nu într-atât încât să-şi ia zborul.

— Şşş, făcu băiatul, încercând să n-o sperie.

O privea, minunându-se cum încape viaţa într-un trup atât de plăpând, cum încape puterea de a trăi, de-a respira, de-a zbura, de-a se înmulţi în lume. Simţea crescând în el blândeţe, şi nu-şi mai putu dezlipi ochii de penele stropite cu toate culorile curcubeului, ca şi cum o bucăţică din lanul veninos de floarea-soarelui zburase în pădure, prefăcându-se în ceva fermecat, neprimejdios.

Iar când îndrăzni să întindă mâna spre ea, încet de tot, aproape fără să respire, pasărea Raiului deschise ciocul şi scoase un sunet subţire, dulce-acrişor, un şuierat continu ca aţa, în care spre sfârşit clipoceau picături sclipitoare. Vasăzică asta era funia de zgomote nedesluşite pe care-o simţise în zori… Ca la un semnal, văzduhul pădurii se umplu de cântece, zeci, sute, cântecele păsărilor.

Plecă înainte de prânz, socotind să atingă marginea lanului de floarea-soarelui în ceasurile cele mai calde, când pălăriile toropite îl lăsau să se scufunde în lan şi să-l străbată cu pas potrivit, destul de iute cât să nu fie simţit la timp. În vreme ce cobora panta uşoară, cântecele porniră din nou, pentru scurt timp însă, iar vântul făcu să foşnească frunzişul arborilor, milioane de şoapte însoţindu-l ca bun-rămas.

— O să mă-ntorc, îi veni să le promită prosteşte, o să vedeţi, într-o zi…

Intră în lan fără să privească înapoi, cu inima grea, dar ceea ce-l chema de dincolo era mai puternic decât această durere trecătoare. Mergea întins, cu braţele pe lângă corp, căutând pe cât cu putinţă să nu atingă nimic, decât dacă n-avea încotro. Floarea-soarelui îl depăşea cu mult, nici n-apucau pălăriile să simtă că trece ceva pe sub ele, iar el era deja departe, cătând mai degrabă la cârceii viţelor de tot felul şi-ai fasolei, şi-ai

bostanilor, care se-ncolăceau pe lujerii florii, agăţându-se uneori, fără spor, de gleznele lui. Dar dacă într-o bună zi or să înveţe să-l pârască florii-soarelui? Dacă florile între ele or să înveţe să şi-l arate unele altora de la depărtare, să fie pregătite? Şi dacă…

— Iar începi, fă, Ino, cu prostiile tale? Zise Milu, supărat că, deşi ea nu era acolo, cu el, gândurile ei îşi făceau loc printre ale lui.

Ca să se ferească de belele, porni să-ngâne altă vorbă de la bunică-sa, una pentru floarea-soarelui.

„O mie de frăţiori… o mie de dinţişori… stau înfipţi câte şi-o mie… într-un fund de farfurie…”

Era bună şi-asta, de folos. În jumătate de ceas ajunse nevătămat la primul popas, unde se-aşeză să-şi tragă sufletul, în umbra salcâmului. Întâi vru să se caţere, să vadă dacă e pe drumul ăl bun, dar se dădu iute bătut, căci unele dintre ramuri aveau spini lungi şi ascuţiţi, care i-ar fi intrat în palme. Nu te duşmănesc, unchiaşule, îşi zise Milu, că mata nu te-ai făcut ghimpos ca să mă zgârii pe mine, ci doar să te aperi. Eşti numai un moşneag arţăgos şi posac, care vrea să fie lăsat în pace…

Oricum, apucase să vadă destul peste pălăriile florii-soarelui şi mai merse un ceas, din copac în copac, şerpuind. Marele lan strânsese laolaltă floarea-soarelui de toate felurile. Erau adulţi ca prăjinile, mult mai înalţi ca el, pe sub frunzele cărora, mari şi zimţate trecea asemenea unei umbre iuţi. Erau familii cu sute de rubedenii, pregătindu-şi înflorirea în acelaşi timp, altele care o făcuseră mai demult şi-acum fremătau atingându-se mulţumite una pe cealaltă, mândre nevoie mare de ce-avea să vină. Erau tulpini cu pălării grele de seminţele negre, ce nu mai împroşcaseră de multă vreme nimic, cum o făceau plantele de la marginea lanului, pierzându-şi obişnuinţa, păstrându-se numai pentru înmulţire. Erau şi pui fragezi, mici până sub genunchi, pe care Milu îi călca sub tălpi nepăsător, fiindcă ei nu se puteau plânge celor mari.

Pălăriile priveau toate către locul răsăritului de soare, nemişcate, iar pe la marginile lanului Milu se folosea de nemişcarea asta ca să treacă prin spatele lor, unde se putea. În două-trei locuri zări turme mici de conopide muşcătoare, pe care le depăşi fără teamă, că doar nu era atât de nărod să calce chiar în mijlocul cuibului de frunze creţe.

El nu-şi prea bătea capul, însă mamaie-sa şi Cocoşu şi alţi oameni din sat vorbeau mereu despre cum încolţeau plantele primăvara şi se coceau vara, despre cum le culegeau toamna, ca să facă din ele mâncare, să aibă ce pune pe masă iarna. Însă acum pomii înfloreau şi dădeau roade tot timpul anului, de la un capăt la altul. N-aveau încotro, ca să nu-i dovedească lanurile care veneau din toate părţile.

— De ce se face iarnă, mamaie?

Ca să le fie la oameni frig şi să ningă, să fie ziua mai scurtă decât noaptea, nici n-apuci bine să te iei cu treaba şi trebuie s-aprinzi lampa, să vezi prin casă înainte să te bagi sub plapumă. Ca să se facă rece, atâta de rece că nu mai creşte nimic nou din pământ şi ce-a crescut se face ca fierul secerei şi al coasei de tare, de nu te mai poţi strecura niciun pas niciâncotro, şi nu mai poţi secera nimic. Până la primăvară. Ca să se facă frig şi să nu mai poţi umbla fără tenişi prin bătătură, în picioarele goale, să vânturi ţărâna, să te joci de-a norii de pe cer coborâţi aci, lângă tine. Atâta de frig că-ţi curg mucii şi te dor degetele picioarelor de mori când vii de-afară şi le pui pe plita fierbinte…

„O mie de frăţiori… o mie de dinţişori…”

Nici nu mai ţinuse socoteala pomilor, atâta ştia negreşit, că se-apropia de şirul plopilor. În curând avea să se oprească acolo, fiindcă nici soarele nu mai ardea foarte tare, nu voia să se trezească astea, să-l scuipe. O sămânţă-două mai luase el când secera cu bunică-sa şi se-apropia prea mult de pălăriile stinghere din porumbi, grozăvindu-se. Ustura al naibii, dar se freca iute cu mălai mestecat în gură, până se domolea usturimea. Însă la câte scuipături ar fi încasat acuma, într-un minut i s-ar fi umflat capul ca o lubeniţă roşie din care curg zămurile.

— La ce v-o zice florile-soarelui, că soarele e bun, drăguţul de el, pe când voi… bodogănea nemulţumit.

Ajunse la ţanc, când ele începuseră să-şi piardă interesul pentru focul din cer şi se dezmeticeau cătând la cele ce se petreceau prin apropiere. Plictiseala era mare de când toate vieţuitoarele mari fuseseră vânate şi pălăriile nu mai aveau ce să ia la ţintă. Milu urcă în patru labe un taluz acoperit cu iarbă, pe muchia căruia se înşirau zeci de plopi.

Era într-adevăr un drum. Un drum ciudat, fără început şi fără sfârşit. Soarele apunea încet în spatele lui Milu, de cealaltă

parte începea un alt lan fără capăt, dar cum privi în stânga şi-n dreapta văzu că drumul nu se termină în nicio direcţie. Se pierdea pur şi simplu în zări, mărginit din loc în loc de copacii înalţi şi subţiri.

Însă nu asta era ciudăţenia. Milu se aplecă, uimit de asfaltul cenuşiu al drumului, nu era ca ăla din satul lor, pe care arşiţa şi îngheţurile şi ploile îl mâncaseră. Simţi sub palme cât e de tare, ca piatra, dar într-un fel mai elastic, neted, drept. Ţopăi de colo-colo şi-şi târşâi tălpile, să-l încerce. Apoi trebui să renunţe, ca să se pregătească de înnoptat. Mâncă pe săturate, rezemat de trunchiul unuia dintre plopi, cu ochii la pândă, să prindă ultimele amănunte ale lumii, înainte de-a se lăsa întunericul. Departe, foarte departe pe netezimea drumului distingea ceva ca o gâlmă neagră. Rămase cu ochii aţintiţi asupra ei minute în şir, socotind ce-ar putea să fie, dar, văzând că nu se întâmplă nimic, nu-şi mai bătu capul. Doar înainte de-a aţipi, se gândi că de dimineaţă, pe soare, trebuie să vadă ce e.

7

Când s-a trezit, deja era lumină. Aerul sclipea răcoros în jur, iar umbrele începuseră să alunece lent, pe măsură ce soarele prindea puteri pe boltă. Milu căscă întinzându-se, ca acasă. Şi imediat simţi viaţa zbătându-i-se în picioarele şi braţele subţiri, cum i se-ntâmpla în fiecare dimineaţă când îl trezea mamaie-sa Lisandra. Se mai întinse o dată, din răsputeri, îi veni să chiuie şi să ţopăie, dar îi trecu repede.

Avea să fie o zi frumoasă, poate mai călduroasă decât aia de ieri. Numai nişte figuri de nori curgeau pe cerul albastru şi se deşirau fără vlagă. Stătu o vreme cu ochii pe ei, închipuindu-şi că sunt insule şi ţărmuri, ca alea din pozele cărţilor.

Spre răsărit, lan cât se vedea cu ochii şi parcă-parcă, la orizont, coamele împădurite pe care le părăsise ziua trecută, neclare. Spre apus alt lan, parcă şi mai mare, că nu se vedea nimic dincolo de el, doar o oştire fără sfârşit de pălării galbene cu negru, pe tije păroase ca picioarele scârboase de păianjeni.

Sub picioare drumul, cu învelitoare cenuşie, tare, brăzdată de crăpături subţiri de-a lungul şi de-a latul, iar de-o parte şi de alta, fără început şi fără sfârşit, cele două şiruri de plopi, venind de nicăieri, spre nicăieri.

Ori poate spre Piteşti. Asemenea drum nu putea să ducă

decât la Piteşti. Şi picioarele începură să păşească singure, de parcă drumul însuşi curgea pe sub el, apropiindu-l singur de ţintă. Care ţintă?

Milu se potoli, că nu era mucea, cum zisese Tractoristu, nu sărea cu capul înainte. Se-ntoarse să-şi ia lucrurile, rucsacul cu ceva merinde păstrate din ajun, traista cu grăunţe bune. Cântări iar nesfârşirea drumului, către gâlma pe care-o dibuise aseară, înainte să-l ia somnul. Era tot acolo, parcă mai de-adevăratelea cumva, mai limpede, dar tot departe. Măcar ştia cum stă.

Asta să fi fost ţinta, pentru început. Porni într-acolo fără să se grăbească, aşezând un pas după celălalt, cum şi-amintea de răbdarea cu care el şi bunică-sa hăcuiau la porumbul din jurul casei, rând după rând, rând după rând...

Pas după pas... Pas după pas...

Mergea fără să slăbească mogâldeaţa din ochi, însă gândurile fugeau care-ncotro, în toate direcţiile. Cum de nu înghiţise floarea-soarelui drumul ăsta minunat, cum de nu-l împroşcase cu miile ei de seminţe veninoase? Poate că asfaltul care-l acoperea semăna cu scoarţa de copac bătrân, la care n-avea spor coana mare, şi-o făcuse să se lase păgubaşă. Ori nu se putuseră înfige rădăcinile ei îmbârligate în ce era dedesubtul drumului, vreo piatră specială, adusă de la *combinat*. Le şi vedea, cum se zvârcolesc ronţăind la bolovani, până se chirceau ostenite peste putinţă, se uscau.

Ăsta sigur era drum pentru tractorişti. Aici se-adunau ei de prin toate colţurile lumii, să vorbească de-ale lor, să socotească planurile de atac care aveau să izbăvească satele de porumbi, de floarea-soarelui, de grâu şi bostani. Aici veneau din lumea largă, cu maşinile lor minunate, le opreau pe drum, ca pe nişte vite blânde, obosite, şi jucau jocuri născocite de ei, cu căpăţâni moarte de conopidă muşcătoare, pe care le rostogoleau într-o parte şi-n alta. Pe urmă se-aşezau, grupuri-grupuri, la umbra plopilor, dezlegau ştergarele cu merinde şi destupau ploştile înfundate cu coceni de porumb răpus. În aerul amiezii ori al serii, mai ştii, zburau ca păsări glumele şi cântecele şi înjurăturile, alea de-nveselesc femeile şi dau putere bărbaţilor.

La urmă, aliniau maşinile grozave, una-n spatele celeilalte, dar mai la distanţă, aşa, să nu se betegească între ele, şi-o porneau încet, spre Piteşti, duduind, păcănind, fumegând. Era un alai de groază, ţi se zbârlea părul pe ceafă şi pe mâini, chiar

om fiind, darămite lanurile, care – de-ar fi avut picioare, ar fi luat-o la sănătoasa până hăt spre Dunăre şi dincolo de ea. Iar în fruntea şirului de neînvins, în fruntea tuturor, zbiera ordine Tractoristu, care fusese la ei în sat. „Tot înainte!”, „Nu vă abateţi!”, ori aşa ceva.

Milu se opri la vreo cincizeci de paşi de ţinta lui. Vedea limpede că e o maşină, însă mult mai mică şi spoită ţipător cu albastru, pe alocuri, unde n-o mâncase rugina. Stătea pe roţi de gumă, găurite, dar ce era mai rău, n-avea seceri ori lame. Nici răngi ghimpate, nici coase, nimic. Atunci la ce fusese bună? N-ar fi putut să se-abată de la drum nici măcar un metru fără s-o înhaţe lanul şi s-o dea cu zgăibăracele-n sus, înainte de-a o înfuleca. Tenişii îl duseră fără zgomot în spatele maşinii, unde se căsca o fereastră fără geam. Băiatul se-apropie ciuciş, apoi lungi încet gâtul, să vadă ce se petrece înăuntru. Nu era nimic.

Adică ceva tot era, o canapea îngustă, cu macatul găurit în o mie de locuri şi două spătare de scaune, în faţă, la fel de prăpădite. Portierele atârnau deschise, cu balamaua frântă. Milu se uită întâi în jur, fără să ştie prea bine de ce, cum s-ar fi aşteptat ca hârbul ăsta să facă parte din vreun plan ticălos al lanului, să fie vreo capcană, iar el s-o dibuiască descoperind ceva în hoarda de pălării. Nu văzu nimic. Puteau alea să scuipe la seminţe până nu mai ştiau de ele, că tot nu băteau nici jumătatea distanţei până la drum. Dar ca să fie mai sigur, mormăi de câteva ori descântecul mamaie-sii.

„O mie de frăţiori… o mie de dinţişori… stau înfipţi câte şi-o mie… într-un fund de farfurie…”

Şi când dădu ocol maşinii, venind la scaunele din faţă, îi sări inima din piept. Nu era nimeni acolo, dar pe locul din stânga, ăla cu volanul, văzu o şapcă. O şapcă! Se îndreptă ca ars, făcu iar ochii roată. Boarea dimineţii încă mai făcea lanul să foiască uşor, însă nu simţea nicio primejdie.

Milu se holbă un minut întreg la şapca veche, căcănie, cu bumbul din vârf deşirat. „Sî-pî… Sport… cî-lî… Clu… club…” descifră el literele şterse de pe cozoroc. „A-rî-gî… ar-geş…” Deodată o înhăţă şi-o trase pe cap. Era prea mare pentru devla lui, nu mai văzu nimic şi-l umflă un râs cu sughiţuri. Numai Gelu Obretin avea la ei în sat una roşie, cu care ieşea la seceră, iar el îl urmărea pizmaş de pe acoperiş. Acum nu mai trebuia să-şi acopere creştetul cu treanţa, ca să se apere de soare.

Se făcea din ce în ce mai cald. Că tot prinsese curaj, băiatul se strecură pe locul şoferului şi apucă volanul scorojit cu ambele mâini, dar nu-l putu urni nici într-o parte. La pedale ajungea, însă şi-astea erau înţepenite, iar prin mizeria de geam din faţă nu se putea desluşi drumul. Claxonă de câteva ori din gură, ca maşina tractoristului, bâţâind din fund de parcă ar fi trecut peste hârtoape şi movile de coceni striviţi. Pe urmă se-aplecă la dreapta, unde stătea deschisă uşiţa unei cutii.

Acolo găsi numai nişte hârtii, iar în fund de tot o brichetă, care-l bucură tare. Bunică-sa aprindea focul în plită cu chibrituri, pe care le consuma cu mare zgârcenie, numai dacă nu putea face altfel, dar când era nevoie îl trimitea pe el să ia un pic de jar de la vreun vecin. Vreo doi aveau în sat brichete de-astea, însă rareori şi-aprindeau ţigările cu ele, că dacă se consumau de unde gaz? Milu o scăpără doar o singură dată, să fie sigur că merge, apoi îi dădu drumul în adâncul buzunarului de la nădragi.

Mulţumit, aşternu de mâncare la rădăcina unuia din plopi, şi mestecă doi cartofi copţi în ajun, chibzuind fără să-şi ia ochii de pe leşul maşinii. Îşi dăţi gura cu niţică apă, pe care o înghiţi. Când termină, se duse şi se pişă pe una din roţile de gumă, apoi se-ntoarse să cugete iar, sprijinit de trunchi.

Drumul putea să-l poarte la Piteşti, adică ce „putea”, sigur mie-n sută acolo ducea. Numai gândindu-se la asta şi simţea un fior. Ar fi rupt-o la fugă în clipa următoare, nu s-ar fi oprit până n-ar fi zărit acoperişurile strălucitoare ale oraşului, înţepând cerul. Îi plăcu să-şi închipuie asta şi altele, o mulţime de oameni întâmpinându-l uimiţi la intrare, poate pe nişte poduri frumoase, minunându-se de vârsta sa fragedă, lăudându-i îndrăzneala. Fete ca Ina aruncându-i ocheade pe sub sprâncene, hlizindu-se ca proastele îndărătul broboadelor puse la gură. Un pat moale, o masă încărcată cu bunătăţi şi-n jur o puzderie de *televizoare*, în care trăiau Daniela şi Aşchiuţă, căpitanul Val-Vârtej şi mulţi alţii. Ba poate că unele din *televizoarele* astea arătau şi drumul lui cutezător, prin lanurile duşmănoase, până la oamenii din Piteşti şi înapoi la mamaie-sa, pe care-o găsiseră până la urmă teafără şi care-l aştepta înlăcrimată…

La Dunăre sau la Piteşti? Putea porni oricând de-acum, nu mai era nevoie să aştepte ceasurile moleşitoare ale amiezii, când floarea-soarelui nu-i mai dădea atenţie. Şoseaua îl apăra şi-l

călăuzea în acelaşi timp. Iar pe undeva avea să găsească un sat ori mai multe, ori măcar un pâlc de case şi-o fântână, să bea pe săturate, să se răcorească şi să-şi împrospăteze apa din sticlă.

— La drum, căpitane! Strigă.

Deci spre Piteşti în cele din urmă. Nici nu rostise bine cuvintele că se şi aşternuseră la mers cu toţii, Milu, Ina, căpitanul Val-Vârtej şi văr-su Nemo, echipa cea mai grozavă, căreia nu-i punea piedică nici mama florii-soarelui. El şi fata păşeau în faţă, iar căpitanii, ceva mai în spate, tăifăsuind de-ale lor, ca oameni în vârstă ce se aflau.

— Vezi, fă, îi zise Inei, că tot am scos-o la capăt? Tu nu şi nu, că câr, că mâr…

Nu se-ntorcea să-i vadă ciuda întipărită pe chip, fiindcă ea nu se afla acolo şi-ar fi stricat jocul. Iar dacă ar fi stricat jocul, ar fi trebuit să-l ia de la capăt, ori să se lase păgubaş. Drumul ar fi fost deodată mai plictisitor.

— Ce pui de lăudăros mai eşti şi tu, băi, Milule, râse fata. Nu zic că n-ar fi ceva de capul tău, da'… Ai avut noroc, asta e.

— Norocul ţine cu cei îndrăzneţi! Făcu din spate căpitanul Nemo.

Iar Val-Vârtej, de colo:

— Da, da! Da, da!

Merse mai bine de două ceasuri, fără să dea de vreun sat, ori case singuratice. Doar drumul străjuit de plopi şi lanurile, de-o parte şi de alta, doar cerul albicios de soare deasupra şepcii. Numai zumzetul lucrătoarelor în lanuri, trudind să înmulţească acest popor de flori mari, cărora nu le mai ajungea lumea lor şi căutau s-o întindă peste tot unde se putea. Auzea bine bâzâitul albinelor şi-al bondarilor, căci de la o vreme nu mai scoteau niciun cuvânt nici el, nici Ina, nici măcar căpitanii, dac-or fi ţinut pasul cu ei. Milu nu mai privise în spate.

Drumul cotea ba la stânga, ba la dreapta, însă Milu vedea până departe, printre plopii rari. Nimic nu părea să se schimbe. Nu găsi gospodării, dar după încă un ceas dădu de-o fântână veche, cum era numai una în satul lor, aproape de biserica veche, toate celelalte fiind cu roată uşor de învârtit şi găleată de tablă. Cumpăna ăsteia arăta spre cer. Milu se chinui să coboare prăjina cu ciutură la capăt, s-o împlânte în întunericul răcoros încercuit de ghizduri.

Scoase mai întâi o apă cam nisipoasă. Pesemne cufundase prăjina prea brusc şi nici în adânc nu mai era cine ştie ce. Cu aceea se spălă totuşi, pe faţă, pe piept şi pe spinare, după ce-şi dăduse cămaşa jos, apoi pe picioare, iar la sfârşit pe cap şi-n urechi, bucurându-se de fiecare strop care dădea jos murdăria de pe el. Făcu toate astea cu grijă, să nu ude pământul dinspre lan. Lujerilor le-ajungeau ploile, ce, era prost să-i mai stropească şi el?

A doua oară vârî ciutura cu băgare de seamă şi-o aduse înapoi plină-ochi cu apă limpede, numai bună de băut. Mai întâi dăţi sticla şi-o umplu la loc, înşurubând strâns dopul. Apoi vru să aplece ciutura, să bea pe săturate.

Deodată îi dădu drumul înfricoşat. Dacă-şi înşirase floarea-soarelui firele rădăcinilor până la izvorul fântânii şi picurase venin, să-l otrăvească? Acasă beau şi orătăniile aceeaşi apă, se vedea că nu păţesc nimic, dar aici? Cine-l păzea pe el aici, în pustietatea asta?

Însă de-ar fi fost otrăvită, nu i-ar fi venit de hac pân-acum, câtă turnase pe el, şi-n ochi, şi-n urechi, şi-şi clătise gura de praf? Îi mai veni inima la loc. Porni din nou la drum, când arşiţa se domolise şi merse cu spor, până către seară, mai lălăind, mai ciondănindu-se cu Ina, mai minunându-se de priveliştea acum schimbătoare.

— Uite, uite colo! Zicea.

Şi arăta cu degetul coamele din ce în ce mai dese, care răsăreau din lanuri, multe din ele adăpostind pâlcuri de pomi, unele aproape crânguri.

— Ce mai loc de casă ar fi, ce spui, Ino?

Se opri într-un târziu, când soarele începuse să apună. Ceva mai departe, la câteva sute de metri, drumul se încovriga iarăşi, urcând şi coborând o coamă, însă Milu era acum prea ostenit. „O să văz mâine ce-i după cotul ăla. Mâine…”

Adună iute vreascuri de pe marginea drumului. Erau din belşug, uscate. În loc de chibrituri scăpără din brichetă şi focul se aprinse supus, având nevoie doar de vreo două încurajări pe care băiatul i le dădu suflând din bojoci. Şi când se făcu noapte de-a binelea, văzu stelele de pe cer, chiar şi cu flăcările fluturând blânde lângă el, încălzindu-l. Se întinse pe spate, cu rucsacul sub cap, şi le privi multă vreme.

În noaptea aia l-a visat pe Tractoristu. Oricât s-a împotrivit, oricât s-a zbătut în păienjenişul visului, n-a avut încotro, a trebuit să-l primească. Nu l-ar fi vrut, îl alungase din gânduri *în ziua aceea*, şi chiar ziua însăşi o ştersese cu totul din aducerea aminte, fiindcă-i făcea frică. Şi nu numai frică, ci şi o durere înfiorătoare. A încetat să se împotrivească înţelegând că ăla se vrea visat cu tot dinadinsul, şi e mult mai puternic decât el.

Dar Tractoristu se ivi chipeş şi zâmbitor, cu cămaşă albă de duminică, venind printre lujerii de floarea-soarelui pe care-i dădea la o parte cu braţele şi nu-i făceau nimica.

„Ce faci, băi, Milule, zise când ajunse lângă el. Ia uită-te la tine ce…”

Văzându-l aşa, lui nu-i mai fu frică, parcă i-o luase cu mâna.

„Bine, nene. Mă duc la Piteşti.”

„Păi, ce să faci acolo?”

Ce era să-i spună?

„Să dau de oamenii de la oraş şi să le cer ajutorul. Să le zic la tractoriştii ăilalţi cum stau lucrurile la noi în sat, să vină să ne scape. Că dacă pe matale te-a…”

„Da’ tu eşti plecat la Dunăre, mă, copile, nu la… Boabele care le-ai luat de la mine din cabină, le mai ai?”

„Le am, le am. Şi după ce plec de la Piteşti…”

Aici visul se schimbă, nu mai fu soare, ci o negură ca de furtună în locul lui, cămaşa albă dispăru şi ea…

„Băi, Milule… Nu mai e nimic la Piteşti… Nu mai e nimic acolo… Doar oameni nebuni, care fug unii de alţii şi cad pe stradă de foame…”

Milu se-nfurie de nu putu să-i răspundă. Ăştia-s oamenii mari, când nu faci ce spun ei te iau de urechi şi te trec la loc.

„Mi-ai promis, Milule… Mi-ai promis…”

Până şi-n vis îl minţea, cum ar fi putut să-i promită când nu mai găsise din el decât…

Acum era numai dâre de sânge, iar oasele frânte sub piele şi muşchi nu mai puteau rezema trupul, care se prăbuşi fleaşcă la picioarele băiatului. Pe urmă se mocirli în sine, prefăcându-se aşa cum dăduse peste el acolo, atunci, la doar câţiva metri de tractor, tot numai o duhoare grea şi milioane de muşte…

„… promis… lule…”

Sări din vis ca un înecat, în ultima clipă, când se închidea întunericul deasupra lui, să-l prindă acolo. N-avea destul aer.

Ziua întârzia să răsară.

Ăsta fusese locul, nu încăpea niciun fel de îndoială, recunoscuse copacul sub care mâncase înainte de-a porni la drum spre Piteşti, nişte coji de cartofi şi alte urme. I se făcu pielea de găină.

Se întorsese pe acelaşi drum. Atunci, unde era maşina, hârbul albastru, mâncat de rugină? Găsi doar pete mai întunecate decât învelişul drumului unde stătuseră roţile de gumă. Le cercetă, dându-le ocol.

În jur, lanul unduia tainic, ascunzând ceva, ascunzând totul.

— Şi ce dac-ai luat-o? Strigă speriat. Sta-ţi-ar în gât de… ce eşti!

Porni iute spre sud. Abia se ţinea să n-o ia la fugă, privind mereu peste umăr, să vadă floarea-soarelui urcând în spatele lui, zorind şi ea după el. Până când se-mpiedică, şi-atunci o luă la goană de-a binelea. Se opri când nu mai putea să răsufle. Pantalonii se rupseseră într-un genunchi, iar julitura îl ustura.

Dar nu venea nimeni după el. Încet-încet, bătăile inimii se potoliră, iar frica se stinse, însă nu de tot. Şi neliniştea asta avea să-l însoţească, adăugându-se celorlalte, destule pentru anii lui.

— Vezi, Ină, aduse iar vorba, după vreo două ceasuri, când se depărtase mult, până la urmă n-am mai mers la Piteşti. Da’ te duc eu cândva. Te duc şi… îţi iau rochiţă nouă, că asta s-a flendurit dreacu’ de cât te caţeri prin pomi şi prin poduri.

Era cam bosumflată, însă nu de-asta îi ardea lui acuma, bine că reuşea s-o mai agaţe pe lângă el la drum, să-i ţină de urât. Căpitanii se duseseră, dar nu le simţea lipsa.

— Nene, îi spuse şi tractoristului, târziu acum, că noaptea şi visul trecuseră, cum m-ai făcut matale să mă-ntorc din drum… Ce era dacă mai amânam două-trei zile…

Pipăind traista de la subsuoară, îi veni o mulţumire care îmblânzea toate celelalte şi-i dădea curaj. Simţea iar că poate să sfârşească treaba cu bine. Dacă nu-i putrezeau oasele undeva, în adâncul lanului.

Şi merse, şi merse…

Spre sud colinele erau tot mai rare, până când se scufundară cu totul în lanuri, dispărând. Vedea uneori pomi singuratici, la mare depărtare. Acum nu-i era de trebuinţă adăpostul lor, dar

cine ştie, mai încolo… Bună vorbă „mai încolo” ăsta. Te face să fii gata la orice. „Mai încolo” orice se poate petrece.

Îl dureau ochii de la atâta galben, cât revărsa floarea-soarelui peste tot împrejur, acoperind lumea întreagă. Şi nu era un galben mai ameţit, cum îşi spoise alde Obretin, de-un exemplu, pereţii staulului unde adăpostiseră câteva capre, ci unul fierbinte, care-i ardea privirea. Se silea să urmărească doar panglica sură a drumului, verdele coroanelor umflate ale plopilor şi cerul albastru dintre ele.

Trecu un pod în capătul căruia stătea să cadă o tablă scrisă.

— „Pâ… că… ul…”, silabisi, şi nu mai descifră apoi nimic, căci o unghie nevăzută râcâise vopseaua.

Dar el stătu o vreme cu ochii pe tabla aia. Îi făcea bine albastrul, alt albastru decât ăla de pe cer, unul făcut de oameni.

Sub pod, albia pârâului secase aproape de tot, lăsând la vedere doar nişte crăci albite de soare. Milu se gândi că undeva mai sus floarea-soarelui năvălise peste albie, oprind apa, schimbându-i cursul poate. Curând avea s-o acopere şi pe-asta de-aici, să ia locul pârâului ascuns pesemne sub pietriş şi nisip. Apoi văzu pe malul celălalt holda de grâu copt, fremătând în adiere şi înţelese. Floarea şi grâul, ori ce-o fi fost, secară, nu puteau vieţui laolaltă fără să se-mproaşte unele pe celelalte.

În albia goală, Milu văzu un şarpe încolăcit la soare, pe o piatră. Îi făcu semn cu mâna, înveselit. Cu toate astea, trecu podul cuprins de un sentiment tulbure, că are să se întâmple ceva mai încolo. Da, bună vorbă „mai încolo”. Nu dă greş.

Nici nu se mai miră când drumul minunat se sfârşi brusc, după un suiş care-l împiedicase să vadă departe. Simţi doar un gol în stomac, că asta se petrecuse atât de iute. Ar fi vrut să se bucure măcar câteva zile.

Stând la cumpăna după care şoseaua începea să coboare, o privi scufundându-se în holda aurie, la vreo două sute de metri mai încolo, pentru totdeauna, fără să răsară din nou. Doar la mare depărtare văzu linia verde. Acolo reîncepea lanul de porumb.

„Nalt cât casa… galbin ca mătasa… şi-n vârful spicului… firul mărgăritului…”

Înainta agale, despicând holda cu blândeţe, dând tulpinile la o parte cât de lin putea. Acolo unde grâul era numai cât el de înalt, dezmierda spicele cu podul palmei, iar ceea ce simţea ca o

gâdilitură nu erau doar perişori nevătămători, ci sute şi mii de săgeţi mici. Cu ele fuseseră răpuse toate animalele mari, vitele care striveau holda sub călcătura lor greoaie, vaci, oi, cai, dar şi vulpile ori câinii ţintiţi când alergau de nebuni după şoareci şi broaşte. Păsările fuseseră cruţate dacă fugeau pe pământ şi se-ascundeau prin lanuri. Poate pe astea nu le vedeau săgetătorii, iar pe acelea zburătoare îşi exersaseră iscusinţa.

Milu ştia toate astea, însă grâul se înfiora de plăcere sub mângâieri, iar spicele se-aplecau torcând mulţumite. Ar fi putut merge prin holdă până la capătul lumii. Până la Dunăre.

„Nalt cât casa… galbin ca mătasa… şi-n vârful spicului… firul mărgăritului…”

Poposi sub un stejar vechi, unde şi înnoptă, iar moşneagul îi scârţâi fără încetare în urechi. Dimineaţa era mai obosit decât se culcase. Îşi scoase din pagubă moţăind până către amiază, când se făcea iarăşi bine de mers. În cele din urmă, atinse hotarul cu lanul de porumb şi răsuflă mai uşurat. Înaintarea devenea acum mai lesnicioasă, dar tot trebuia să fie cu ochii-n patru. Găsea ştiuleţi fragezi din belşug şi când putea îi perpelea pe jar, înfipţi într-o ţepuşă, urmărit cu nepăsare de lanul înconjurător. Găsea pepeni, galbeni şi verzi, iar într-un rând dădu peste un cuib ascuns, în care odihneau şase ouă mici, cu coajă verzuie. Le sorbi cumva cu părere de rău, unul câte unul, dar n-avea ce face. Drumul lui îi cerea vlagă, nu burtă bleagă…

Seara, înainte de culcare, îşi ascuţea maceta pe o piatră, ori încerca să-şi meşterească fluierice din vreo crenguţă căzută.

Şi iată că la o amiază cam noroasă, pe când se silea să zărească soarele slab, printre miile de lujeri, se pomeni într-o rarişte care înainta în inima lanului. La început ca o potecă ceva mai lată, apoi treptat prinzând putere, devenind o cale lărguţă, un hotar. Semăna cu urmele prăpădului lăsat de Tractoristu în mersul său nemilos, însă Milu ştia că după trecerea tractorului lanul nu suferea mai mult de două, hai trei zile, iar aici totul arăta *prea vechi*. „Ce să fie?” se miră, păşind cu băgare de seamă, bucurându-se fără să se bucure.

8

Casa parcă se prăvălea peste el. Adică nu că s-ar fi lăsat vreun pic într-o rână, cum se mai întâmpla cu cele din satul lor, dar stăpânea locul, mare şi frumoasă, amorţindu-i orice alt

gând. Nu putea decât să stea şi s-o privească, domnind în mijlocul luminişului. Lanul se retrăsese mult în jurul ei, poate prea slab în faţa zidurilor.

Milu căzu în cur covârşit şi rămase aşa multă vreme, aşteptând fie ca vedenia să se risipească, fie ca bunică-sa să răsară în pragul uşii şi să-l ia la rost înainte de a-l prinde în braţe, bocind.

Însă asta nu era casa lor, ce să caute casa lor în ţara lui nimenea, în lumea porumbului, nicăierea? Pe drumul cu plopi, ori la marginea vreunui pârâu, fie el şi secat, s-ar mai fi aşteptat să întâlnească o gospodărie părăsită, nişte dărăpănături. Dar aici cine-şi ridică pereţi, cum să trăiască, ce să facă? Pentru cine?

Ţinuse rariştea. Uite unde-l dusese.

Poate-i una de-alea bântuite, de povestesc oamenii că se mai zăresc încă printre rânduri, dincolo de fosta curte a bisericii, mult în spate. Din care noaptea, câteodată, aduce vântul vaiere şi trosnete, de parcă prin ce-a mai rămas din odăi se plimbă poticnindu-se oameni de lujeri şi coceni. Dar nu, asta era casă trainică, legată pe pământ, cu trei ori patru încăperi mari, cu acoperiş şi coş pentru sobă, cu scări la intrare. Iar în spate un ţarc încăpător pentru animale, căci altfel de unde-ar fi putut să se-audă orătăniile cotcodăcind… Numai gard nu era, însă avea fântână şi beci, iar în jurul zidurilor crescuse ograda mare, bătătorită. Or, dacă n-are cine-l bătători sub tălpi, pământul e luat iar de porumbi şi floarea-soarelui. Oamenii de lujeri şi cocenii nu-l calcă bine.

Avea tot ce-i trebuia casa, iar Milu se pomeni îngânând cântecelul pe care-l mormăia acasă fără să-i găsească încheiere. „Casa e de cărămidă… scara din ţiment… Iar fereştile de sticlă…”

După aceea şi-aminti povestea tractoristului, despre poienile din inima lanului, *unde se-ntâmplă lucruri*.

Atunci răsună un zgomot puternic dinăuntru, cum ar fi căzut ceva pe lada cu perne, poate cutia cu mălai gros de pe raft. Până să apuce el să se sperie, izbitura mai răsună o dată.

— Fi-ţi-ar capu-al dreacului, care-ai pus-o tu acolo… se-auzi glasul puternic şi vesel al unei femei tinere, afurisite.

Şi imediat paşi repezi pe podeaua de scândură.

Băiatul sări ca un arc, pregătit s-o rupă la fugă, însă picioarele

i se înmuiară de cât le ţinuse strânse sub el. Căzu la loc, nu mai apucă să se ridice din nou. Fereastra din faţă se deschise larg, iar în rama ei răsări capul femeii care vorbise.

— Îu, Doamne, strigă iar, plesnindu-şi palmele, Milule, tu eşti, mă? Tu?

Şi începu să bâzâie, ca femeile, deh…

— ’aide, fă, Ino, nu mai jeli… se pomeni Milu zicând.

— E tot timpul dus la oraş, abia dacă-l văd de două ori pe săptămână, şi-atunci vine seara şi pleacă dimineaţa, când se crapă de ziuă. Pun-te masă, scoal-te masă. Noaptea stau trează să mă uit la el, să-l ascult cum sforăie. Ce viaţă-i asta? Da’ om răzbi cu banii până la iarnă, să stăm şi noi amândoi…

De unde-i turuise gura până atunci, femeia tăcu deodată, lăsând ochii în podeaua tindei, ruşinată.

— Te-ai măritat, Ină… făcu Milu stingherit.

Nu mai zise niciunul nimic. Pridvorul era larg cât pentru o masă cu două scaune şi-o băncuţă cu spătar. Pe masă, ea pusese o pâine umflată, strachina cu brânză şi roşii mici cât pumnul, cum nu mai văzuse. Pusese şi-o sticlă de ţuică din care-şi umplea din când în când un păhărel, îndemnându-l pe Milu să facă la fel. El de-abia dacă-şi înmuie buzele în primul, lăsându-l jos. Nu era tare, dar văzuse ce poate face cu oamenii, cu Cocoşu de pildă, înghiţitură cu înghiţitură, când se lungeau la taclale fără măsură.

Ina era tot lungă şi ciolănoasă cum o ştia, cu mai multă carne pe dânsa, îndeosebi pe şolduri şi pe cur, şi două ţâţe pline, la care lui i se tot întorceau privirile, făcând-o pe ea să chicotească. I se asprise faţa şi-avea palmele bătătorite. Glasul i se îngroşase, ca la bărbaţi. Întâi se speriase de ea şi cât îl tot chemase să vină în casă el doar clătinase din cap, ţinându-se la distanţă.

Vorbise atâtea zile cu dânsa şi cu Nemo şi cu Val-Vârtej, dar nu i se-nfăţişaseră niciodată. Că doar nu era dus cu minţile, să nu deosebească o nălucire de distracţiile cu care-şi făcea mai uşor drumul de unul singur, nopţile când îl cuprindea urâtul. Dar uite că până la urmă i se întâmplase şi asta. Se-mbolnăvise.

Însă pe urmă ea coborâse treptele pridvorului, bătăioasă. Până să facă el ceva îl apucase de mână şi-l smucise spre casă. Era din carne şi oase, era de-adevăratelea!

Şi mai tare se speriase.

— Te-am to-ot aşteptat să te-ntorci şi tu n-ai mai venit, zise Ina fără să ia ochii din podea. Până la urmă, m-am aşezat şi eu la casa mea…

Ce-ar fi putut răspunde la aşa o bazaconie?

— Păi, ce-am lipsit… fă?

Fusese cât pe-aci să-i zică „tanti”.

— Abia dac-am plecat de vreo trei săptămâni…

— Ete, na! Făcu ea şi cu asta închise subiectul.

Îşi mai turnă un păhărel de ţuică, îi turnă şi lui, dar cum ăla era deja aproape plin dădu pe masă. Şterse cu broboada de la gât. Avea pielea roşie, arsă de soare, până la despicătura adâncă dintre ţâţe.

Turnă iar.

— Hai, nu bei, mă laşi singură? Noroc! Nu ziceam că te mai văd, Milule, după atâţia ani…

Se-mbujorase, dar privirea îi era tot limpede.

— Şi ia zi, pe unde-ai umblat tot timpul ăsta? Mănâncă, ia de mănâncă!

Cât molfăise el la pâine cu brânză şi roşii, mai mult că n-avea ce să-i zică, ea adusese din casă o jumătate de pui fript şi-un coş de gogoşele. I le puse în faţă pe toate, bucuroasă. Milu se aşternu serios pe treabă, parcă abia atunci simţind cât îi e de foame.

— Un’ să umblu, molfăi cu gura plină, tu nu ştii? Mai zi-mi de-al tău.

— Păi, nu ţi-am spus? Ne-am luat acum vreo doi ani. Ăl bătrân n-a vrut să mă dea după el, dar a venit într-o noapte şi m-a furat. Am fugit din sat şi…

— Aţi fugit?

— Păi? Ne-am făcut căsuţa noastră, uite. Ce s-a mai rugat Cocoşu să ne-ntoarcem… A pus-o şi pe mamaie-ta să-mi trimită vorbă, nu i-a fost ruşine să se folosească de-o femeie bătrână. Ai mers s-o vezi? Nu? Să te duci, Milule, că se prăpădeşte de dorul tău.

Lui îi rămase îmbucătura în gât.

— Păi, ea…

Dar nu mai zise nimic. Iar ar fi râs de el, ori l-ar fi crezut nebun de-a binelea, poate l-ar fi gonit.

— Şi-acuma unde-i dus bărbată-tu?

— E la oraş, la combinat, lucrează în ture. A luat cursa de dimineaţă, că azi e schimbul doi. Doarme mai mult la cămin, să fie acolo dacă-l cheamă, la o nevoie. Se mai întoarce poimâine, ori răspoimâine, vai mama lui şi-a noastră…

Sfârşea văicărindu-se, ca femeia care nu-şi poate ţine bărbatul acasă.

— Ce oraş, Ină, care oraş? Făcu el cumva cu milă. Ce cursă? Peste tot e numai porumb. Şi floarea-soarelui. Şi grâu, *’nalt cât casa, galbin ca mătasa*, care te omoară dacă intri în holdă…

Ina râse cu lacrimi.

— Băi, Milule, zise când se potoli, ce prostii vorbeşti tu acolo?

Şi ştergându-şi colţul ochiului:

— Tot copil ai rămas, ţi se pare că ce-i în jurul tău e mare, ca atunci când eram mici şi ne-ascundeam în pătul, şi mă minţeai că e castelul uriaş al vrăjitoarelor. De-aia umbli cu sabia la tine? Ce faci cu ea? Hai, seceră ţi-o fi zis mama Lisandra să-i duci de la oraş, da’ sabie…

Necheză iar, cu poftă.

— Păi, uite, fă, lanul colea… încercă Milu fără convingere.

— Lanul ăsta se termină colo, la o azvârlitură de băţ. N-a fost niciodată mai mare de-atât şi n-a-nţepat pe nimeni în cur, ce tot baţi câmpii? Iar dincolo trece şoseaua care duce la oraş. La Piteşti, mă.

Băiatul se uită împrejur. Într-adevăr, porumbii ăştia nu mai arătau aşa primejdioşi. Frunzele atârnau moi de-a lungul lujerilor, iar mătasea din vârful ştiuleţilor părea firavă şi sfărâmicioasă de uscată ce era.

— Hai, termină de mâncat, că la pahar văd că nu-mi ţii de urât. Să-ţi mai aduc ceva? Mă duc în casă să iau lampa, începe să se-nsereze. Abia la anu’ zice al meu să batem doi-trei stâlpi, să ne tragă şi nouă curent electric. Poate luăm şi-un televizor…

Zicea „curent electric” cum zicea pe vremuri, când erau copii şi ea îl băga în atelierul părăginit al lui Cocoşu, să-i arate polizorul şi burghiul model BE-404. Hopa, se dezmetici băiatul, ce-ai, Milule, te-ai stricat la cap? Cum adică „pe vremuri, când erau copii”?

Ina aduse lampa aprinsă şi-o atârnă într-un cui din stâlpul pridvorului. Acum seara venea peste ei cu iuţeală şi flacăra fitilului le mângâia obrajii cu lumină caldă, încet curgătoare. Găinile cârâiră slab în spatele casei, apoi amuţiră. În iarba din

jur prinseră să ţârâie sumedenie de greieri.

Vorbiră cu glas scăzut, mai mult Ina, care pe măsură ce trecea timpul se ameţea tot mai tare. Şi-amintea toate drăciile pe care le făcuseră împreună, şi cărţile din podul şcolii, şi antena de pe casă, pârâul şi oamenii, copiii şi orătăniile…

Dar toate altfel. Cu totul altfel.

El îi răspundea cum putea. Nu-l crezuse când îi spusese că n-a fost pe nicăieri, nici în alt oraş şi nici prin lume. Atunci Milu încetă treptat să i se mai pună împotrivă, obosit. Până la urmă băuse şi el din ţuică. O moleşeală plăcută îi duduia surd în stomac, ca focul din plită, aprinzându-i faţa, coborând în picioare. Era sătul, îl aştepta un pat cu pernă şi cearşaf, somn până către prânz şi la sculare ouă ochiuri cu mămăligă.

În cele din urmă, tăcură amândoi, nemaiavând ce-şi spune. Ascultară noaptea. Ina se aplecă peste masă, răsturnând un pahar, şi-l luă de mână, strâns. Avea degetele fierbinţi. El nu îndrăzni să se desprindă.

— Milule… bălmăji femeia. Mă, Miluţ, mă…

Se uita la el de parcă atunci îl vedea pentru prima oară.

— Te-ai făcut şi mai frumuşel de când ai plecat… Mi-a fost dor de tine, mă, Miluţ… Mi-a…

— Stai cuminte, Ină, spuse băiatul încurcat. Acum eşti femeie măritată, cu bărbat…

Ea pufni scârbită.

— Da’ ce bărbat… O dată la săptămână şi-atunci horăie toată noaptea, de cade acoperişul pe noi… Şi nici nu te mai poţi lipi de el, câtă burtă a făcut…

Îl strânse mai tare.

— Eu sunt femeie tânără, în putere… Nu vreau să mă veştejesc ca proasta, auzi?

Când se-aplecă peste masă să-l pupe, Milu îi văzu iar ţâţele pline în strânsoarea bluzei şi-l învălui un miros sălbatic de sudoare şi iarbă.

— Ină, eu… Suntem amândoi osteniţi…

Mai mult nu putu zice. Femeia se îndreptă privindu-l ţintă, apoi luă lampa din cui şi se duse la uşă. În prag se întoarse iar către el.

— Bineee… Eu mă bag în pat, Milule. Tu dormi unde vrei, poţi şi-aici în tindă. Da’ patul meu e mare… şi cald… şi moale… Te-aştept în odaia din spate…

Intră în casă clătinându-se, iar Milu rămase în întuneric, ascultând zgomotele pe care ea le făcea aranjând aşternuturile. Deodată moleşeala se risipi şi simţi cum îl cuprinde furia. „Ce puii mei, femeia asta nu vede că nu sunt…” Gândurile se amestecau între ele fără nicio noimă. S-ar fi dus în casă după dânsa ori ar fi vrut să fugă în adâncul lanului, ar fi înjurat-o, dar i-ar fi cerut să-l ierte, ar fi dat foc casei ori ar fi băut pe nerăsuflate ce mai rămăsese în sticla de ţuică.

Femeia era Ina, dar nu era Ina, el era Milu, însă nu era Milu.

Se chinui aşa vreo jumătate de ceas, apoi îşi dădu seama că dinăuntru nu se mai aude nimic. Când trecu pragul de la intrare, inima îi bubuia în tâmple, ameţindu-l. Bâjbâi prin întunericul din hol, călăuzit doar de aţa luminoasă care scăpa pe sub uşa dormitorului. Se împiedică de căldarea cu apă, puse capacul la loc, înfricoşat de zgomot. Împinse uşa uşor, cu vârfurile degetelor.

Ina adormise răstignită de-a latul patului, cu cracii atârnând peste margine şi gura căscată. Somnul o pălise îndată ce terminase de aranjat cearşaful şi pernele. N-apucase decât să-şi descheie nasturii bluzei. În lumina lămpii, Milu zăbovi cu privirea pe pieptul greu, cu sfârcurile răsărind din bănuţi arămii şi pântecele rotunjindu-se sub betelia fustei, scăpată din acul de siguranţă.

Asta era Ina cea isteaţă, care-l înţepa mereu cu vorbe ca nişte viespi, iar el stătea şi nu se mai sătura de înţepături? Şi când încetau, începea deja să le ducă dorul. Fiindcă tot ce spunea şi făcea ea se prefăcuse treptat în ceva al lui, care era parte din el, o parte a lui. Asta era Ina cea veselă, primăvara aia de fată, care lumina locul? Pe care nu putea s-o privească prea mult în ochii negri, că-i venea ameţeală de cât jucau? Îl lua cu leşin când îi vedea rochiţa lipindu-i-se de pulpele goale, iar când se pupaseră prima oară îl sărise somnul în noaptea aia şi nu mai fusese om zile întregi. Nici nu se gândise vreodată c-ar putea să trăiască în altă parte decât în satul lor, printre alţi oameni decât oamenii lor, lângă altcineva decât lângă Ina.

Asta nu era fata lui. Dar în acelaşi timp *fusese*. Şi-acum?

De-ar fi fost o femeie oarecare poate s-ar fi strecurat în aşternut, lângă ea. Milu mai rămase o vreme cu ochii pe trupul ei, să se sature. Se apropie şi-i urcă picioarele în pat, pe urmă îi potrivi una din perne sub cap. Ina mormăi mulţumită şi se

întoarse pe-o parte, îmbrăţişând perna cu poftă. Spatele i se dezgolise până sus. Băiatul îi trase bluza în jos, ruşinat.

Luă din ladă o pătură, suflă în lampă şi ieşi iar în tindă, unde o aşternu pe băncuţă. În năduful nopţii, poporul greierilor continua veselia gălăgioasă. Poate că bolta era iarăşi plină de stele, însă Milu nu le putea vedea, de streaşina joasă a casei. Cum şedea acolo cu braţul îndoit sub cap, aşteptând somnul, îl prinse din urmă un plâns mocnit, dureros. Nici nu încercă să oprească lacrimile sărate. Le lăsă să curgă în voie, până când sfâşietura dinăuntrul lui prinse zgaibă, iar plânsul se făcu doar un şir lung de suspine, tot mai rare, cum se opreşte ploaia. Atunci veni în sfârşit şi somnul. Dormi adânc, fără vise.

Mult după miezul nopţii, Ina se trezi. O auzi cum bâjbâie la găleata cu apă şi-apoi se întoarce în pat, mormăind buimacă. După aia, Milu nu mai putu închide ochii. Cu vreun ceas înainte să se crape de ziuă, luă un rest de lumânare din antreu şi coborî în beci. Pe poliţe văzu mălai şi nuci, chibrituri, nişte roţi de caşcaval, pastramă uscată. Îşi umplu rucsacul fără părere de rău, adăugând trei-patru conserve de peşte. Găsi şi-un ceaunel, pe care-l atârnă într-una din chingile rucsacului.

Înainte să plece, merse să-şi ia apă. Simţi un imbold să între iar în odaia din spate. Însă când sticla nu mai bolborosi în găleată, se răsuci şi ieşi în bătătură. Găsi Polara. O luă la picior, iar lanul de porumb îl ascunse îndată.

Întâlnirea îl însoţi multă vreme. De-atunci nu mai putuse vorbi cu Ina. Ori de câte ori i se făcea dor s-o aducă în dreapta lui, să-i ţină de urât la drum, flecărind, peste închipuirea ei se aşternea imediat poza femeii crăcite în pat, mirosind a sudoare şi iarbă. Şi-atunci le gonea pe-amândouă, tulburat. Iar de alţi însoţitori nu-i mai ardea.

În zorii dintâi, lanul îl împresurase blajin, cu lujeri doar puţin mai înalţi decât el, ale căror frunze moi îl atingeau prietenos pe umeri şi pe spate, fâşâind de parcă i-ar fi urat cale bătută. Până şi rândurile crescuseră altfel, înşirate aţă, cu cărări îndeajuns de largi ca să nu fie nevoit să dea porumbii la o parte cu braţele.

Dar când miji soarele, ei începură să se înghesuie în jurul lui, tot mai înalţi. Ştiu că visul, sau ce-o fi fost, a luat sfârşit şi se-ntoarce acum în lumea adevărată, în care nu putea fi prieten cu niciunul din lanuri. Strânse în pumni maceta şi coada secerii. Şi

mai ales deschise ochii, descotorosindu-se de ultimele rămăşiţe ale nopţii trecute. Era din nou în primejdie, un loc în care mai fusese, de când se ştia.

Însă deja zărise aproape un pâlc de vişini sub care nu creştea nimic. Acolo poposi, plănuind să aştepte toropeala amiezii. Mâncă fără să-i fie foame, numai ca să rămână tare în tot ce va fi fost să vie.

Îşi aminti iar de poveştile tractoristului despre poienile din adâncul lanurilor, *unde se-ntâmplă ceva*. Şi-atunci, cumva, simţi ori i se păru că simte.

— Hă? Zise. Ce?

Dar poate fusese doar în mintea lui. Era de mult timp pe drum. Câte zile să se fi adunat? Cinşpe, şaişpe, şaptişpe? Le pierduse şirul. Şi era de prea multă vreme singur.

Simţi iar.

Săbiile frunzelor şi-ale pănuşilor zdrăngăneau când se atingeau unele de celelalte, mişcate de vânt, însă dincolo de zdrăngănitul lor mai era ceva. Bondarii zumzăiau în treabă, o bibilică de lan fugi nu departe de el, înainte să scoată praştia. „O să pun nişte laţuri la noapte”, se gândi, „poate din coajă jupuită de pe lăstari.” Când cercetă vişinii scorburoşi, erau numai crengi bătrâne. Se gândea la orice, numai să n-audă zgomotul din spatele zgomotului.

Dar îl auzi din nou.

Parcă-i şopteau toţi, pe întrecute, fiecare cătând să se facă el auzit cel mai bine, cel dintâi. Parcă-i şopteau deodată, fiecare altceva, cum o mulţime de oameni vorbesc de-a valma în jurul tău, să te zăpăcească de tot.

— Gata! Ţipă sărind în picioare, cu palmele pe urechi. Gata, tăceţi, tăceţi, că nu-mi pasă de voi!

Ca să nu-i mai audă, căci ei vorbeau mereu, începu să lălăie aiurea, cum făcea odată, când nu mai voia s-asculte ce-i zicea Ina.

Apoi tăcură.

Ciuciş, Milu iscodi lanul, însă nu mai simţi nimic în minutele ce urmară.

— Adică cum? Strigă. Adică ce? Acu’ stăm de taine, ne facem tovarăşi? Îmi sufli la ureche, te guduri pe lângă mine, *mă faci* din vorbe şi poveşti?

Tulpinile se-ntorseseră cu sutele spre el şi-l ascultau smirnă.

— Da’ când vreai să ne omori pe toţi, deunăzi, să ne tai bucăţi? Da’ când pe mamaie… şi pe-alde nenea…

Rămăsese fără aer. Atunci se-aşeză iar, ascunzându-şi capul în palme. Porumbii continuau să-l privească, poate cu nepăsare, poate batjocoritori. N-ai de unde şti. Porumbii n-au feţe…

Se făcuse aproape de amiază. Milu se căţără într-unul din pomi. Erau arbori peste tot în depărtare, numai încolo, unde trebuia el să meargă, nu vedea niciunul. Ba, stai… Parcă-parcă, hăt, unde aproape că nu mai băteau ochii lui, se zărea un soi de ceaţă verzuie, aşternută peste orizont. Putea să fie numai o înşelăciune a căldurii. Dar la fel putea fi un crâng, ori mai ştii chiar coroanele unei păduri întregi.

Ar fi trebuit s-o ia din loc, să folosească arşiţa. În loc de asta, rămase în aşteptare, fără să ştie ce aşteaptă. La umbra celui mai bătrân dintre vişini, lăsă furnicile să i se urce pe picior, întâi câteva cercetaşe, şovăind, apoi una după alta un şir lung, plănuind să-l ia în stăpânire şi să-l care în cămările muşuroiului, merinde pentru iernat. Milu însă pândea porumbiştea nesfârşită, să-i dea încă un semn, să fie sigur că n-a fost doar o închipuire. Numai din când în când strica şirul cu palma, atunci când vreuna din gângănii îl pişca îndrăzneaţă.

Şi semnul veni.

Ai fi crezut că e vântul, planând la rasul moţurilor, de departe, pe un val care unduia întreg lanul, dintr-un orizont în celălalt. Dar nu se mişca nimic. Era aceeaşi boare de şoapte care-l scăldase mai devreme, înfricoşându-l. Îi vorbeau din nou. Milu se sili să cearnă cât mai mult din mălaiul de şuşoteli, să prindă vreun înţeles, să-i rămână ceva, poate cuvinte, poate veşti… Îl durea capul de-atâta încordare.

— Ia, ssst, linişte! Le zise bondarilor şi vişinelor uscate care picau în răstimpuri de sub frunze, lăsând locul unora noi, şi unui ciocârlan căruia tocmai atunci i se năzărise să facă gălăgie.

Porumbiştea îi vorbea, iar el nu înţelegea nimic. Poate era ceva de care atârna drumul lui, viaţa lui şi el nu distingea un cuvânt limpede. Însă era sigur că plantele îi spun ceva, lui însuşi, nu altora, dintre ele. Şi mai ştia că vorbele alea, ori ce-or fi fost, nu prevesteau o primejdie. Nu una care să vină curând.

— Mai zi, mai zi, spuse, arătând că vrea să asculte.

De ce nu-i vorbiseră floarea-soarelui, ori grâul cel *’nalt cât casa, galbin ca mătasa?* De ce nu-i vorbise nimeni până atunci,

ce să se fi petrecut deodată?
Mesajul se stinse la fel de brusc cum venise.

Înainta în întuneric, căutând să treacă neobservat, cât mai neobservat cu putinţă. Nopţii îi lipsea Luna, iar lui îi lipsea lumina ei, care i-ar fi arătat bulgării de sub tălpi şi i-ar fi dat curaj pentru fiecare pas. Îl ajuta doar plasa deasă de stele, să înoate în întuneric, cu Polara arătându-i drumul bun.

Îndată după ce pornise, şoaptele reveniseră, însoţindu-l ceasuri în şir. Uneori slăbeau, de parcă cei ce le rosteau se depărtau prin lan. Alteori le-auzea mai tare, de peste tot, o mulţime de flecari printre care îşi croia drum înainte. Ceas după ceas, fiindcă tot nu izbutea să le lege, se obişnui cu şoaptele şi nu le mai băgă în seamă. Avea o cale de urmat, spre miazăzi, spre Dunăre. Niciun lan, fie el de porumbi, fie de întuneric şi şoapte, nu putea să-l împiedice.

Merse fără încetare, fără să găsească un alt copac. La început nu-şi făcuse griji, că i se mai întâmplase şi-n alte nopţi să poposească abia în zori. Dar acum se pomeni deodată frânt de oboseală. Noaptea petrecută în casa Inei dormise prea puţin, iar frământările de peste zi îl storseseră de puteri. Simţea cum urcă în el osteneala, otravă albăstrie, din vârfurile degetelor şi din genunchi, din umeri, din plămâni, prinzându-l tot.

Iar copacul nu mai venea.

Ceaţa pe care-o zărise din vârful vişinului nu fusese pesemne decât o nălucire. Nu-i venea să creadă că greşise atât de uşor, plecând fără să fie sigur că are unde se adăposti. Că fusese atât de încrezut.

— Prostule, zise, ce faci tu acum, prostule? Ai?

Se uită pe cer. Măcar atâta minte să-i fi rămas, să nu scape drumul. Polara era la locul ei.

Merse mai departe. Oboseala îi tocise simţurile, nu-şi dădea seama cât putea să fi rămas din noapte, însă ştia că ziua n-o să întârzie numai ca să-i dea lui destul răgaz. Că era prostul proştilor, mai-marele înfumuraţilor, din Ţara lui Fără Minte.

Nu mai auzea nicio şoaptă, până şi porumbii care nu dormeau se zgâiau să vadă cum o s-o scoată la capăt. Ori aşteptau geana zilei, să se trezească toţi din amorţeală, să-l străpungă dintr-o parte-n alta, cu săbii, foarfeci, seceri, suliţe, cuţite şi macete.

— Mergi, mergi! Zise mergând. Mergi, mergi, mergi, mergi,

mergi…

Nimic altceva nu mai putea să facă, decât să meargă fără oprire, să meargă până când avea să se afle la adăpost. Mersul era viaţă.

Dar era şi oboseala. Oboseala atât de adâncă, atât de cuprinzătoare că nici nu mai putea s-o măsoare. Se opri câteva secunde, clătinându-se, mai mult ca să-şi recapete echilibrul şi răsuflarea. Porni iar, dar se opri încă o dată, ceva mai încolo. Apoi din ce în ce mai des, tot mai descumpănit.

— Am să şed aici juma de ceas, zise la ultima oprire, şi-o să-mi trag sufletul, să nu crăp. Juma de ceas, nu mai mult…

Se lăsă pe genunchii moi, într-un lunecuş lent. În preajma lui, şoaptele reizbucniră, în roiuri nervoase, ca şi cum l-ar fi prevenit să nu facă asta…

Când s-a trezit, în jur era deja lumină.

Milu clipi speriat de sticlirea rece a dimineţii, dar şi de vuietul din capul lui, ca o apă curgând. Sări în picioare.

— Aoleu, zise tremurând, aoleu…

Dormise buştean, îl prinsese ziua fără adăpost şi-acum era în primejdie mare. Iar vuietul, îşi dădu seama, erau vorbele tulpinilor de peste tot, un cor de glasuri supărate, care-l certau. Ori poate îşi vesteau unul altuia că el e aici, la îndemână.

— Bine, bine, zise din nou, adunându-şi lucrurile, buimac.

Un cârcel lung şi gros începuse să se încolăcească pe mânerul macetei pe care, adormind, o lăsase din mână. Când îl strivi cu talpa, şarpele verde ţipă şi sângeră lăptos. „Bine că nu m-a gâtuit în somn, îşi spuse băiatul. Ori să-mi fi tăiat capul cu maceta mea… Ce, n-ai mai pomenit?”

Îi sări inima din piept. La vreo cincizeci de metri se întrezăreau marginea porumbiştii şi pe deasupra moţurilor ceva din coroana mare a unui copac. O luă la goană imediat într-acolo, fără să se mai ferească. Un şobolan mare, poate un hârciog, ţâşni printre picioarele lui. Glasurile îşi înteţiră mustrările pe măsură ce înainta, iar când mai avea numai câţiva paşi i se păru chiar că nişte porumbi îi aţineau calea, aplecându-se toţi ba într-o parte, ba într-alta, după cum încerca el să-i păcălească. Şi frunzele tăioase îl aşteptau, dar Milu rezolvă cu câteva lovituri de macetă. Atunci se făcu iarăşi linişte.

Carevasăzică asta era…

Dincolo de marginea lanului, urma o fâşie stearpă, iar mai departe câţiva copaci rămuroşi, aşteptându-l. Însă până acolo şi în toate direcţiile, cât vedea cu ochii, stăpânea holda. Grâu auriu, mai înalt decât el, cu spicul greu, cât tenişii de gumă, cu boabele coapte gata să-şi zvârle mustăţile ţepoase către oricine ar fi îndrăznit să se apropie prea mult.

Şi chiar în vreme ce-o privea abătut, capetele holdei înaintară în stânga şi-n dreapta, pe marginile îndepărtate, încăierându-se cu lanul de porumb. Paiele ieşiseră din pământ cât ai clipi şi crescuseră, prinzându-l pe el în mijlocul fâşiei sterpe. Nu mai avea niciun drum ocolitor.

— Ce faci acuma, Milule? Îngăimă înfricoşat.

Săgeţile grâului nu zburau atât de departe ca seminţele veninoase ale florii-soarelui, însă dacă spicele aveau să se apropie destul…

Se dădu înapoi câţiva paşi, spre porumbişte, dar îndată ce auzi în spatele său zdrăngănit de săbii se opri. Nu putea să aştepte ajutor de-acolo. „Aşa, gata cu poveştile şi prietenia…"

Holda se apropia domol. Milu privi deznădăjduit spicele din primele rânduri aliniindu-se în legănarea lor, şerpi pregătiţi să muşte. Când ajunseră la douăzeci de paşi se încordară zbârnâind. Băiatul se trânti la pământ, acoperindu-şi ceafa cu rucsacul. Un nor de săgeţi trecu pe deasupra lui, lovind frunzele porumbiştii. Lujerii răspunseră cu zăngănit de săbii şi un vaier stins. Primul rând se aplecă spre mulţimea atacatorilor care avansau. Săgeţile mici nu le făcuseră mare pagubă, decât nişte răni în tulpini şi pănuşi.

Al doilea val şuieră peste Milu. Se chirci cu genunchii la gură, să nu lase nicio bucăţică de piele descoperită. Unele din săgeţi nu ajunseră în lanul de porumb, ci se-nfipseră în jurul lui, ori în rucsac. El înţelese c-a nimerit în plină bătălie, dar nu pricepea cum deodată cele două lanuri se învrăjbiseră şi căutau să se sfâşie, după ce mereu vieţuiseră laolaltă, fără să se stingherească. Şi nici nu voia acum să priceapă. L-ar fi bucurat că ucigaşii se ucid între ei, dacă el însuşi s-ar fi aflat departe de toate astea, în patul lui, ori măcar la umbra unui pom mare.

Gândul din urmă îi biciui mintea. Poate n-aveau nimic de împărţit cu el taman în ziua asta. Poate el nu încăpea în omorul lor de azi. Dacă ar fi reuşit să fugă prin rândurile care săgetau, să ajungă la pomi, ar fi avut o şansă. Altfel, să facă pe mortul?

Tulpinile noi, care ţâşneau din pământ, i-ar fi trecut într-o clipă printre coaste şi prin măruntaie.

Milu aşteptă să treacă zumzetul sutelor de mii de ace şi sări imediat în picioare. Un geamăt lung răsună dinspre porumbişte, erau lujerii care-i vorbiseră o zi şi-o noapte, ori zeci de vietăţi mici străpunse? Fugi către holda ale cărei şiruri dintâi se-ncordau să tragă din nou. Nicicând nu-şi mai simţise picioarele atât de grele, se târa ca-n vis, fără să înainteze, ba parcă grâul se trăgea înapoi, să-l ia mai bine la ţintă. Fără să se gândească, ridică în faţa ochilor traista cu boabe bune. Măcar să nu vadă săgeţile venind să-i străpungă globurile ochilor, orbindu-l înainte de a-l doborî.

Se cufundă hăulind în holdă, zdrobind sub tălpi tulpinile din faţă, tăindu-le cu maceta pe celelalte, din lături, în snopi cât trupul lui de groşi. Dar când luă traista de la ochi, se opri buimăcit.

Peste tot încotro îndrepta traista, grâul se dădea la o parte, şovăind. Până şi săgetătorii, care aproape ajunseseră la linia porumbilor, se opriseră acum, să afle ce se petrece. Neîncrezător, Milu vârî mâna în traista şi-o scoase plină de boabe galbene. Se roti împiedicându-se către răsărit şi către apus, spre miazănoapte şi spre miazăzi. Curând, în jurul lui se făcu atunci un cerc mare, aşternut cu paie galbene care se culcaseră, să nu-i stânjenească mersul.

— Aşa, bălăriilor! Ţipă.

Iar pomii erau la o aruncătură de băţ.

Când se văzu la adăpostul lor, Milu descoperi că mâna stângă şi pieptul, acolo unde vestuţa de doc se desfăcuse în timpul goanei, erau pline de ace, zeci, unul lângă altul. La fel pulpele, între marginea nădragilor şi tenişii de gumă. Îndurând usturimea, le smulse unul câte unul şi le-aşeză mai încolo, cu grijă să nu se-nţepe iar. Măcar nu erau veninoase. Dacă l-ar fi împroşcat floarea-soarelui, acum ar fi fost umflat ca porcul lui Obretin.

Mai era mult până la amiază. Băiatul scoase din traistă câţiva pumni de grâu bun şi presără în jurul lui, desenând un cerc fermecat, să-l apere de rele.

— „Şi-n vârful spicului… firul mărgăritului…” mai putu să-şi amintească din ghicitoarea-descântec, apoi leşină.

9

Întâi simţi mirosul. Era un amestec de daravere bărbăteşti şi ceva mai delicat, un parfum de vaselină căreia-i trecuse vremea.

Simţi că zboară, ridicându-se de la pământ, uşor ca un fulg. Printre pleoapele care-i fluturau, chinuite de o lumină orbitoare, văzu lanurile de grâu şi de porumb crescând din cer spre pământ. Pe urmă îşi îndreptă capul şi lumea se reaşeză cum trebuia. Cerul în cer, pământul pe pământ. Doar el continua să salte printre ele, în sus şi-n jos, fără să-şi simtă greutatea.

— Da’ un’e suntem noi aicea, nenicule? Întrebă ameţit, cu gura uscată.

— Taci că-i bine, îi răspunse Gelu Obretin, aşezându-l mai bine pe umăr. Taci că-i bine…

Amiaza trecuse, acum nu se putea sta în soare, la zăduf. Plantele se moleşiseră de tot, abia mai ridicau creştetele, darămite să se mai şi încaiere… Treceau printre şiruri fără să întâmpine vreo împotrivire, ca printre nişte adormiţi.

— M-ai găsit, zise iar Milu.

Lunganul nu spuse nimic, ocupat să-şi îndrepte pe cap şapca roşie cu care ieşea la secerat, având o mână prinsă în lucrurile băiatului, cu cealaltă sprijinindu-l să nu-i alunece de pe umăr, că era şi greu al dracului.

— Nene…

— Ce e, mă?

— Da’ lucrurile mele le-ai adunat?

— Le-am adunat.

— Toate?

— Toate.

— Şi traista?

— Şi traista. Şi rucsacul. Şi şapca. Văz că ţi-ai luat şapcă.

De seceră şi macetă nu mai întrebă. Îşi potrivi obrazul în umărul lui Obretin şi adormi la loc.

Când s-a trezit, în jur era întuneric. Adică nu beznă, ci doar un pic întunecime, subţiată de lumina lămpilor din casă. Flăcările fitilelor se jucau pe pereţi, iar în odaie simţea o mireasmă de lemn ars în plită, unde bolborosea la fiert ceaunul de mămăligă. Se-auzeau zvon de vorbă şi râsete înfundate. Oamenii stăteau la masa din odaia alăturată, iar Milu ghemuit în patul lui cu perne

moi. Îi era cald şi bine.

— Ia uite că se trezi voiajoru'! Exclamă careva şi toţi pufniră în râs.

Chiar Milu, în culcuşul său, chicoti şi el.

Apoi o simţi că vine şi i se zvârcoli sufletul de o bucurie sălbatică.

— Mă, Miluţ, mamă, să-mi faci tu mie una ca asta… Am crezut că-mi crapă inima-n mine…

El o încolăci cu braţele, strâns, să nu-i mai dea drumul niciodată.

— Bunică…

— Bine că eşti întreg. Să-ţi facă mamaie mămăliguţă fierbinte cu lapte?

— Nu, că nu mi-e foame. Cine e dincolo?

— Ei, nu-i ştii? Alde Obretin, Nelu şi Gelu, Cocoşu, felcerul… Tot ăia. Hai, încheie-te la pijama şi dormi, mamă, c-oi fi frânt.

„Şi dacă adorm şi mă trezesc iar în lanul de porumb?”

— Nu mi-e nici somn, bunică. Da' matale ce mai faci, eşti bine? Cum îţi merge cu sănătatea?

Ea se prăpădi de râs şi pe urmă îl pupă apăsat pe amândoi obrajii, bălindu-l.

— Bată-te să te bată, păi, cum să-mi meargă, de-aseară, de când ai plecat? Sunt bine, numai şalele mă dor, c-o să plouă la noapte.

Şi-l mai pupă o dată, strângându-l de-i pârâiră oasele.

— Păi, dacă nu te culci, hai dincolo, să dai şi tu bună seara, c-aşa-i frumos. Te caută bieţii oameni de azi-noapte.

Milu se dădu jos din pat şi-şi netezi bluza de pijama, care-i rămăsese cam mică. Bunică-sa îl împinse de la spate, în odaia mare.

— Ce faci, băi, Milule? Râse Nelu Obretin. Scoseşi sufletul din noi, ai?

Îi făcură loc între ei, la masă. Spărgeau nuci şi beau ţuică de la Cocoşu, flecărind veseli, ca şi cum a doua zi de dimineaţă lanurile n-aveau să-i mai înconjoare. De parcă-n zori n-aveau să-şi mai băşice palmele dând la seceră şi la coasă.

„S-or fi sfârşit toate, îşi zise, ori nici n-au fost, am dormit cine ştie pe unde, de m-a găsit alde Obretin, m-a bătut soarele-n cap şi-am avut vise de fierbinţeală…”

Bunica… Tractoristu… lanurile… drumul… nopţile şi zilele de

singurătate…

Cum să fi fost adevărate alea când, uite, pufneşte abur în ceaun, iar bunică-sa îi dă să guste de pe linguroi şi mămăliga îl arde pe limbă. Casa-i întreagă, slavă Domnului, şi primitoare, oamenii râd fără griji, iar felcerul Ivancea mai are un pic şi cade sub masă de beat ce-i. Prin ferestile deschise se-aud numai vântul în frunzele pomilor şi-un huhurez, fără zăngănitul frunzelor de porumbi.

Dar pe urmă unul din cei de la masă zise: „Ia lăsaţi-l şi p-ăl mic, să spună cum a fost. Pe unde-ai umblat ieri-noapte, muceo? Unde l-ai găsit, Gelule?”

Iar Obretin de colo:

— Sub vişinii de după lan, dinspre Cotmeana. Credeam că s-au uscat de vara trecută, că-s bătrâni şi scorburoşi, abia se mai ţin.

— Norocul lui. Altfel îi clocea soarele creierii în cap.

— Ce făceai acolo, Milule?

— Văz că ţi-ai luat ceaun… şi sabie, ori ce-o fi şi-asta. De unde-ai şterpelit-o, mă?

Bunică-sa întinse mâna şi-l ciufuli.

— Ia lăsaţi-mi băiatul în pace! Parcă voi eraţi mai breji la anii lui? Cocoşule, dacă mi-amintesc eu acuma ce…

— Am fost prins la mijloc când a atacat holda de grâu porumbiştea, zise Milu tare şi toată lumea se holbă la el.

Le înfruntă privirile.

— De când am plecat după Tractoristu, am văzut că holda se-ncaieră numai cu floarea-soarelui, da’ niciodată cu porumbii.

— Mă, băiete… începu Cocoşu cumva cu milă.

— Floarea-soarelui s-a poticnit în drumul ăla mare, cu plopi, care duce la Piteşti, continuă Milu pe nerăsuflate. Dar spre sud l-a-nghiţit de tot, şi-am găsit o maşină cu roţile de gumă fleaşcă, de-acolo am şapca şi-o brichetă, însă pe urmă, când am venit înapoi, c-o luasem întâi spre Piteşti, da’ l-am visat pe Tractoristu, care-a zis… Şi nu mai era nicio maşină, decât urmele roţilor, care…

Se opri, ascultându-se singur, cât de dezlânat povestea. Şi-i era necaz că nu găseşte puterea să-i convingă, dar era prea obosit acum.

— Miluţ, zise bunică-sa amărâtă, hai, mamă, să te culci că nu ţi-e bine cât ai stat în soare. Cum, Doamne iartă-mă, să strice

floarea-soarelui drumul, că doar noi le-am semănat şi le-am îngrijit, şi floarea, şi porumbul, şi grâul, de pe urma lor trăim…

— Ai visat urât… hâc! Milule… spuse şi felcerul Ivancea.

Se trezise ca prin minune câteva secunde, destul cât să audă aiureala băiatului, care lui i se păru foarte limpede.

Milu îi privi sfidător.

— Atunci, să vă mai spun ce-am visat?

Ei îl priveau în tăcere. Bunică-sa, Cocoşu, Nelu şi Gelu, Ivancea.

— Am visat, urmă el, că porumbul a atacat satul nostru pe neaşteptate şi dacă nu era Tractoristu dărâma casele şi ne tăia pe toţi în bucăţi. Iar matale, mamaie… Dar nu vreau să mă mai gândesc la asta niciodată.

Femeia duse mâna la gură, speriată.

— Am mai visat că m-am dus după Tractoristu, însă am rătăcit drumul şi mai târziu l-am găsit storcit în lan, lângă tractorul lui stricat rău de porumbi. Şi am luat din cabina lui o traistă cu boabe bune, pe care le-a luat de la tata lu' Ina, să le ducă oamenilor de la Dunăre.

— Ce tot bălmăjeşti, mă, acolo? Făcu Cocoşu. Ce boabe bune? N-am niciun fel de boabe vechi, tot ce-am avut am făcut mălai şi făină.

Ceilalţi încuviinţară mormăind.

— Şi-am visat c-am mers zile şi nopţi în şir, şi-am găsit o pădure mare pe-un deal, unde cântau păsări minunat colorate, din Rai, bunică. Şi-am dat şi peste Ina, într-un luminiş al lanului, femeie-n putere, la casa ei, cu bărbat…

Atunci izbucniră toţi într-un râs nebun şi nu se potoliră decât când bunică-sa îl trase de pe scaun şi-l aşeză, ditamai vlăjganul, la ea în poală.

— A-ntrebat fetiţa toată ziua de tine, Milule, să vă jucaţi. Că vine mâine-dimineaţă, să te ia la şcoală, că v-a rugat diriginta s-o ajutaţi cu cărţile, cât mai e vacanţă.

Băiatul se clătină pe dinăuntru. Ei erau mai mulţi acolo, în faţa lui, şi atât de buni, atât de blajini… Cine era el să se lepede de dragostea pe care i-o arătau?

Stătu să-i asculte, iar ei, în loc să-l ia în tărbacă, îl călăuzeau înapoi acasă, fără să-i vorbească neapărat lui, ci între ei, înţelegând că el e tulburat, nu contează din ce pricini, că are nevoie de ajutorul lor. Nelu şi Gelu Obretin povesteau împreună,

luându-şi vorba din gură unul altuia, îndreptându-se, întregindu-se.

— Cocoşule, ai pregătit motorina aia? Vine Tractoristu pentru arătura de toamnă şi dacă nu suntem gata, se duce la alţii mai vrednici. Rămânem şi cu banii de arvună luaţi, şi cu… Mă duc mâine la Piteşti, să vorbesc cu el, poate ne mai amână… Tanti Lisandră, să faci listă cu ce-ţi trebuie de la alimentara… Eu nu merg, frate-miu, mă sui pe biserică, să dreg tabla, că de când mă bate popa la cap… Să vorbeşti şi cu ăia de la electrica, poate repară lumina, că-ncepe campionatul la televizor şi noi…

Simţi osteneala înfrângându-i împotrivirea, treptat, nu mai găsea puterea de a merge mai departe, nici pe drumurile dintre lanuri, nici pe acelea dinăuntrul său. „Ce-i adevărat şi ce-i închipuire? Unde-i lumea adevărată, aci, în vorbele alor mei, ori dincoace, sub ţeastă, în amintirile şi poveştile mele?” Până şi părerea asta îl obosi peste putinţă, rostogolea gândurile ca pe nişte bolovani grei, care până la urmă veneau înapoi peste el.

Se mai încontră câteva clipe, până când zăgazul se rupse şi lumea lor se revărsă în lumea lui, potopind-o. Iar el se lăsă cuprins de o mulţumire mare, o căldură din care n-ar mai fi ieşit până la sfârşitul zilelor. Râse când râdeau ceilalţi, laolaltă cu ei, îi întoarse semnul lui Nelu, când ăla îi făcu şmecher cu ochiul, se băgă în vorbă sfios, fără să zică mare lucru, când ei îl îngăduiră.

— Ia fugi, Milule, şi mai adă o ţuică, îi spuse Cocoşu, fluturând sticla goală. Ştii tu, în beci cum intri, pe mâna dreaptă. Vezi că lampa-i la intrare, pe policioară, să nu-mi dai foc la casă.

Tăcuseră toţi şi se uitau la el, parcă să-l încerce, se duce ori se scapă în nădragi de frică şi-o dă la-ntors?

— Mergi tu, Nelule, că e-n pijama copilul, zise mamaie-sa.

— Ba mă duc, făcu băiatul, mă duc.

Noaptea era peste tot în jurul lui, însă ştia drumul cu ochii închişi. Şi-aşa se şi duse, aţă, fără să se uite în altă parte decât la ulucile gardului, întâi ale lor, mai late, apoi ale lui Cocoşu, mai înguste şi mai dese. Intră în casă pe bâjbâite, nu mai aprinse nicio lampă. Dar înainte de-a trage chepengul beciului, văzu dunga de lumină pe sub uşa odăii unde dormea Ina şi i se făcu pielea de găină. Dac-ar fi crăpat uşa, pe cine-ar fi găsit acolo?

Pe policioara cu lampa dădu peste o cutie mare cu chibrituri, pe care o vârî maşinal în buzunarul bluzei de pijama. Apoi coborî, luă ţuica din beci şi-o rupse la fugă. Când ajunse acasă,

se risipise şi ultima spaimă…

Şi iarăşi. Când s-a trezit, afară deja era lumină. O dimineaţă de vară, răcoroasă, plină de ciripitul vrăbiilor. Milu se-ntinse sub plapumă, savurând gustul dulce-amărui al începutului de zi. O auzea pe bunică-sa, în curte, cum dădea de mâncare la păsări. Grăunţe de tot felul, pentru un cârd de gâşte şi pentru găini.

Ce bună era perna lui când o strângea în braţe, mirosind a curat. Era bun şi puişorul, dar numai fetele, femeile şi copiii mici dorm cu puişor. Iar el nu mai era copil mic.

— Miluleee! Se-auzi din curte glasul Inei. Ce faci, mă, dormi pân’ la amiază, fi-ţi-ar somnu’…

— Miluţ, scoală, mamă, c-a venit Ina, îl strigă şi bunică-sa.

Parcă el ar fi fost surd, ori aşa ceva. Îşi trase iute nădragii, băgând de seamă că a bătrână înlocuise peticele vechi cu altele noi, dădu cu apă pe ochi şi la subraţ, trase cămaşa peste cap fără să mai descheie nasturii. Vestuţa de doc rămase pe duşumea. Îşi încălţă tenişii din fugă, ţopăind până-n pridvor.

— Aolio, urât mai eşti! Se strâmbă fata la el.

Înaltă cât el aproape, ciolănoasă, cu ţâţele ca nişte bube mari sub bluză, pe care se chinuia să le facă nevăzute stând mai mult cocoşată. Şi ochii două alune vii, ca ale veveriţelor, ameţindu-l când se uita în ei.

— Ce, fă, zise vesel, eşti pusă pe harţă de dimineaţă? Ia vezi…

— Care dimineaţă? Îi întoarse ea vorba. Dimineaţă era când m-am sculat eu. Mamă Lisandră, da’ ce-l mai cocoloşeşti pe puturosul ăsta…

Şi până să apuce el să răspundă:

— Hai odată, că ne-aşteaptă diriga de-un ceas.

— Păi, dacă ne-aşteaptă de-un ceas, tu de ce-ai venit abia acum?

Din poartă, Milu se-ntoarse către bunică-sa, care trebăluia la coşarul vacii.

— Mamaie, n-ai nevoie să te-ajut la seceră?

Bătrâna se îndreptă de spinare, mirată.

— Ce să secerăm, mamă? N-am nevoie. Mă, copii, voi n-aţi mâncat nimic, staţi oleacă să vă fac nişte ouă…

Dar ei ieşiră în uliţă, zorind să ajungă cât mai curând la şcoală.

Ăsta era satul lor? Privind în jur, Milu încetini pasul până când fata îl luă de guler şi-i porunci să nu mai piardă vremea.

— „Fri… ze… ri… e…”, descifră băiatul, pe o uşă cu glasvant. Ce-i asta, Ină?

— Da’ ce-ai, mă, te-ai ţicnit? Se cruci fata. Ai uitat unde te tunzi când începe şcoala?

Milu nu mai zise nimic. Uliţa era largă peste ce ştia el, casele mai multe şi-n poarta fiecăreia o bancă, pe care oamenii stăteau la taină. Unora, pe care-i cunoştea, le dădu cuminte bună ziua. Pe alţii nu-i văzuse niciodată, însă şi-aceia îi răspunseră cu bunăvoinţă. Pe fiecare acoperiş, spânzura o antenă de televizor, două prăjini înţesate cu *elemenţi*. Mirosea la fel de frumos ca satul ăl vechi, a soare şi-a verdeaţă proaspătă şi-a găinaţ de păsări.

Aproape de podeţul peste pârâu, dădură nas în nas cu Nelu Obretin, care venea fluierând vesel, cu gând să se oprească pe la MAT.

— Păi, ce faci, nea Nelule, îl întrebă Milu mirat, nu ziceai că pleci la Piteşti?

Obretin îi trase şapca pe ochi.

— Trebuia s-o iau prin porumbi, s-aştept rata la şosea, da’ cică a trimis vorbă Lepădatu că i s-a rupt cablul de ambreiaj. Nu cred că-l repară azi. Las’ că nu fuge Piteştiul.

Trecu mai departe. Ina şi Milu o luară pe malul celălalt al pârâului, spre şcoală. În apa lină înotau de zor bobocii de raţă, măcăind subţire. Pomii erau mai mulţi, mai mari şi mai frumoşi ca ultima oară, când merseseră prin albie, să caute cărţile cu Jules Verne.

— Mai ştii, Ină, când ne-am suit în podul şcolii şi ne-am jucat de-a căpitanul Nemo şi ăla… Net… Nat… cum dracu-i zicea…

— Ned Land. Le-ncurci, Milule. Nu ne-am jucat, am citit. Şi nu eram în pod, ci la bibliotecă. Ce să căutăm noi în podul şcolii?

Ceva mai încolo, prin mijlocul crângului, îl privi ciudat.

— Mi-a zis tata că le-ai povestit cum m-ai visat pe mine femeie măritată.

— Îhî…

— Şi cum era? Hai, zi!

El încetini iarăşi pasul.

— Ce să zic?

— Păi… cum eram în vis. Sau ai inventat tu?

— Aveai un cur cât masa, râse el. Na, mai vrei? Şi sugeai la ţuică toată ziua, că al tău era plecat cu treburi la Piteşti.

Ina se opri deodată.

— Cum adică „al meu”? Păi, nu eram măritată cu tine?

— Păi, nu.

— Păi, cu cine? Ce vis mai e şi ăsta?

Parcă i se schimbase glasul.

— Nu ştiu, fă, aşa era şi gata. Ce mă tot baţi la cap?

Fata ieşi din potecă şi se-afundă în nişte tufe de liliac vineţiu. Milu se duse după ea.

— Ia, stai aici, lângă mine, şi spune-mi tot, zise Ina, aşezându-se în iarbă. Tot.

Îşi adunase poalele rochiţei, ca să-şi acopere picioarele. Milu se puse lângă ea, nehotărât.

— Nu ne-aşteaptă la şcoală?

— Lasă, că putem să mergem şi mai încolo. Ia povesteşte-mi!

Iar el îi povesti cum a rătăcit prin lanul de porumb, zile şi nopţi, până când a dat de rariştea care l-a condus fix la casa ei, adică nu a ei, ci a femeii care era tot ea. Cum s-a bucurat că l-a văzut, că era plecat de mulţi ani şi nu mai ştia nimic de el. Cum i-a întins masa în tindă şi-au mâncat şi-au băut pe săturate şi-au stat la palavre până s-a-nnoptat de-a binelea.

Ina îl asculta aţâţată, dar cumva necăjită.

— Şi? Zi mai departe!

Îi mai istorisi cum a furat-o bărba-su din sat într-o noapte şi şi-au făcut casa lor, iar Cocoşu o tot ruga să se întoarcă, da’ ea n-a mai vrut. Şi era supărată că ăla stă mai mult la combinat decât pe-acasă şi-o lasă singură cu toată gospodăria, că moare de urât până se-ntoarce el, două zile pe săptămână.

— Încă! Făcu Ina.

— Ce puii mei să-ţi mai zic? Pe urmă tu te-ai pilit şi te-ai dus să te culci, da’ eu am rămas să dorm în tindă, că era cald afară şi se-auzeau greierii…

Se opri. Ina întorsese capul, ca şi cum ar fi văzut ceva printre trunchiurile fumurii ale pomilor.

— Adică eu o să fiu o beţivancă umflată şi trecută, măritată cu unul care-o să-i fie silă să stea cu mine-n casă…

Milu îi puse mâna pe umăr, încurcat.

— Da’ ce-ai, fă, acuma de ce bâzâi? N-auzi că era vis?

Atunci ea se-ntoarse plângând cu sughiţuri şi-i udă pepţii

cămăşii. El rămăsese prostit, neştiind ce să facă.

— Eu n-o să plec niciodată din sat, Milule, m-auzi? Aici o să mor, nicăierea nu mi-e mai drag ca aici… Şi nici n-o să mă mărit cu altcineva, niciodată, decât cu tine, m-auzi? Ori dacă nu, mai bine cu nimenea… Mai bine mor fată bătrână…

Nu se mai putea opri din suspine. Întâi Milu nu ştiu cum să-şi ţină mâinile, apoi o mângâie stângaci pe păr şi pe spate, dar mai mult ca şi cum ar fi vrut s-o încălzească de frig, blegul. Pe urmă îi ridică faţa şi-i şterse lacrimile cu podul palmei. Ele curgeau, el le ştergea mirându-se unde-ar fi putut sfârşi asta, până când Ina îi încolăci gâtul cu braţele moi şi-l trase peste ea.

Buzele ei erau şi dulci şi sărate, răsuflarea întretăiată îi apăsa ţâţele mici de pieptul băiatului, iar el închise ochii, suflând şi el greu. Îi bătea sângele în pleoape şi-n tâmple de-i plesnea capul. Ea mirosea a iarbă, a sudoare feciorelnică şi-a busuioc. Se cufundară împreună în sărutul moale, din dulceaţă de caise, îşi sorbiră sufletele picătură cu picătură, tot mai ameţiţi. Şi când îi linse ochii şi obrajii şi gâtul, mâna lui lunecă acolo unde poalele rochiţei se ridicaseră dezvelind-o, iar ea îi strivi degetele între coapse, cu spaimă.

Zarzării cerneau peste goliciunea lor petale albe, până când zăpada lor îi acoperi cu un strat fin, iute risipindu-se din mângâiere în mângâiere…

În mătasea şoldurilor şi-a pulpelor, creşteau desene tot mai complicate, din firele ierbii stoarse de sevă…

Din ascunzişul des de liliac, vântul smulgea suspine balsamice, care se-adăugau plutind beţiei lor de copii copţi…

Iar pârâul clipocea peste prund vorbe pe care ei şi le murmuraseră deja, învăţând dragostea trăind-o, fără să-i caute ştiinţa…

Ziua se oprise în loc.

Ina îşi trase tivul rochiţei peste genunchi. Rămase întinsă pe spate şi-şi feri ochii cu mâna îndoită. Milu o privi neştiind ce să-i spună. Simţea bucurie şi vină amestecate, frică şi dragoste. Nu găsea o singură vorbă care să le-adune pe toate astea.

— Ină… zise.

Ea tăcu multă vreme, respirând doar, încât el se temu că poate-i este rău şi întinse braţul s-o mângâie pe obraz. Abia atunci fata se feri şi, luând mâna de la ochi, îl privi ţintă.

— Trebuie să ne-ntoarcem acasă, spuse ca o străină. S-o fi

făcut târziu…

Se ridică mlădioasă, pornind să culeagă scaieţii şi paiele care-i rămăseseră prinse de rochiţă.

— Nu mai mergem la şcoală? Făcu Milu prosteşte.

Fata dădu la o parte tufele de liliac şi porni înapoi pe cărare, fără să se uite înapoi. El se duse după ea.

Când au ajuns în dreptul MAT-ului, Nelu Obretin ieşea abţiguit pe uşă, cu cămaşa pe jumătate scoasă din nădragii buni. Oamenii beau temeinic sub dud şi pesemne sărbătoreau ceva, căci scoseseră ţoiurile cele bune.

Nelu îşi uitase pălăria înăuntru, vru să se-ntoarcă, dar pe urmă dădu din mână cu lehamite şi-i rânji lui Milu.

— Ce-i, muceo… se împletici… hm… rezolvaşi fata?

Lui îi veni sângele în obraji, dar până să zică ceva Ina o luă la fugă pe uliţă. Fugea ca un băiat. O ajunse abia când ea intra deja pe poarta casei.

— Ină, strigă, nu mai vorbim? Ină!

— Mâine, răspunse ea, strecurându-se iute pe lângă Cocoşu, care ieşise în prag somnoros şi-o privi mirat, scărpinându-se sub maiou.

Holda dormea.

Toate paiele peste care călca se frângeau întâi cu un trosnet, apoi se ridicau lent, trezite pentru scurtă vreme, dar adormeau la loc, fără supărare. Luciul nesfârşit al spicelor reflecta lumina puţină de stele în grăunţe, înzecind-o ca şi cum plantele ar fi emanat o fosforescenţă a lor.

Am plecat iară… Băiatul deschidea potecă în faţa lui şi-o închidea după el. Nimeni n-ar mai fi putut să-i ia urma. Grâul ştergea semnele, cu milioanele lui de tulpini, copii verzi şi adulţi galbeni şi bătrâni albicioşi de cenuşă, legănaţi în somn, cu vise neştiute, de neînţeles.

Milu păşea atent. Holda nu-i era duşmancă noaptea, dar o conopidă muşcătoare i-ar fi sfâşiat pulpele, ori i-ar fi zdrobit glezna dacă ar fi călcat chiar în ea. Mergea încet către miazăzi, mergea de câteva ceasuri. În cale întâlnise sumedenie de pomi la adăpostul cărora s-ar fi putut odihni. Nu voia să se mai oprească înainte de sosirea zorilor.

Se simţea odihnit, în putere, dar cu sufletul greu. Durerea din coşul pieptului se întorsese. Ştia că nu mai e doar dorul de

casă…

„Nalt cât casa… galbin ca mătasa… şi-n vârful spicului… firul mărgăritului…”

„Nalt cât casa… galbin ca mătasa… şi-n vârful spicului… firul mărgăritului…”

„Nalt cât casa… galbin ca mătasa… şi-n vârful spicului… firul mărgăritului…”

La început, cât nu se depărtase prea mult de sat, grâul îi venea abia până la piept. Paiele se lăsau supuse cu o elasticitate prietenoasă, mustăţile spicelor de boabe erau moi şi-i gâdilau palmele, în loc să le străpungă.

Dar după un ceas, holda se înălţă treptat, peste creştetul lui. Doar somnul o oprea să-l înţepe cu mii de ace lungi, care în scurtă vreme aveau să se strecoare pe sub piele, în căutarea inimii şi-a vintrelor. Din când în când, un snop de tulpini tresăreau în vis, gata să se trezească, însă atunci sutele de mii din preajmă se vălureau cu blândeţe, liniştindu-le: şşş, dormi… dormi…

Şi Milu mergea mai departe.

De câte ori ar trebui să mă mai deştept din somn ca să mă trezesc înapoi în satul meu adevărat, să ies la seceră de dimineaţă cu mamaie, cu Ina la joacă, ori pe înserat cu-alde Obretin, după gard, la câteva fumuri din ţigara pitită-n căuşul palmei, ca băieţii?

Trecutul e cea mai frumoasă dintre lumi…

Pe câte drumuri trebuie să mai apuc, să dau la o parte pănuşele într-o bună zi şi să mă pomenesc cu Dunărea curgându-mi molcom la picioare, sumedenie de valuri mărunte lingându-mi tenişii de gumă, ca nişte căţeluşi?

În vârful câtor pomi trebuie să mă mai sui ca să-i zăresc de departe pe oamenii care dreg lumea şi lanurile ei, ogrăzile, cuiburile *paserilor călătoare*, drumul către Piteşti? Să-mi facă semn cu mâna, îmbiindu-mă să grăbesc pasul, s-ajung mai iute în casele lor, unde *curentul* face toată treaba, iar ei cască mulţumiţi, molfăind copane de pui muiate-n mujdei.

Se duse noaptea. Dormi toată ziua următoare la umbra unui roşcov slab, dar vânos, cu roşcove dulci, dulci, care-i mai alinară din mâhnire. La căderea întunericului, porni iar. Sumedenie de izvoare îi ţineau calea, şopocăind în întuneric ca să îndestuleze holda, şi din răcoarea lor îşi potolea setea. Merse iar până la

ziuă, alegându-şi într-un târziu loc de somn sub un alt pom.

Şi tot aşa, noapte după noapte, zi după noapte…

Ina se-ntorsese să-i ţină de urât, Ina lui, aia pe care-o ştia de când erau mici, cu care putea vorbi fără *să se-ntâmple lucruri*.

— Milule, şoptea ea, n-ai vrut să stai cu mine…

— Când, Ină? Îi răspundea aspru. Când era bărbată-tu dus la Piteşti şi te-apucaseră căldurile? Sau pe urmă, când…?

Se oprea ruşinat, cu obrajii în flăcări. Ar fi certat-o şi-acum, dacă nu se temea că trezeşte spicele cu somnul mai uşor.

— Ştii tu…

Într-o bună zi o să se-ntoarcă de la Dunăre, iar Ina o să-l întâmpine de-adevăratelea, prefăcându-se că nici nu i-a dus lipsa. Dar ochii or s-o dea de gol.

Spre zorii celei de-a patra zile atinse liziera unei pădurici tinere, mai mult salcâmi cu ciorchini de flori şi arţari curaţi. În sfârşit, simţi oboseala muncindu-l. Se-ntinse în culcuş de frunze, iar mireasma lor, veşted şi proaspăt laolaltă, îl adormi într-o clipă.

L-a trezit trosnetul unei crengi frânte. Zgomotul era aşa slab şi neînsemnat, că nu l-ar fi deosebit din mulţimea celorlalte. Însă încordarea îi ascuţise simţurile peste măsură, slujindu-i să rămână în viaţă atâta vreme.

Ridică pleoapele doar puţin, cât să cearnă lumina şi odată cu ea orice mişcare ce i-ar fi vestit o primejdie. Îşi sili auzul. Ceva ca o umbră mare trecu rapid la marginea privirii sale, prin lăstărişul des. Nici n-apucă să-ntoarcă ochii şi altceva se mişcă în spatele lui. I se făcu pielea de găină. Încet, întinse mâna să desfacă maceta din legătura ei de pe rucsac…

Atunci o namilă îl izbi dintr-o parte, trântindu-l cu faţa în iarbă, fără aer. Ţipă şi se rostogoli ca să nu fie prins dedesubt, dar când se ridică era singur. Desfăcu legătura macetei, tăindu-se într-o cataramă, şi se răsuci încordat, în toate părţile.

— Care eşti, bă? Zbieră. Vezi că te tai!

Nu mai strigă şi-a doua oară, căci propriul său glas sugrumat îl înfricoşa.

Pe muchia râpei în care se afla nu văzu decât raze de soare, scăpate prin frunziş. În linişte, şi-auzea doar respiraţia. Vru mai întâi să se suie în pomul de lângă el, dar se răzgândi îndată. Puteau să-l înşface de spinare tocmai când se căţăra, ori să facă

cerc în jurul trunchiului, încolţindu-l.

Cine să-l încolţească? Cine să-l înşface? Milu bâjbâi după seceră. Apoi urcă prudent pe povârniş, gata să taie cu amândouă mâinile. Acolo îl văzu.

Drept în faţa lui, la nici zece paşi, îl privea încordat, gata să sară în hăţiş. Sau spre el. Era un moş costeliv, cu părul încâlcit şi rapănul de două degete. Băiatul făcu doi paşi, coborând maceta. Atunci băgă de seamă că nu furie scânteia în ochii aceia, ci foame şi spaimă.

— Ce-i cu matale, tataie? Spuse cât putu mai blajin.

Încă nu-şi venise în fire. Şi mai făcu un pas.

— Ce faci aici? Unde-i casa matale?

Moşul mişcă buzele fără să scoată un sunet. „O fi mut”, se gândi Milu.

— Eşti flămând rău, aşa-i? Păi, dacă umbli prin…

Să-i fi dat de pomană, din merindele lui, ca să-i potolească foamea. Dar apoi ce să facă, să-l ia cu el? Unde?

— Copii, scoateţi o foaie de hârtie, rosti bătrânul foarte limpede. Ex… tem… po… ral.

Băiatul rămase cu gura căscată. „Săracul, e cu minţile duse, cine ştie de când rătăceşte prin lanuri şi păduri…” Mila învinse frica. Se apropie încercând să-l ia de braţ, dar moşul îi îndepărtă mâna supărat.

— Bărbucene, te dau afară din clasă! Zise iar.

— Hai, hai, tataie, se oţărî Milu, vină-ţi în fire… Ia, mai bine coacem noi amândoi nişte porumbi în jar, să prinzi puteri.

Duhoarea îi tăia respiraţia. Ăsta nu se mai dezbrăcase de-un an, doi, de spălat ce să mai vorbim… Treningul, care-o fi fost roşu vreodată, acum căpătase culoarea pământului.

— Hai, mai zise o dată, iar moşul îi zbieră în obraz.

— Îţi scad nota la purtare! Repetentul, după uşă, stă cu nasul în cenuşă…

Deodată ţâşniră din tufe, iar Milu fu trântit din nou, în fundul râpei, scăpând maceta. Erau împuţiţi şi goi, tineri, cu laţe şi bărbi încâlcite. Fu rostogolit, zgâriat, călcat în picioare, îi intră pământ în ochi, orbindu-l. Duhneau cumplit. O mână îl prinse de păr, îi strângeau beregata…

Urlă înfricoşat, lovi la întâmplare cu secera, până când lama se opri în ceva, carnea unui picior, o spinare. Auzi zbierete. Când îşi reveni, nu mai era nimeni în preajmă. Doar de undeva,

din ascunzătorile salcâmilor, desluşi resturi de vorbe. „Repetentul… uşă… cenuşă…”

Rucsacul era gol. Lipsea vasul pentru mămăligă. Şi, îl luă ameţeala de furie, maceta. Răscoli turbat prin frunze, dar n-o mai găsi. Găsi traista cu boabe bune, din care jumătate se risipiseră, şi parcă i se luă o piatră de pe inimă.

Nu mai putea zăbovi nicio clipă. Peste jumătate de ceas, poate mai iute, animalele ar fi sfârşit tot ce era în rucsac, apoi s-ar fi întors să-i dea târcoale iar. Şi unul ar fi ţinut în mână maceta…

La amiază ieşi tiptil în cealaltă parte a păduricii. Traversă fâşia nimănui, pregătindu-se să se afunde în holdă. Nu departe, pe partea dinspre miazăzi, lăstărişul şi spicele înfrăţite înghiţiseră pereţii unei case ca şcoala lor din sat, prăvălindu-i pe jumătate înăuntru. Milu auzea de-acolo zbierete şi grohăieli, dar nu zărea pe nimeni. Şi nici nu mai stătu să vadă.

10

Satul nostru.

Satul nostru are uliţe largi, frumoase, şi case mari. Pe garduri cresc zorele albastre, iar în pervazurile ferestrelor sunt ghivece cu muşcate şi levănţică. Levănţica miroase foarte frumos.

În fiecare curte este o fântână frumoasă, cu apă limpede. Oamenii o beau cu plăcere. Ei pot să bea şi din casă, de la robinet, unde este la fel de bună, dar le place să-şi dea cu apă rece pe faţă, când o scot cu ciutura.

Casa noastră e frumoasă, din ţiment şi are fereştile de sticlă. În ea locuim bunica şi cu mine. Tata şi mama stau cu noi într-o poză pe perete, căci ei nu mai sunt de multă vreme. Eu am camera mea, iar bunica doarme în odaia mare, unde când avem musafiri îi aşezăm la masă. Camera mea e cea mai frumoasă. În bucătăria de vară avem o plită cu lemne, pe care se fac plăcinte cu dovleac şi mămăligă şi pui fripţi.

Satul nostru are multe gospodării frumoase, cu animale: vaci, capre, purcei şi cai. De asemenea, în gospodării se mai află: găini, gâşte, raţe şi mai rar curci. Toate aceste animale ne dau nouă cele necesare traiului: lapte, carne, ouă. Pentru mămăligă şi pâine folosim făina din porumbul şi grâul care cresc pe câmpul frumos din spatele casei. Primăvara avem grijă de porumb şi de floarea-soarelui, fiindcă sunt plante firave care nu

rezistă fără ajutorul nostru, al oamenilor.

În fiecare dimineaţă mă trezesc odată cu bunica şi dăm de mâncare la animale şi le adăpăm. Apoi mă spăl, mă-mbrac, mănânc ceva şi plec la şcoală. Pe uliţă ne întâlnim mai mulţi copii care mergem la şcoală. Noi toţi suntem prieteni.

Şcoala noastră este frumoasă. Domnul învăţător ne învaţă citirea şi scrierea. Câteodată ne pune să scriem compuneri frumoase, ca aceasta, în care facem diferite descrieri. Colega mea de bancă este Ina, o colegă foarte silitoare şi bună la învăţătură. Ea este prietena mea.

După ce vin de la şcoală, mâncăm de amiază, ciorbă şi felul doi. Apoi bunica se culcă un ceas în odaia mare, iar eu mai fac nişte treabă prin curte, cum ar fi: dregerea gardului, scoaterea apei din fântână şi udarea răsadurilor de ceapă, tăierea surcelelor pentru foc şi altele.

Când termin treaba, mă joc cu Ina şi cu alţi copii, diferite jocuri, precum „Pitulata”, „Uliii şi porumbeii” ori „Ţară-ţară, vrem ostaşi”. Sunt jocuri foarte frumoase. Când s-a întors de la Piteşti, unde a dus-o tatăl ei ca să-i ia sandale numărul 36, Ina ne-a învăţat două jocuri noi, care se joacă la oraş: „Verde-stop pe nemişcate” şi „Flori-fete-filme sau băieţi”.

Alteori, când nu ne jucăm cu ceilalţi copii de pe uliţa noastră ori de pe alte uliţe, Ina şi cu mine citim cărţi la biblioteca şcolii. Acestea au poze frumoase, la care ne uităm împreună, până se face seară. Cele mai frumoase cărţi sunt acelea cu Jules Verne şi prietenii săi: căpitanul Nemo, Ned Land, prinţesa indiancă şi poliţistul Fix. Căpitanul Nemo era prieten cu căpitanii Val-Vârtej şi Grant, dar căpitanul Grant s-a rătăcit pe mare. Marea este o apă foarte frumoasă şi mare.

Seara îmi fac lecţiile şi apoi merg în odaia unde se adună câţiva oameni din satul nostru. Ei povestesc ce-au făcut la muncă. Ei sunt foarte harnici. De exemplu, Ion Cocoş, care e tatăl Inei, Nelu şi Gelu Obretin, domnul felcer Ivancea, Sandu Pătrăulea, tractoristul Stancu. Acesta mi-a spus că în vacanţa mare, când o să recolteze grâul şi porumbul din lanuri, o să mă ia ca ajutor pe tractor. Tractorul lui este foarte mare.

Seara ne uităm şi la televizor. În satul nostru sunt multe televizoare, la care oamenii văd emisiuni frumoase. Mie îmi plac Daniela şi Aşchiuţă, dar oamenii mari se uită mai ales la *Viaţa satului*, unde le arată cum se fac însămânţările de toamnă şi se

cântă muzică populară.

Oamenii care se strâng seara la noi spun multe glume şi râd cu poftă. Apoi ei pleacă pe la casele lor, iar eu şi cu bunica mâncăm ceva şi ne culcăm. Când e cald afară, eu dorm cu fereştile deschise, ca să aud cântecul greierilor. În iarba din grădina noastră sunt foarte mulţi greieri. De asemenea sunt şi brotăcei, care cântă la un loc cu greierii.

Satul nostru este cel mai frumos sat din lume.

— De unde ştii tu toate vorbele astea, Milule? Le-ai scornit acuma, să-mi faci capul mare?

— Nu ştiu, Ină… Or fi stat pe undeva pitulate şi-au dat în foc, ca laptele. Ori credeai c-oi fi numai tu în stare să născoceşti.

11

Pe când se sleia cine mai ştie a câta amiază, Milu ajunse lângă zidurile unei clădiri albe, zvelte, de o frumuseţe nemaivăzută…

Pereţii se întindeau pe zeci de metri, iar la capete se rotunjeau întorcându-se, ca ghizdurile de fântână. Când privi în sus, să-i vadă acoperişul, dădu capul pe spate până-i căzu şapca. Totul era alb, strălucitor de-ţi lua ochii, şi geamurile uriaşe – oglinzi în care se vedea lumea întreagă cu el dimpreună, înmiit, sticleau la rândul lor.

Deci ăsta-i *betonul*, îşi zise fermecat, încercându-l cu degetul, altceva nici nu poate fi. Nici mama porumbului şi-a florii-soarelui nu se pune cu el…

„Casa e de cărămidă… scara din ţiment… iar fereştile de sticlă…”

Era cu mult mai mult.

Ieşise din lan încrâncenat, la capătul puterilor, şi dăduse de frumuseţea asta, care pe loc îi stinse durerile şi pe care nu se mai sătura privind-o. Porni de-a lungul zidului, să-i dea ocol. Din când în când îşi lipea palmele de suprafaţa albă, să fie sigur că e acolo, şi le ştergea fericit de turul pantalonilor. Într-un loc văzu furnicile căţărându-se sârguincioase, în altă parte o păpădie galbenă, care ieşea din rădăcina peretelui. Abia când ajunse la unul din capete şi trecu pe partea cealaltă îşi dădu seama:

Dincolo nu mai era niciun lan.

Cât vedea cu ochii spre miazăzi, în faţa lui, se întindea

câmpul, doar pajişti, tufe înflorate şi pomi, doar iarba verde şi fragedă, năpârlită din loc în loc, unde se vedea pământ negru, galben, roşu. Şi nici urmă de porumb, ori floarea-soarelui, ori grâu. Şi nici urmă de vrejurile şerpeşti ale bostanilor, ori conopide clănţănind din dinţii putrezi.

Tot din sută-n sută de metri, stâlpi uriaşi de fier se înşirau pierzându-se în zare. Odgoane groase cât braţul lui atârnau pe farfurii albe şi verzi de sticlă. Nu mai văzuse nicăieri asemenea stâlpi, nici măcar în pozele din cărţi. Capătul odgoanelor intra prin acoperişul clădirii.

Nu-i venea să creadă că se petrece cu adevărat. Privi de mai multe ori, când în spate, unde porumbiştea pe care o străbătuse o noapte şi-o amiază încă mai flutura către el tăişuri verzi, când în faţă, unde câmpia se-aşternea lin, până la orizont. Acolo precis curgea Dunărea. Iar lui nu-i rămânea decât să alunece pe această întindere, cu tenişii săi de gumă, fără să mai mişte un deget, pe drumul însemnat cu stâlpi de fier.

Milu se dădu înapoi de-ajuns cât să nu-şi mai rupă gâtul ochind acoperişul înalt şi trase aer în piept.

— Băăă! Bă, n-auzi? E careva pe-aici?

Aşteptă un minut, fericit.

— Băăă…

Asta era casa după care umblase atâta amar de vreme, pe care-o găsise când nu mai trăgea nicio nădejde. De ce nu s-ar fi bucurat? Era chiar aşa cum o văzuse în vis, când adormea sub cerul liber, ocrotit de trunchiurile şi scorburile copacilor. Mare, frumoasă, puternică, încăpătoare. Înăuntru aşteptau oamenii pe care-i căutase până când nu mai nădăjduia să-i găsească, la care-l trimisese Tractoristu din vis, cu limbă de moarte. Pe el îl aşteptau, să le dea traista pentru care îndurase atâta chin.

Nu se mişca nimic îndărătul ferestrelor-oglinzi. Porni mai departe de-a lungul zidului de beton alb, oprindu-se din când în când, să mai strige o dată. Când ocolul era pe la jumate, Milu descoperi o uşă de fier, de două ori mai mare ca el. N-avea nici clanţă, nici zăvor, doar o cutie deasupra, care se mişcă odată cu el, urmărindu-l. Se nelinişti un pic, însă astea nu puteau fi decât lucruri bune, de-ale oamenilor dinăuntru.

Milu se propti în fierul uşii, cu puţinele lui puteri. Fierul nu se clinti. Atunci îl lovi cu pumnii şi pe urmă ridică un pietroi cu care continuă să izbească.

— Băăă… E careva înăuntru? Băăă…

Lipi urechea pe uşă. Dinăuntru nu se-auzea niciun sunet. Bătu iar. Şi iar ascultă. Nimic. Încet, bucuria lui se domoli, pălind spre nedumerire. Şi pe măsură ce timpul se scurgea, se stinse de tot, lăsând locul deznădejdii. Rezemat în uşă, privi pierdut în zare, spre miazăzi, unde aştepta Dunărea din poveste, poate la numai câteva ceasuri de drum, opt, zece, douăsprezece. Se silea să nu scape niciun suspin, măcar că nu era nimeni primprejur să-l audă. Măcar că nu mai era nimeni pe lumea asta.

Ce-ar fi putut face? S-o pornească îndată, fără să mai aştepte un minut lângă pereţii care-l goneau? Să aştepte încă o noapte, să doarmă, să prindă puteri?

Trecu aşa un timp, iar el se simţea tot mai neputincios. Mintea i se golise de gânduri şi nu mai putea decât să se uite de-a lungul şirului nesfârşit de stâlpi, pe linia curbă a odgoanelor de fier. Când soarele începuse să coboare la apus, Milu alunecă pe-o parte, cu tâmpla în ţărână. Rămase aşa, cu ochii mijiţi, aşteptând doar somnul, care să hotărască în locul său. Poate un somn lung, lung, fără capăt.

Atunci balamalele ţipară şi uşa se deschise în spatele lui.

Inginerul-şef Costică Beuran nu-şi amintea de când nu mai văzuse un copil. Mergea în faţa lui Milu, neştiind prea bine ce-ar trebui să-i spună şi mai ales ce-ar trebui să facă. Şi nici băiatul nu-l ajuta cu nimic. Se ţinea după el cu privirile în pământ, fără o vorbă. „Ăsta rătăceşte de săptămâni, se gândi, dacă nu-l convingeam pe Chirvasiu, murea la uşa noastră.”

La capătul culoarului îl împinse într-un birou. Când aprinse lumina, neonul pâlpâi, speriindu-l pe Milu. Beuran îi îndepărtă palmele de pe ochi, cu stângăcie.

— Stai, mă, băiatule, că nu…

Combinezonul lui alb, curat, îl linişti pe băiat. Se lăsă aşezat pe unul din scaune şi dădu lucrurile din mână, afară de traista pe care-o ţinea strâns la piept.

— Cum te cheamă? Câţi ani ai?

— Miluţ… Milu. Paişpe ani, nene.

— Aşa… Eu sunt Constantin. Costică. Ţi-e foame, Milule?

El dădu iute din cap că nu, să nu se facă de râs la omul ăsta, dar obrajii scofâlciţi şi ochii duşi în cap spuneau tot.

— O să dormi în biroul ăsta la noapte, ţi-aduc o saltea de la

magazie. Hai să te speli şi să-ţi dau ceva de îmbrăcat. Pe urmă mergem la ceilalţi, să mâncăm.

Când rostise „ceilalţi”, lui Milu i se umflă pieptul de plâns. Bărbatul privi stânjenit într-o parte.

— Lasă, c-o să fie bine. Vino la baie, să te-nvăţ cu *duşul*.

Cât timp se descotorosi băiatul de trenţele lui, pe care le împături cu grijă, ascunzând în ele traista cu grăunţe, Beuran îi aduse un combinezon galben, cea mai mică măsură pe care-o găsise. Milu îşi acoperea ruşinat goliciunea şi dădea din cap cu silinţă în vreme ce el îi arătă cum să răsucească robinetul, să potrivească apa. Îi puse în mână o coajă de săpun şi ieşi.

— Să n-o laşi prea mult să curgă, strigă prin uşă.

Când se înapoie în cameră, băiatul îşi suflecase mânecile şi cracii, să nu se-mpiedice în ele. Parcă se mai liniştise.

— Gata? Îl întrebă inginerul-şef. Bravo, hai să mâncăm şi pe urmă la somn, că nu te mai ţii pe picioare.

— Ba mă ţin, nene, se împotrivi el, păi, ştii cât am mers?

Beuran dădu din mână. Urcară scările, apoi se-nvârtiră pe nişte coridoare care semănau toate între ele. În sfârşit, deschiseră o uşă. Un alt bărbat, mai bătrân, şi o femeie şedeau la masă privindu-i. Milu şovăi mirat. Ăştia erau „ceilalţi”, un domn şi-o doamnă? El se-aşteptase la o mulţime de oameni. Dar „ceilalţi” or fi fost duşi cu treburi, ce ştia el…

Pe masă erau aranjate farfurii, linguri şi câteva conserve, la vederea cărora Milu simţi o gheară în burtă. Al doilea bărbat se ridică şi veni să-l bată pe umăr.

— Ce faci… ăăă… hm… Eu sunt domnul director ştiinţific Chirvasiu. Hai să mănânci ceva.

Băiatul încuviinţă. Se aşezară, iar Milu se gândi că „director ştiinţific” trebuie să fie cineva cam ca aceia care conduc submarinul *Nautilus*.

— Eu sunt doamna Drăghicescu, spuse şi femeia, zâmbindu-i timid. Ţie cum îţi zice? Milu? Ce nume frumos… Pe copiii mei îi chema Vlăduţ şi Anişoara. Ei au…

— Aşa, doamnă, făcu directorul Chirvasiu cu voie bună. Ce bunătăţi avem astă-seară la masă?

— Ghiveci cu vinete şi felul doi mazăre, răspunse ea fără să-şi ia privirea de la Milu.

Avea ochi frumoşi şi trişti.

Mâncară în tăcere. Nu găseau pesemne mare lucru să-şi

spună. Băiatul se întreba cum or fi înduplecat vinetele să între în cutiile alea, apoi se miră ce porţii mici îşi puseseră în farfurii. Până să-şi termine porţia triplă, aşteptă nerăbdător să fie întrebat ce şi cum. Nu putea să se bage-n vorbă aşa, tam-nesam. Aici nu era la taifas, la ei pe uliţă.

— Ei, spuse directorul în sfârşit, sărut mâna pentru masă, doamna Drăghicescu. Propun să mergem cu toţii la culcare. A fost o zi destul de… hm, hm…

Femeia începu să strângă farfuriile, iar Costică Beuran îl îndemnă pe Milu din ochi.

— Păi… îndrăzni Milu, să nu povestesc cum…?

— Mâine, băiete, îi răspunse vesel Chirvasiu. Mâine. Acum trebuie să te odihneşti.

Pe urmă scoase din buzunarul combinezonului un borcănel şi-i servi pe doamna Drăghicescu şi pe inginer cu câteva bomboane de diferite culori, iar ei le înghiţiră apatici. Milu aşteptă să-i dea şi lui, însă directorul închise borcănelul şi-l vârî la loc.

— Vitamine, răspunse vesel privirii băiatului. Ţie nu-ţi trebuie, eşti tânăr.

După masă, Beuran îl duse înapoi în biroul de jos şi-i întinse o saltea.

— Dacă ai nevoie la noapte, veceul e lângă duş. Somn uşor!

Când s-a trezit, afară deja era lumină. Milu se întinse mulţumit, savurând moliciunea saltelei. Dormise neîntors, fără vise. Se ridică şi se duse la fereastră, lipăind cu tălpile goale. De la etaj, vedea până departe câmpul verde, cu stâlpii metalici dispărând către sud.

Îi păru rău că nu poate să privească pe o altă fereastră, în partea cealaltă, lanurile de porumb şi floarea-soarelui, holda grâului, rămase toate în urmă, neputincioase. Acum nicio depărtare nu mai putea să-l sperie. Într-un fel, ajunsese din nou acasă, printre ai lui.

Era vremea să se-mbrace. Pantalonii cu bretele, cam roşi la buzunare, cu două petice mari în cur, cusute cu sfoară, ca să ţină mai mult. Cămaşa, mirosind a fum de la toate focurile lângă care înnoptase pe drum, cu bucăţi de şiret în loc de nasturi. În picioare, tenişii de gumă. Dar nu. Luă de pe spătarul scaunului combinezonul galben şi-l trase iute pe cap, suflecându-l iar, să nu-i fie mare. Acum trebuia să fie şi el ca oamenii aceştia. Acum

era unul dintre ei.

Pe urmă văzu că lipseşte traista cu boabe şi-i sări inima din loc. Căută bine, prin toate colţurile, deschise sertarele, dar nu era nicăieri. I-o luaseră!

Ieşi pe coridorul lung. Nu-şi amintea din ce direcţie veniseră aseară. Nu ştia încotro s-o ia. Clocotea de ciudă şi furie, însă îi fu ruşine să strige pe cineva. Porni la întâmplare şi merse până într-unul din capete, după care coti pe un alt coridor. Atâtea uşi nu aveau toate casele din satul lor, la un loc. Pe fiecare din ele scria ceva. N-avea timp acum să silabisească. Luându-şi inima-n dinţi, apăsă clanţa uneia dintre ele. Era închisă. La fel şi altele.

După câteva minute ciuli urechile, auzind zvon îndepărtat de glasuri. Veneau de la un alt etaj, aşa că fu nevoit să se întoarcă spre casa scării. Coborî treptele tiptil şi se furişă de-a lungul peretelui. Vorbele se-auzeau din ce în ce mai desluşit. În cele din urmă, deschise încet uşa dindărătul căreia părea că răzbat vorbele. Era o sală mare, cu multe mobile şi pereţi despărţitori. Milu nu-i vedea pe oameni, însă de auzit îi auzea limpede. Întâi îl recunoscu pe Costică Beuran.

— Şi eu vă spun iar că hiba e la germoplasmă…

— Am făcut toate analizele, îi răspunse directorul Chirvasiu. Şi nu o dată. Ştii bine de câte ori. Sunt probleme de secvenţe tehnologice. Pierdem vremea, Costică…

— Care vreme?

Atunci Milu ieşi la vedere. Bărbaţii şedeau la un birou, faţă în faţă, cumva cu spatele la el. Femeia stătea aplecată deasupra unui aparat, prin care privea. Ridică ochii, îl văzu şi scoase un strigăt uşor. Ceilalţi se-ntoarseră ca arşi.

— Păi, n-ai încuiat uşa? Făcu Chirvasiu.

— Cum să-l închid în cameră? Îi replică Beuran cu asprime. Ce, e…

Milu merse către ei.

— Mi-aţi luat traista, spuse sufocat. Nu v-o dădeam eu? La ce-am bătut atâta drum?

Apoi o văzu într-o tăviţă, pe biroul doamnei Drăghicescu. Fugi şi-o luă de-acolo.

— Stai, mă, băiete, îi zise directorul zâmbind chinuit. Stai că nu…

Costică Beuran veni şi-l luă de umeri.

— N-am vrut să te trezesc, Milule. Am luat-o, aşa e, să vedem

cât de bune sunt seminţele pe care le-ai adus.

Şi-l privi în ochi. Milu puse traista înapoi, ruşinat.

— M-am speriat c-ai aruncat-o, nene. Dacă n-am apucat aseară să vă povestesc… Da’ sunt bune, aşa-i? Aşa-i că-s bune?

Beuran se uită întâi spre director, apoi la doamna Drăghicescu. Femeia făcu un gest nelămurit şi se aplecă iar peste aparat.

— Sunt bune, nu? Întrebă iar băiatul.

— Ia, mai bine, zise Chirvasiu, mai bine stai tu aici şi povesteşte pe-ndelete de unde vii, pe unde-ai umblat… Dar nu ţi-e foame?

— Chiar aşa, întări Beuran. Ţi-aduc ceai şi biscuiţi.

„Ăştia-i dau înainte cu foamea”, îi trecu lui Milu prin cap. De-asta-i ardea lui acuma?

Suflă greu şi începu să le spună. Povestea lui era tare încâlcită, însă ei îl întrebau din când în când una şi-alta, încât până la urmă se-nţelegeau. Vorbind, lui Milu i se părea că i se curăţă mintea de toate gândurile care-l apăsaseră atâta amar de vreme, de toată negreala care-i năclăise sufletul, zi după zi, noapte de noapte, săptămâni. Căci numai pe-astea le-avusese cu el, numai ele îi fuseseră la-ndemână şi-l însoţiseră.

Simţi că parcă s-ar fi strâns treptat însingurarea şi amărăciunea pe el ca jegul, scorţos, şi-acum se cojea strat după strat, lăsându-l curat, gol-goluţ cum şedea când era mic în copaia unde-i turna mamaie-sa apă de sus, să se-mbăieze duminica. Povesti de a bătrână şi de Ina. Îi pomeni pe oamenii din sat, pe Cocoşu şi-alde Obretin. Vorbi de Tractoristu şi maşina lui minunată, care porniseră spre ei, şi cum i-a găsit fărâmaţi în inima lanului. Istorisi drumul său întortocheat, fără capăt, călăuzit doar de stele şi de somnul plantelor, acela din noapte şi acela de peste zi…

Tăcu într-un sfârşit, iar ei îl lăsară să se odihnească, ghicind nu doar suferinţele pe care le lăsase în spate, ci şi zbuciumul lui de-acum.

Deodată, el întrebă speriat:

— Nene, locul ăla în care am găsit-o pe femeia care era Ina… Şi satul celălalt… Şi când vorbeam cu lanul… Eram bolnav?

Costică Beuran văzu în ochii lui încolţind spaima că poate nici ei nu sunt adevăraţi, ci doar plăsmuiri ale minţii sale, ori ale lanului, la fel ca altele, din locuri *în care se-ntâmplă lucruri*. Îl luă

în braţe, înainte să-l piardă.

— Nu eşti bolnav, Milule, n-ai grijă… Acuma nu ştim să explicăm toate câte se petrec. Dar o să le lămurim, unul câte unul. Aici eşti în siguranţă. O să stai cu noi, şi-o să ne-ajuţi. Mă duc să-ţi aduc ceaiul.

Cât lipsi el, directorul Chirvasiu îl privi blajin, iar băiatul stătu mai mult cu ochii în podea, intimidat.

— Ei, zise bărbatul, când inginerul-şef se întoarse, acum noi o să ne-ntoarcem la treabă, iar tu o să-ţi bei ceaiul liniştit. Ai grijă că frige.

Şi întinse mâna, stângaci, să-i mângâie părul. Băiatul se trase înapoi. Celălalt dădu din umeri.

Milu luă ceaşca şi pachetul de biscuiţi şi se duse în alt capăt al încăperii. Începu să soarbă lichidul fierbinte, cu înghiţituri mici, fără să-i scape din priviri. Acum chiar că era speriat.

Văzuse.

Când Chirvasiu întinsese mâna spre el, încheietura ieşise din manşeta combinezonului şi, puţin mai sus, pe braţ, se ivise marginea unei pete verzi, lunguieţe. O pată ca alea cu care se procopsiseră el şi bunică-sa şi alţi oameni din sat, de la seceră, când apucau lujerii tineri snop, să-i reteze mai lesne, mai iute, mai mulţi.

Dar ce lujeri să fi tăiat domnul director Chirvasiu, aici, înăuntru? Şi ce, un director trage la seceră?

La prânz, doamna Drăghicescu le dădu iarăşi mazăre şi nişte supă la plic, călduţă. Sorbeau din farfurie, schimbând prea puţine vorbe, încât în încăpere stăpânea o apăsare care-l tulbură şi mai mult pe Milu.

— Da’ ceilalţi oameni pe unde sunt plecaţi? Îşi luă el inima-n dinţi, doar aşa, să nu mai fie linişte.

Dar tăcerea tot nu se risipi. Doamna Drăghicescu puse lingura jos şi rămase cu ochii în farfurie.

— Care oameni? Zise în sfârşit Costică Beuran. Nu mai e nimeni, Milule.

— Beurane… protestă directorul.

— Ei, asta-i… îl opri Beuran. Ce vrei, să-i torn la braşoave? Nu vede şi el, cu ochii lui?

Milu aştepta, cu ochii mari, simţind că răceala din glasul inginerului îi picura lui pe ceafă, prelingându-se de-a lungul

şirei.

— Au fost mai mulţi, e drept, urmă Beuran netulburat. Vreo sută şi ceva. Dar s-au dus, s-au dus toţi.

— Unde? Întrebă Milu ca prostul.

Doamna Drăghicescu se ridică atunci şi ieşi din cameră, trântind uşa.

Mult mai târziu, ea bătu la uşa biroului unde-i aşternuseră să doarmă şi intră iute, înainte s-apuce el să răspundă. Adusese o pungă de plastic plină cu conserve.

— Săru-mâna, îngăimă Milu, strângând pătura pe sub bărbie.

Femeia veni să se aşeze la marginea saltelei. Îl privi înmărmurită şi încercă de mai multe ori să spună ceva.

— Trebuie să pleci, copilule, zise în cele din urmă, acum trebuie să pleci.

Se ridică frângându-şi degetele, începu să-i adune lucrurile de prin cameră, apoi îi deschise rucsacul şi băgă conservele înăuntru. Milu o privea fără să priceapă, îi trecu prin cap doar că, dacă asta nu-i dă hainele, cum o să iasă gol-puşcă de sub pătură?

— Unde să plec? Întrebă năuc.

Ea şovăi, ca şi cum nu se gândise la aşa ceva.

— Nu ştiu, nu contează acum. Nu mai poţi să stai aici... Ascultă, e un culoar care duce... Un culoar spre zona sudică, deocamdată suficient de...

Milu îşi culese cămaşa şi nădragii din mâna ei.

— Cum adică nu mai pot să stau? Da' ce-am greşit?

— N-ai greşit nimic, copilule. Aici eşti în primejdie. Nu-i timp să-ţi spun tot, ascultă-mă, îmbracă-te iute!

— Ce primejdie, se înfioră Milu, voi nu...

Ea îi trase o palmă, lăsându-l cu gura căscată, şi ţipă la el cum ţipase pesemne la copiii ei, mai demult.

— Îmbracă-te imediat, n-auzi? Eu cu cine vorbesc?

Atunci intră în încăpere Costică Beuran. Inginerul-şef îi privi mirat, când pe unul, când pe celălalt.

— Marga, ce cauţi aici? Ieşi imediat afară!

Doamna Drăghicescu nu făcu nicio mişcare.

— Haide, îl sperii. O să vorbim mâine, când suntem mai...

— Ce să vorbim? Îl înfruntă ea. C-ai zis să nu-l amăgim cu minciuni. O să-i spunem şi asta?

Brusc, sări la Beuran şi-i trase fermoarul combinezonului. Bărbatul îl închise la loc, cât ai clipi. Dar Milu apucase să vadă petele verzi de pe gâtul lui, în deschizătura maioului.

— Ori asta?

Doamna Drăghicescu îşi răsfrânse umărul hainei. Beuran încercă s-o oprească.

— Femeie nebună… Şi unde vrei să se ducă, înapoi, acolo? În câteva ore o să fie îngrăşământ pentru porumb.

— A supravieţuit câteva săptămâni. Poate s-o facă şi mai departe. Dacă rămâne aici n-are nicio şansă. O să sfârşească îndopându-se cu azot şi fosfor şi potasiu, ca noi. Şi cât crezi că mai putem ţine generatorul? Când o să se ia curentul de tot…

Inginerul şovăia. Milu îşi simţi iarăşi gâtul ca iasca, uscăciunea urcând dinăuntrul lui, ca în atâtea coşmaruri ale nopţilor petrecute în lan.

— Dar eu v-am adus grăunţele, şopti, grăunţele alea. Oamenii le-au pitit şi ăla s-a prăpădit pentru ele şi eu am… De ce nu poate să fie bine acuma?

— Pentru că nu sunt bune, Milule, spuse blând Beuran şi cu asta îl ucise. Sunt ca toate celelalte. Sunt ca seminţele din lanurile care încercuiesc satul tău. Ca alea din dosul clădirii noastre. Ca alea din toată lumea. Nici nu cred că mai există altele, Milule. Îmi pare rău c-ai bătut atâta drum. Ai făcut tot ce-ai putut… Şi noi am făcut…

Nu mai era nimic de zis. Băiatul rămase un timp privindu-i prostit, apoi se răsuci şi se vârî la loc sub pătură, cu spatele la ei, îmbrăcat. Îi auzi păşind spre uşă. Beuran stinse lumina. În prag mai zăbovi o secundă.

— O să fie bine, ai să vezi. O să ne gândim mâine ce facem. Mâine…

Dar după ce închise uşa, Milu îl auzi învârtind cheia în broască.

12

Câmpul visa lumea.

Ploaia îl spuzise cu picături mărunte, scânteind ameţitor dintr-o zare în cealaltă, cel mai frumos lucru cu putinţă. În cele din urmă, scânteile de apă se uneau, formând şuviţe, noduri, împletituri, se prelingeau în pârâiaşe, se-adunau în ochiuri nu mai mari de-o palmă, pe care tenişii de gumă le spulberau la

loc, cu stropi minusculi. Iar printre şuviţe forfoteau brotaci albăstrii, de sticlă. Câmpul visa lumea şi ea se aşternea la picioarele băiatului în toate direcţiile, îndemnându-l s-o străbată. Iar el o lua în stăpânire cu fiecare pas.

Ciudat, nu mai simţea nicio apăsare. Îi venea să zburde chiuind şi să se dea de-a berbeleacul prin iarba udă, să îmbrăţişese pomii şi să salte peste tufele de măceş. Dar nu făcea asta, doar pentru că ştia că are de încheiat un drum. Un drum pe care-l începuse cu multă vreme în urmă şi căruia trebuia să-i arate bună-cuviinţă.

Ploaia pornise îndată ce se crăpase de ziuă. Se bucurase tare, acum nimeni n-avea să vină după el, şi-apoi în orele nopţii apucase să se îndepărteze destul de casa cea mare. „Bine măcar că n-au închis şi fereştile”, îşi zise Milu.

„Casa e de cărămidă… scara din ţiment… iar fereştile de sticlă…”

Tot nu putea să încheie poezia. Pesemne n-avea s-o încheie vreodată.

Mergea drept, de-a lungul şirului de stâlpi, cotind larg uneori, dar pe urmă se-ntorcea pe calea cea bună. Părea că stâlpii proptesc cerul, pe sub care se-nvârtejau aburi ce le-ascundeau creştetele. Iar odgoanele de fier se scufundau aici în vâltoarea plumburie şi ieşeau dincolo, la sute de metri depărtare.

Nu mai avea a se teme de nimic. Nici de lanuri, nici de holde, nici de şerpii vrejurilor ori ai viţelor de tot soiul. Călătorea prin Rai, bucurându-se de fiecare pom care-i ieşea în întâmpinare, de fiecare fir de iarbă. Fiindcă la capătul călătoriei sale curgea Dunărea, Dunărea cea minunată. Orice ar fi însemnat asta, căci n-o văzuse niciodată…

Dar nu putea să fie departe. Săptămâni la rând mersese tot spre miazăzi. Drumul îi îmbăta sângele, era acum o parte din el, era el însuşi. Ar fi putut merge şi-n somn, fără să piardă drumul cel bun. Şi încă o dată, cele rele rămăseseră în urmă, lăsând loc tuturor celor bune, care aveau să vină. Pentru asta sunt drumurile…

— Acuma nu mai poţi sta locului niciunde, Milule, râse Ina.

— La ce să mai stau? Ţi-o fi dor de mine… Las’ că mă-ntorc eu într-o zi.

— Unde să te-ntorci, Milule? Acuma pentru tine este peste tot „acasă”. Acuma o să ajungi la Dunăre. Şi pe urmă?

Pe urmă toate or să fie bine.

Când se opri ploaia, se opri şi el să mănânce, că-i ghiorăiau maţele de foame. Desfăcu una din conserve şi-o goli la iuţeală, cu degetele, sub coroana rară a unui mesteacăn. Altfel totul în jur era ud. Îşi scosese hainele, ţinând doar şapca pe cap, şi le atârnase la zvântat pe-o creangă. Stătu gol-goluţ o vreme, dar pe urmă scoase din rucsac combinezonul pe care i-l dăduse Costică Beuran şi-l trase pe el. Parcă-l mângâia, aşa era de gingaş. Când termină, îşi linse degetele cu plăcere. „Fasole boabe cu cârnăciori afumaţi.”

Nu mai avea mult, o simţea cu fiecare stâlp pe care-l lăsa în urmă, înaintând către pâcla din depărtare, care se retrăgea ademenindu-l să vină, amăgindu-l. Merse liber de orice gând, cu privirea aţintită în faţă, numai în faţă. Cine ştie, poate undeva, într-o parte ori în cealaltă, ascunse printre cutele câmpului leneveau sate adevărate, case şi oameni adevăraţi, şi vite. Poate şi animale nemaivăzute, minunate, blânde, pe care lanul le ucisese fără milă prin alte părţi, dar care scăpaseră aci, în Rai. Toate aşteptând să iasă soarele, să se bucure la vederea lui.

Trecea pe lângă ele, pierzându-le, pierzând omenia lor, din care lipsea spaima de lan, şi care s-ar fi revărsat asupra sa, că doar era un copil obosit de drum, îmbătrânit înainte de vreme. Însă puţin îi păsa de sate şi de oamenii ăia, cât de adevăraţi vor fi fost. Alta era ţinta lui.

Iar la amiază zarea lăptoasă se limpezi treptat, suptă de cerul jos, dezvelind un şir de coline, unele sparte, altele molcome, spinările unor vaci uriaşe amorţite în umezeală. Şirul de stâlpi metalici o cotea brusc, spre apus, pierzându-se la orizont, dar el ştia că de aici încolo nu mai trebuie să-l urmeze, că tot ceea ce căuta se găsea aproape, dincolo de colinele din faţa lui. Când ajunse la cea mai joasă dintre ele, nu mai rezistă şi-o rupse la fugă, azvârlind rucsacul. Urcuşul îi tăie curând răsuflarea, însă o ţinu tot aşa până sus, pe cocoaşa verde. Acolo se opri.

Jos, la picioarele lui, aşa cum i se arătase în vise, trecea Dunărea.

Aburul de după ploaie îi dezvelise apele numai până la jumătate, dar şi-aşa era mai mult decât îşi închipuise el vreodată. Se aşeză chiar acolo şi-o privi multă vreme, încercând să înţeleagă ce vedea. Nu reuşea.

Fiindcă nu mai văzuse niciodată ceva care să-i semene. Lanurile în care se scufundaseră erau nesfârşite. Însă Dunărea le-ar fi făcut una cu pământul, dacă şi-ar fi pus mintea cu ele, le-ar fi înghiţit fără greutate. Apoi s-ar fi tras înapoi, în matcă, potolindu-se, văzându-şi mai departe de calea ei.

Şi dacă aşa era ea, că doar o vedea cu ochii lui, învăţaţi de la o vreme să măsoare ce era de nemăsurat, şi s-o adulmece, iar în curând, foarte curând, după ce se va fi săturat de privit, s-o pipăie şi s-o guste… cum ar fi fost Marea, Oceanul, lumile în care doar căpitanii de poveste se puteau încumeta?

Pentru că nu putea fi pe pământ o asemenea apă, n-ar fi alcătuit-o nimeni nici dacă ar fi adunat laolaltă pâraiele din toate satele de pe lume. Şi niciunul n-ar fi fost în stare de una ca asta, poate numai Pruncul Iisus. Da, el ar fi putut face Dunărea.

Dacă trecea aşa, prin faţa lui, la picioarele sale, dintr-un capăt în celălalt al lumii, atât de paşnică şi de milostivă, când i-ar fi putut lua în stăpânire pe toţi şi pe toate, numai din pacea Lui putea izvorî ea şi numai acolo s-ar fi putut întoarce. Negreşit că acolo se şi întorcea.

Şi-i curse atunci din suflet o vorbă pe care-o auzise de la bunică-sa, biata, pe vremea când era vie, iar el ştia că ea n-o să moară niciodată. Mântuire…

În cele din urmă coborî povârnişul într-un loc în care ploile surpaseră malul şi fugi pe prundişul de la marginea apei, unde lepădă tenişii, ca să simtă udeala Dunării. Şi nu era alta ca ea.

Se zbengui încoace şi-ncolo, vântură apa cu mâinile, o luă în căuş şi-o turnă pe creştet, pe ochi şi pe ceafă. Strigă tot ce-i trecea prin minte să strige, căci nu era nimeni pe nicăieri ca să se ruşineze. Erau doar el singur şi Dunărea singură. Era numai a lui.

— Dunărea! Ţipa, şi nu-şi amintea alt cuvânt mai frumos pe lume.

Nu mai exista alt cuvânt. Ricoşa pe suprafaţa apei, pierzându-se în tărâmurile de dincolo, pregătindu-le pentru venirea lui. Şi după vreun ceas, când fericirea i se mai ostoi, ştiind bine că nu poate călca peste undele mici, Milu începu să socotească în ce fel ar putea ajunge pe celălalt mal.

Nu se vedea nimic. În glumă, băiatul trase aer în piept, îşi umflă obrajii şi suflă tare spre plapuma uriaşă de abur care

învelea noua lui lume.

Atunci ceaţa se învolbură, ca şi cum el ar fi avut această putere, se trase cu totul, se risipi, dispărând în vreme ce prima rază de soare, cu vârf de seceră ascuţită, străpunse norii. Milu privi.

Cât putea cuprinde cu ochii ţara de dincolo, de la răsărit la apus şi fără sfârşit spre miazăzi, era toată numai un lan verde, care-l aştepta înlemnit în nemişcare. Doar un ocean de lujeri deşi, unul lângă altul, milioane şi milioane şi milioane, urcând colinele, umplând văile, acoperind totul.

Porumbii înalţi stăpâneau lumea în linişte, fără nicio trudă, erau dintotdeauna acolo şi pentru totdeauna, pretutindeni. Un lan fără capăt, nici început, nici naştere, nici moarte. Viaţă trainică, fără sfârşit.

Soarele se revărsă deodată în deplinătatea tristeţii sale luminoase, lucind pe fiecare frunză oţelită, sporindu-i ascuţimea. Iar după ce trecea de marginea lanului, părea că toate acele săbii îl sfârtecaseră, picurându-i sângele pe undele Dunării nepăsătoare.

Milu văzu toate astea, având vreme destulă să se umple de ele. Avea toată vremea acum. Dunărea curgea neobosită, iar celălalt mal nu-l mai chema, cum chiar nimic nu-l mai chema de nicăieri. Doar când un pui de vânt rătăcit trecu dincolo şi făcu să zăngăne frunzele porumbilor, i se păru că zăngănitul acela este pentru el. Dar nu era. Prea multă nefiinţă răspândea această mulţime colosală de lujeri, prea multe vieţi neomeneşti, pentru ca a lui, una singură, atât de neînsemnată, să mai conteze.

Urcă din nou povârnişul, uitând tenişii de gumă pe prundişul care aproape se zvântase. Dunărea era tot acolo, dar el n-o mai vedea, măcar că întorcea mereu capul să privească. Numai lumea de lanuri putea fi văzută.

Malul era plin de scobituri, mai mari şi mai mici, săpate în pământul galben şi roşu. Din cele mai mici ieşeau în grabă păsări cu cozile despicate, lăstuni care atingeau suprafaţa apei şi se-ntorceau ţipând. Cele mai mari grote puteau adăposti un copil, ori chiar un om mai firav. Milu găsi una potrivită lui şi se strecură înăuntru, aplecându-se. Se înfunda după zece paşi, însă era călduţ şi destul loc cât să poată face focul.

Umblă abătut, după tenişi şi rucsac, apoi după uscături şi pietre, pe care le duse în vizuină, lepădându-le la intrare.

Cumva, ploaia de noaptea trecută îşi croise drum prin straturile de pungi în care înfăşurase chibriturile luate de la Cocoşu. Nu mai erau bune de nimic. Ori poate, într-un sat ca acela, nici nu vor fi fost chibrituri de-adevăratelea. Văzând cum i se sfărâmă între degete, simţi deodată că-l ajunge fierbinţeala şi începe să tremure.

Găsi bricheta pe fundul rucsacului. Pentru mai multă siguranţă o încăzi suflând peste ea, între palmele făcute căuş. Pe urmă puse un pic de rânduială între lucruri. Pietre pentru vatra focului, rotundă, aproape de intrare. Uscături pentru cuibul flăcării, paie şi-o zdreanţă pentru naşterea ei. Lemne de rezervă pe margine. Duse conservele în fundul adăpostului şi-şi încropi culcuşul lângă vatră. Mai avea destulă apă în sticlă, iar dimineaţă o Dunăre întreagă. Scăpără bricheta de mai multe ori până să se aprindă. Într-o zi o să se termine şi asta. Puse rucsacul sub cap, cu secera lângă el, să-i fie la îndemână. Închise ochii, tremurând iar.

Dar când focul prinse puteri şi flăcările crescură în vatră, îi deschise din nou şi văzu că nu mai e singur.

— Mai pune un lemn, cât a rămas jar. Nu vezi că dă să se stângă?

— În viitor, oamenii vor înlocui focul cu energia atomică, spune căpitanul Nemo. Totul va funcţiona cu energie atomică.

— Şi cazanul de ţuică? Întreabă Cocoşu.

— Şi cazanul.

Val-Vârtej se scoală şi înteţeşte el însuşi flăcările, vânturând chipiul care a înfruntat atâtea furtuni grozave. Se ţine bine de pipă.

— Miluţ, mamă, tu arzi. Ai venit de la joacă şi-ai băut apă rece. Eşti transpirat tot.

— Lasă, bunică… Trece.

Numai Ina nu zice nimic, doar îi pune palma uşor pe frunte şi-o trage iute, prefăcându-se că s-a fript.

— Arş!

— Lasă, Ină… Trece.

Văd toţi că e trist mai mult decât poate să ducă, însă nu ştiu cum să-l aline. Se privesc unii pe ceilalţi, neputincioşi.

— În tinereţea mea, spuse căpitanul Val-Vârtej, m-am pomenit adesea singur pe mare. Ia să vedem… A fost atunci,

când cu naufragiul de pe Coasta Rechinilor… Şi-a mai fost când am evadat de la piraţii somalezi… Şi…

— Păi, ce, ăsta-i singur? Se împotriveşte Cocoşu.

— Numai la mii de metri în adâncuri, cugetă Nemo, printre monştrii care n-au văzut vreodată lumina soarelui…

E pesemne un gând despre înstrăinare, însă nu-l mai sfârşeşte. Nimeni nu poate trăi singurătatea altuia.

— Ce fac eu acuma? Se frământă Milu. Unde merg? Cine sunt? Ce fac?

Mamaie îl trage şi-i culcă tâmpla în poala ei, ditamai vlăjganul.

— Dormi, mamă, dormi… Dormi şi dimineaţă ieşim amândoi la seceră.

— Ce să facem noi cu secera, bunică? Nu mai e lume pe lumea asta. Nu mai e decât lanul de porumb. Şi holda. Şi floarea-soarelui.

Asta lor nu le place. Cocoşu înjură. Căpitanul Val Vârtej se încruntă. Ina râde rău.

— Băi, Milule, atâta ţi-a fost curajul?

— Da’ ce-ai, fă, ce vrei să mai fac? Dacă nici Dunărea, care…

— Păi, ce, mă, tu eşti Dunărea? Tu eşti om.

El o duşmăneşte.

— Şi ce dacă?

— Oamenii nu pier, zice iar Nemo, de parc-ar vorbi din fundul fântânii. Nu pier câtă vreme lasă pe lume semne.

Asta poate să nu însemne nimic. Chiar *nu* înseamnă. Bazaconii…

— Du-te, Milule, şi adă nişte pământ roşu de-afară, porunceşte fata.

— La ce-ţi trebuie?

— Tu fă cum zic. Nu mult, aşa, un pumn, doi. Pământ roşu.

Şi se duce. În pumni, pământul roşu, ud, se face clisă. Stă pe piele şi parcă e şi mai roşu. Lipeşte palma de peretele grotei. Rămâne o urmă cu degetele întrerupte, puţin şuie, cum s-a aplecat s-o lase. Şi dedesubt scrie strâmb M-I-L-U, cu mare greutate. E primul semn. Sudoarea îl podideşte de cât s-a încordat să nu-l greşească.

Apoi vor şi ei semnele lor. I-N-A scrie ea, după ce şi-a mânjit palma mică şi a lipit-o de perete. Toţi iau pământ roşu, îl frământă, lasă dovadă c-au fost aici. INA… NEMO… VALVÂRTEJ…

COCOŞU... La urmă, bunica nu vrea să-şi lase numele. Pune palma şi scrie dedesubt MAMARE...

Acum peretele e plin de urmele şi de numele lor. Dar nu s-a sfârşit. Milu ia din vatra focului un tăciune încă fierbinte şi desenează cum poate zeci, sute de lujeri ridicaţi să cotropească lumea. Iar când i se termină cărbunele, ia altul. Pe peretele gălbui răsare SUBMARINUL NAUTILUS, care face prăpăd prin lanuri şi holde, culcându-le pe toate la pământ. Niciuna nu scapă.

Acum e gata. Nici lanurile, cât or fi ele de mari, nici holda, nici Dunărea, atât de puternică şi-atât de neputincioasă, nu vor şterge asta. Niciodată.

Ei toţi se duc la culcare. După ce-i simte adormind, unul câte unul, Milu se dă şi el somnului.

Când s-a trezit, afară era deja lumină.

Milu se dezmetici treptat, pe măsură ce razele soarelui îşi croiau drum către el, dezmorţind tot în calea lor, pătrunzând în grota de lut, să-i încălzească mădularele, să-l vindece de friguri. Afară, ciripitul păsărilor ce sălăşluiau cu sutele prin scobiturile malului, vesteau începutul unei dimineţi limpezi.

Băiatul scormoni în vatră, dezgropând din cenuşă tăciunii care încă mai scânteiau. Aduse alte vreascuri şi învie focul. Simţea că trebuie să facă asta. Ieşi la lumină, tremurând încă, dar foarte curând avea să-i fie bine. Coborî apoi pe prundiş, să caute apă şi să cerceteze împrejurimile.

Dunărea trecea lin, cărând din loc în loc crengi de copaci, ori lujeri de-ai porumbului, fără deosebire. Ca şi cum ar fi dat ascultare unui îndemn al apei, Milu lepădă hainele de pe el şi intră până la brâu în albie. Se spălă acolo îndelung, deşi nu simţea murdăria pe trup, ci undeva în adâncul său, amăreala înfrângerii, a risipei de sine, umilinţa, frica. Dar încet-încet Dunărea le duse pe toate la vale şi le înecă prin locuri neştiute de nimeni, sub răgălii şi trunchiuri putrede, în anafore şi bălţi stătute, puturoase. Acum soarele era sus pe cer, iar malul scobit din care coborâse Milu se înfăţişa sub chipul unei cetăţi strălucitoare, în inima căreia stătea pitulată o comoară de semne.

Cum ieşise pe mal să se zvânte, deodată nu-i mai trebuiră nici lemne, nici apă de băut, nici poame, seminţe ori verdeţuri de-

ale gurii. Urcă la loc, în faţa grotei, de unde putea să vadă lumea întreagă, lăbărţată la picioarele sale. Pe celălalt mal al Dunării, lanul fără margini ieşise din noapte şi-acum înfuleca nesătul la lumină, prinzând puteri de la un ceas la altul. Băiatul se aşeză. Îşi încordă privirile de parcă ar fi vrut cu ele să ardă de la depărtare fiecare lujer în parte, fiecare frunză tăioasă, fiecare cocean. Le pătrunse cu asprime până ce-i dădură lacrimile, dar nici după aia nu se opri. Şi sub ochii lui prinseră *să se întâmple lucruri.*

Lanul se înfiora făcând ape schimbătoare, ca şi cum o veste zbura de la un pâlc la altul, din porumb în porumb. Tărâmul de lujeri începu să se zvârcolească turbat, încât curând nu mai putu să se ţină întreg. Mai întâi se rupse în două, imediat în patru, şi-apoi în sute şi mii, cu poteci nesfârşite, din zare-n zare.

Pe când le privea, fiecare dintre peticele de lan tremura în propria lui culoare, tulburându-se. Iar când începură să se limpezească, unul după altul, tot mai multe, tot mai repede, nu mai erau ce fuseseră înainte. Nu mai erau neamurile de porumbi fără număr, copii verzi şi adulţi galbeni şi bătrâni albicioşi de cenuşă, la fel cu neamurile holdei de grâu, cu care se mai încumetreau pe undeva şi altundeva. Nu mai erau pălăriile mari ale florii-soarelui, pe tulpini cât pomii, trăgând hotare între împărăţii. Nici şerpăria de cârcei, viţe şi vrejuri, fălcile conopidelor, ţepele de ceapă, capcanele fără scăpare ale cuiburilor de gogoaşa-dracului.

Erau numai case frumoase, de toată mâna, şi mai mici, şi mai mari, cu un etaj ori două şi ţiglă pe acoperiş, roşie, galbenă. Toate aveau scările din ţiment şi fereşti de sticlă. Pe horn urca un fir subţire de fum, care purta în cele patru vânturi miros de plăcintă caldă. Gospodăriile se ţineau laolaltă cu gard trainic, fântânile străpungeau pământul până dincolo, într-o altă ţară, dar la mijloc strângeau apă rece, limpede. Şi prin coteţe cotcodăceau orătăniile cu miile, iar vaca mugea în grajd, de poftă să fie mulsă.

Pretutindeni se ţeseau drumuri şi drumeaguri şi fiecare frunză căzută se prefăcea într-o piatră de caldarâm. Maşini minunate, de toate culorile, goneau strigând una la alta cu o mie de trompete vesele. Peste pâraiele repezi, umbrite de arini şi sălcii, se arcuiau poduri de fier curat. La marginea şanţului se-nşirau stâlpii electrici, iar antenele de televizor de pe coamele caselor

îi lăsau să coboare înăuntru pe Daniela şi pe Aşchiuţă.

Pe malul larg al Dunării creşteau din pământ parcuri îmbelşugate, ca nişte pădurici în ale căror poieni sumedenie de oameni ieşiseră la iarbă verde, aşternând pe ştergare toate bunătăţile pământului. În puzderia de iazuri se oglindeau lebede, raţe şi cocostârci care păşeau caraghioşi pe cataligele lor. Copiii se zgâiau printre gratiile gardurilor la animale ciudate, aduse din celălalt capăt al lumii. Apoi alergau chiuind pe mal, unde jucau „Flori-fete-filme sau băieţi”, „Capra” şi „Leapşa pe ouate”.

În depărtare trecea şuierând un tren cu o sută de vagoane. Pe cer, aproape de soare, zbura un avion. Iar în albia Dunării se apropia un vapor mare, urmat de stoluri albe de bărci.

Până acum era de-ajuns. Ziua se-arăta frumoasă cum nu mai putea fi alta, iar lui Milu i se făcu foame rău. Înainte să între în grotă, să pună lemne pe foc, se mai întoarse o dată, dând roată cu ochii peste lumea nouă. Atunci băgă de seamă că, de la fereastra unei case de pe malul celălalt, floarea-soarelui se uita la el dintr-un ghiveci.